

Vlaamse
overheid

ONDERWIJSSPIEGEL

JAARLIJKS RAPPORT
VAN DE ONDERWIJSINSPECTIE

2026

ONDERWIJS
INSPECTIE

OOG VOOR KWALITEIT

ON DER WIS SPIE GEL

COLOFON

Samenstelling

Onderwijsinspectie

Verantwoordelijke uitgever

Katrien Bonneux, inspecteur-generaal
Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel

Copyright

Niets uit deze publicatie mag worden gekopieerd of op een andere wijze worden verspreid zonder bronvermelding.

Vormgeving & drukwerk

Print.Vlaanderen

Foto's

Shutterstock

INHOUD

Voorwoord	5
-----------	---

1	Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat	9
1.1	Het referentiekader voor onderwijskwaliteit als basis	10
1.2	Uitgangspunten van het doorlichten op maat	12

2	Globale resultaten	15
----------	---------------------------	-----------

3	Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken	19
3.1	Schooljaar 2024-2025 in cijfers	23
3.2	Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs	28
3.3	Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs	47
3.4	Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)	78
3.5	Tussentijdse bezoeken	87

4	Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne	91
4.1	BVH in cijfers	94
4.2	Vaststellingen voor bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne	96

5	Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit	101
5.1	Kwaliteitsontwikkeling	103
5.2	Onderwijs op de klasvloer	106

6	Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?	109
----------	--	------------

7	Richtingwijzers en aanbevelingen	115
----------	---	------------

Voorwoord

- 1** Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat
- 2** Globale resultaten
- 3** Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken
- 4** Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne
- 5** Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit
- 6** Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?
- 7** Richtingwijzers en aanbevelingen

VOORWOORD

Een verdiepende blik

De Onderwijsspiegel 2026 verschijnt in een onderwijslandschap waar data en evidence-informed werken steeds belangrijker worden. Ook bij de Onderwijsinspectie spelen kwantitatieve en kwalitatieve data een steeds grotere rol. Samen met de gesprekken en observaties tijdens erkenningsonderzoeken, doorlichtingen en tussentijdse bezoeken, helpen ze ons om ons een breed en genuanceerd beeld te vormen van elke onderwijsinstelling binnen haar eigen specifieke context.

We kijken voorbij de cijfers en zoeken naar verklaringen. Waarom presteren scholen zoals ze doen? Welke processen, sterktes en uitdagingen liggen aan de basis van de uitkomsten op Vlaamse toetsen en internationale vergelijkingen? We delen deze inzichten om te stimuleren, zodat scholen, beleidsmakers en het onderwijsveld keuzes kunnen maken die echt het verschil maken voor elke leerling.

Een rode draad in ons werk is het stellen van hoge verwachtingen. We zijn ervan overtuigd dat elke leerling recht heeft op kwaliteitsvol onderwijs en dat elke onderwijsinstelling het potentieel heeft om dit te realiseren. Onze doorlichtingen en adviezen zijn gericht op het stimuleren van die hoge verwachtingen, zodat ze zich vertalen naar concrete acties in de klas en leiden tot duurzame verbeteringen in de schoolwerking.

We zetten stappen om het toezicht meer gedifferentieerd en op basis van data vorm te geven. We werken met scenario's, organiseren risicogebaseerde doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne en houden de vinger aan de pols via tussentijdse bezoeken. Door ons toezicht in de toekomst nog meer risicogericht vorm te geven, zetten we onze middelen en tijd in waar ze de grootste impact hebben: bij scholen die onze blik het meest nodig hebben. Onaangekondigde doorlichtingen zullen ons daarbij helpen: ze geven een authentiek en actueel beeld van de dagelijkse praktijk, vergroten de transparantie en zorgen ervoor dat scholen zich blijvend bewust zijn van hun kwaliteitsopdracht. Zo krijgen we een nog eerlijker en minder voorbereid beeld van wat er écht leeft in scholen.

Meer dan een terugblik

Met deze editie richten we onze blik op de actuele ontwikkelingen en uitdagingen in het Vlaamse onderwijs. Ons jaarrapport biedt niet alleen een overzicht van de resultaten en adviezen uit onze doorlichtingen van het afgelopen schooljaar, maar plaatst ze ook in een bredere context. De Onderwijsspiegel wil meer zijn dan een terugblik: ze fungeert als barometer voor de onderwijskwaliteit, brengt trends en knelpunten helder in beeld, en reikt inzichten aan die zowel beleidsmakers als onderwijsprofessionals inspireren bij het maken van strategische keuzes.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit:
Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en
tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid,
veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van
academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen
het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

We starten met een helder cijfermatig overzicht van de doorlichtingen, adviezen en opdrachten die het afgelopen jaar zijn uitgevoerd. Vervolgens duiken we in de pedagogische doorlichtingen in het gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs. Hier brengen we eerst de belangrijkste inzichten rond kwaliteitsontwikkeling, daarna het onderwijs op de klasvloer en tot slot de leerlingenbegeleiding. Waar mogelijk leggen we grote lijnen en trends bloot. Specifieke uitspraken per onderwijsniveau stellen de kernboodschappen scherp. De tussentijdse bezoeken bieden onder meer een venster op de thema's die scholen zelf naar voren schuiven en waar ze actief mee aan de slag zijn.

Na deze hoofdstukken volgt een overzicht van de doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, met bijzondere aandacht voor het proces gebouwen en onderhoud. Daarna blikken we terug op de doorlichtingen in de academies deeltijds kunstonderwijs, met de focus op de kwaliteitsontwikkeling en het onderwijs op de klasvloer.

Sinds vorig schooljaar organiseren we een impactbevraging bij de doorgelichte onderwijsinstellingen. Hiermee gaan we verder dan het verzamelen van

ervaringen: we onderzoeken op welke domeinen onze werking de grootste impact heeft. Zo leggen we niet alleen hoge verwachtingen bij de scholen, maar ook bij onszelf.

Elk hoofdstuk start met een kernachtige conclusie, zodat de lezer snel de essentie kan vatten. Doorheen de tekst vind je inspirerende praktijkvoorbeelden die aantonen wat in de praktijk mogelijk en effectief is. Waar relevant geven we extra toelichting bij onze aanpak en methodiek, zodat duidelijk wordt hoe we te werk gaan, hoe observaties en analyses tot stand komen en hoe bevindingen worden opgebouwd.

Bij de doorlichtingen valt op dat het onderwijskundig beleid in veel onderwijsinstellingen onder druk staat. Het is voor schoolteams vaak een uitdaging om hun visie en strategisch beleid daadwerkelijk te vertalen naar de klaspraktijk. Dit is zorgwekkend, want een krachtig onderwijskundig beleid vormt de basis voor kwaliteitsvol onderwijs en gelijke kansen voor alle leerlingen. Een gebrek aan samenhang in kwaliteitsontwikkeling, onderwijs in de klas en leerlingenbegeleiding blijven aandachtspunten die we niet uit het oog verliezen.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit:
Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en
tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid,
veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van
academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen
het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Een kompas om samen kwaliteitsvol onderwijs waar te maken

Dit jaar keerden we als Onderwijsinspectie bewust terug naar onze kernopdracht. We kozen er resoluut voor om meer aanwezig te zijn op de vloer, dicht bij scholen en onderwijspraktijken. Die nabijheid vraagt inzet, flexibiliteit en engagement van onze inspecteurs. Dankzij hun harde werk, professionaliteit en betrokkenheid konden we deze eerste stap zetten. Daarvoor wil ik ieder van hen uitdrukkelijk bedanken.

Alle bevindingen komen samen in het afsluitende hoofdstuk met onze vier richtingwijzers:

- ① hoge verwachtingen
- ② een doelgerichte aanpak met oog voor effecten
- ③ professionalisering en een lerende cultuur
- ④ samenwerking met partners, ouders en leerlingen

We koppelen onze vaststellingen van afgelopen schooljaar aan deze richtinggevende principes.

Het versterken van onderwijskwaliteit vraagt om meer dan individuele inspanningen. We nodigen de onderwijsinstellingen en alle betrokken partners uit om samen te bouwen aan duurzame vooruitgang. Door inzichten en

aanbevelingen te vertalen naar concrete acties in de klas en daarbuiten, ontstaat ruimte voor vernieuwing en groei. Onderwijs is immers een gedeelde opdracht: pas wanneer iedereen – van beleid tot praktijk, van begeleiding tot onderzoek – de handen in elkaar slaat, kunnen we knelpunten ombuigen tot kansen en samen het verschil maken voor elke lerende.

Veel leesplezier!

Katrien Bonneux
Inspecteur-generaal

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

- 1** Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat
- 2** Globale resultaten
- 3** Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken
- 4** Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne
- 5** Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit
- 6** Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?
- 7** Richtingwijzers en aanbevelingen

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

1.1 Het referentiekader voor
onderwijskwaliteit als basis

1.2 Uitgangspunten van het
doorlichten op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

1

TOEZICHT OP DE ONDERWIJSKWALITEIT: INSPECTIE 2.0 OP MAAT

Dit hoofdstuk start met het referentiekader voor onderwijskwaliteit (OK) dat de basis vormt voor ons toezicht. Vervolgens komen de uitgangspunten van het doorlichten op maat aan bod, net zoals de twee centrale onderzoeksvragen van de doorlichting.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

1.1 Het referentiekader voor onderwijskwaliteit als basis

1.2 Uitgangspunten van het doorlichten op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

1.1 Het referentiekader voor onderwijskwaliteit als basis

Het referentiekader voor onderwijskwaliteit, het OK, zet de minimale verwachtingen van kwaliteitsvol onderwijs uit. Over die kwaliteitsverwachtingen zijn de verschillende onderwijspartners het eens. De onderwijsinspectie gebruikt dit kader als vertrekpunt voor haar toezicht.

Het kader bestaat uit 37 kwaliteitsverwachtingen die opgedeeld zijn in vier rubrieken:

- de school bereikt resultaten en effecten
- de school stimuleert de ontwikkeling van alle lerenden
- de school onderzoekt en ontwikkelt op systematische wijze haar onderwijskwaliteit
- de school voert een beleid, rekening houdend met haar context- en inputkenmerken

- Rubriek
- Deelrubriek
- Kwaliteit

RESULTATEN EN EFFECTEN		ONTWIKKELING STIMULEREN	
R1	De school bereikt de minimaal gewenste output bij een zo groot mogelijke groep van lerenden.	DOELEN	
R2	De school streeft naar welbevinden en betrokkenheid bij alle lerenden en het schoolteam en naar tevredenheid bij ouders en bij andere relevante partners.	D1	Het schoolteam realiseert doelgericht een brede en harmonische vorming die betekenisvol is.
R3	De school streeft bij elke lerende naar zoveel mogelijk leerwinst.	D2	Het schoolteam hanteert doelen die sporen met het gevalideerd doelenkader en zorgt voor samenhang tussen de doelen.
R4	De school stimuleert de studievoortgang van elke lerende.	D3	Het schoolteam hanteert uitdagende en haalbare doelen.
R5	De school waarborgt de toegang tot onderwijs voor elke lerende.	D4	Het schoolteam expliciteert de doelen en de beoordelingscriteria.
R6	De school streeft naar effecten op langere termijn bij alle lerenden.	VORMGEVING ONDERWIJSLEERPROCES EN LEEF- EN LEEROMGEVING	
KWALITEITSONTWIKKELING		V1	Het schoolteam en de lerenden creëren samen een positief en stimulerend school- en klasklimaat.
K1	De school ontwikkelt haar kwaliteit vanuit een gedragen visie die vertaald is in de onderwijsleerpraktijk.	V2	Het schoolteam en de lerenden gaan positief om met diversiteit.
K2	De school evalueert haar werking cyclisch, systematisch en betrouwbaar vanuit de resultaten en effecten bij de lerenden.	V3	De leef- en leeromgeving en de onderwijsorganisatie ondersteunen het bereiken van de doelen.
K3	De school borgt en ontwikkelt de kwaliteit van de onderwijsleerpraktijk.	V4	Het schoolteam biedt een passend, actief en samenhangend onderwijsaanbod aan.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

1.1 Het referentiekader voor onderwijskwaliteit als basis

1.2 Uitgangspunten van het doorlichten op maat

2 Globale resultaten

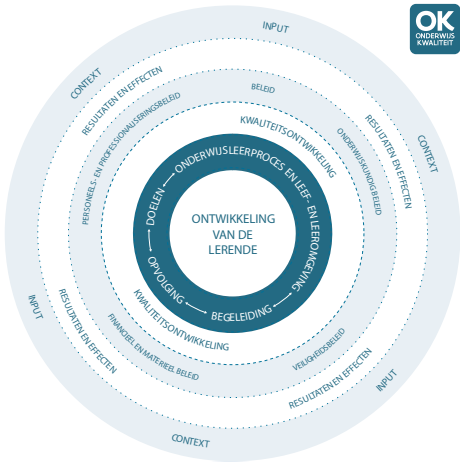
3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

ONTWIKKELING STIMULEREN	
BEGELEIDING	
B1	Het schoolteam geeft de begeleiding vorm vanuit een gedragen visie en systematiek en volgt de effecten van de begeleiding op.
B2	Het schoolteam biedt begeleiding zowel op het vlak van leren en studeren, onderwijsloopbaan, psychisch en sociaal functioneren als preventieve gezondheidszorg.
B3	Het schoolteam biedt elke lerende een passende begeleiding met het oog op gelijke onderwijskansen.
B4	Het schoolteam geeft de begeleiding vorm samen met de lerende, de ouders/thuisomgeving en andere relevante partners.
OPVOLGING	
O1	Het schoolteam geeft de lerenden adequate feedback met het oog op de voortgang in het leer- en ontwikkelingsproces.
O2	Het schoolteam evalueert op een brede en onderbouwde wijze het onderwijsleerproces en het behalen van de doelen.
O3	Het schoolteam stuurt het onderwijsleerproces bij op basis van de feedback- en evaluatiegegevens.
O4	Het schoolteam beslist en rapporteert onderbouwd over het behalen van de doelen bij de lerende.
BELEID	
BELEID	
BL1	De school ontwikkelt en voert een gedragen, geïntegreerd en samenhangend beleid rekening houdend met haar (pedagogisch) project.
BL2	De school geeft haar organisatie vorm op het vlak van cultuur en structuur.
BL3	De school werkt participatief en responsief.
BL4	In de school heerst een innovatieve en lerende organisatiecultuur.
BL5	De school bouwt samenwerkingsverbanden uit die het leren en onderwijzen ten goede komen.
BL6	De school communiceert transparant over haar werking met alle betrokkenen.
ONDERWIJSKUNDIG BELEID	
BL7	De school ontwikkelt en voert een doeltreffend beleid op het vlak van leren en onderwijzen.
PERSONEELS- EN PROFESSIONALISERINGSBELEID	
BL8	De school ontwikkelt en voert een doeltreffend personeelsbeleid dat integraal en samenhangend is.
BL9	De school ontwikkelt en voert een doeltreffend professionaliseringsbeleid en heeft hierbij specifieke aandacht voor beginnende leraren.
FINANCIËEL EN MATERIEEL BELEID	
BL10	De school ontwikkelt en voert een doeltreffend financieel en materieel beleid.
BL11	De school beheerst de kosten voor alle lerenden.
FYSIEKE EN MENTALE VEILIGHEID VAN DE LEEF-, LEER- EN WERKOMGEVING	
BL12	De school ontwikkelt en voert een doeltreffend beleid met het oog op de fysieke en mentale veiligheid van de leef-, leer- en werkomgeving.

Figuur 1: Visuele voorstelling van het referentiekader voor onderwijskwaliteit (OK).

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

1.1 Het referentiekader voor onderwijskwaliteit als basis

1.2 Uitgangspunten van het doorlichten op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

1.2 Uitgangspunten van het doorlichten op maat

Ontwikkeling van de lerende centraal

De kern van het toezicht blijft: krijgen kinderen, jongeren en volwassenen het kwaliteitsvol onderwijs waarop ze recht hebben? De resultaten en effecten bij de lerenden zijn een cruciale informatiebron.

Methodologisch onderbouwde doorlichtingen

De beoordeling gebeurt op basis van verschillende bronnen zoals de DataWijzer, bevestigingen voorafgaand aan de doorlichtingen, documenten, observaties en gesprekken. Het kwaliteitstoezicht is in grote mate gestandaardiseerd door gebruik te maken van de ontwikkelingsschalen.

De ontwikkelingsschalen bestaan uit vier ontwikkelingsniveaus.

Beneden de verwachting

Er zijn meerdere essentiële punten ter verbetering.

Benadert de verwachting

Er zijn naast sterke punten ook nog meerdere punten ter verbetering. Daardoor komt het geheel nog niet tegemoet aan de verwachting.

Volgens de verwachting

Er zijn veel sterke punten en hoogstens kleine punten ter verbetering. Het geheel komt tegemoet aan de verwachting.

Overstijgt de verwachting

Er zijn veel sterke punten, met inbegrip van significante voorbeelden van goede praktijk.

Het ontwikkelingsniveau 'volgens de verwachting' betekent dat de onderwijsinstelling tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen in het OK. Bij het ontwikkelingsniveau 'overstijgt de verwachting' is er sprake van een voorbeeld van goede praktijk.

Controlerende en stimulerende rol

Constructieve feedback biedt kansen aan onderwijsinstellingen om een actief lerende rol op te nemen. Ontwikkelingschalen stimuleren onderwijsinstellingen om actief aan hun kwaliteit te blijven werken.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

1.1 Het referentiekader voor onderwijskwaliteit als basis

1.2 Uitgangspunten van het doorlichten op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Vertrouwen in de onderwijsinstelling

Onderwijsinstellingen zijn de eerste verantwoordelijken voor de kwaliteit. Enkel bij ernstige tekortkomingen wordt de procedure tot intrekking van de erkenning gestart of moet de onderwijsinstelling zich extern laten begeleiden.

Transparantie en samenwerking

De onderwijskwaliteit waarborgen is een samenwerking tussen de onderwijsinstellingen, de pedagogische begeleidingsdiensten en de onderwijsinspectie. Instrumenten en procedures worden bekendgemaakt en informatie wordt teruggekoppeld naar het onderwijsveld.

Beperking administratieve lasten

De onderwijsinspecteurs vragen enkel bestaande en functionele documenten die noodzakelijk zijn om te controleren of de instellingen voldoen aan de kwaliteitsverwachtingen.

Interne kwaliteitszorg van de onderwijsinstelling als vertrekpunt

Onderwijsinstellingen hebben de autonomie om hun kwaliteit systematisch te ontwikkelen en bewaken. Die eigen invulling wordt gerespecteerd en vormt het vertrekpunt van de doorlichting. Niet elke onderwijsinstelling werkt in dezelfde context of met dezelfde inputkenmerken. Iedere onderwijsinstelling is uniek met haar eigen pedagogisch project.

Frequent aanwezig in het onderwijsveld

Kwaliteit is altijd in ontwikkeling. Door frequent aanwezig te zijn in onderwijsinstellingen met doorlichtingen en tussentijdse bezoeken geven we meer stimulansen en impulsen aan die kwaliteitsontwikkeling.

En dus: inspectie op maat!

Daarom stemmen we de doorlichtingen en tussentijdse bezoeken af op de specifieke situatie van de onderwijsinstelling. We gebruiken gegevens uit de DataWijzer, vorige doorlichtingsverslagen en registraties na eerdere doorlichtingen of bezoeken.

Zo ontstaan doorlichtingen op maat waarbij de inhoud, het aantal onderwijsinspecteurs, de duur en de frequentie van de doorlichtingen kunnen verschillen per onderwijsinstelling. In een doorlichting komen niet alle kwaliteitsverwachtingen aan bod: de onderwijsinspecteurs maken een selectie, dit noemen we het doorlichtingsscenario.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

1.1 Het referentiekader voor onderwijskwaliteit als basis

1.2 Uitgangspunten van het doorlichten op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Een doorlichting met twee onderzoeksvragen

1 Hoe ontwikkelt de onderwijsinstelling haar eigen kwaliteit?

De onderwijsinspecteurs onderzoeken de onderwijskundige visie en het beleid, de organisatieontwikkeling en de interne kwaliteitszorg.

2 Voldoet de klaspraktijk aan de verwachtingen uit het OK?

De onderwijsinspecteurs onderzoeken de kwaliteit van het onderwijs op de klasvloer. En gaan na of de visie, de beleidskeuzes en de afspraken zichtbaar zijn in de klas..

Bekijk alle referentiekaders voor onderwijskwaliteit

Lees verder over het doorlichtingsproces en inspectie 2.0 op maat

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit:
Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en
tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid,
veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van
academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen
het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

2

Globale Resultaten

Dit hoofdstuk brengt een beknopt cijfermatig overzicht van de doorlichtingen, adviezen en andere opdrachten die de onderwijsinspectie uitvoerde in het schooljaar 2024-2025.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

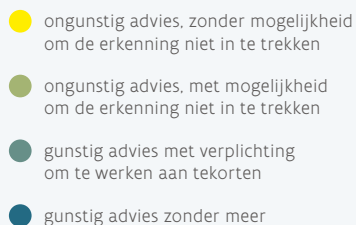
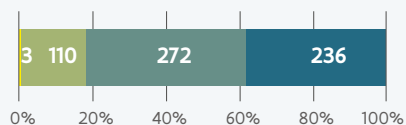
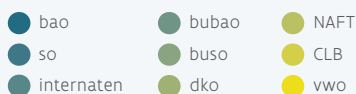
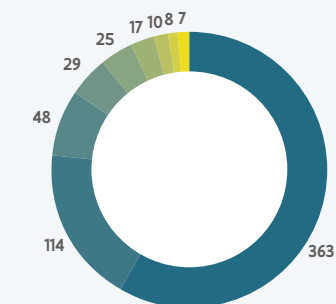
4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

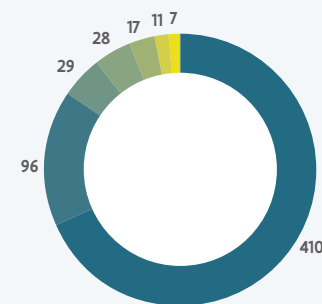
6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

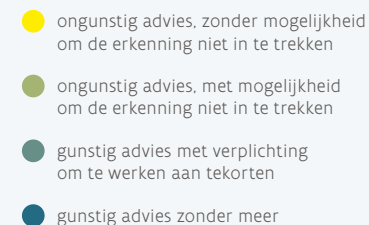
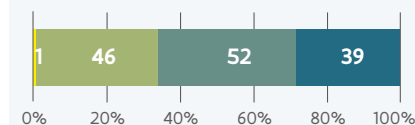
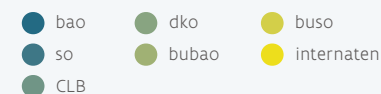
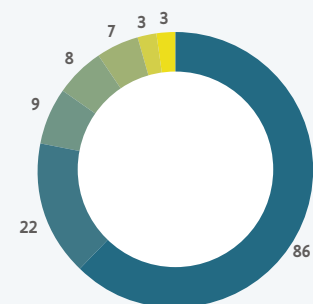
621 pedagogische doorlichtingen

598 tussentijdse bezoeken

138 doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

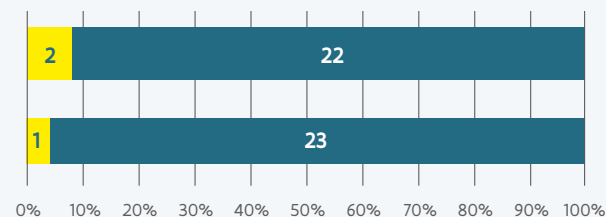
7 Richtingwijzers en aanbevelingen

48 erkenningsonderzoeken in het gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs

- ▶ 24 onderzoeken voorlopige erkenning
- ▶ 24 doorlichtingen nieuwe erkenning

Voorlopige
erkenningsonderzoeken

Doorlichting
nieuwe erkenning

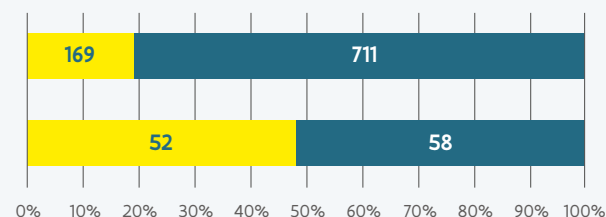
- geen (voorlopige) erkenning
- (voorlopige) erkenning

990 controles huisonderwijs

	Eerste controles	Tweede controles	Totaal
(bu)bao	299	30	329
(bu)so	581	80	661
Totaal	880	110	990

Eerste controle

Tweede controle

- onvoldoende
- voldoende

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Adviseringsopdrachten

Permanent onderwijs aan huis (POAH)

97 eerste aanvragen
+
175 verlengingsaanvragen

Vrijstelling leerplicht

6 (vraag tijdelijke vrijstelling)
+
32 (vraag definitieve vrijstelling)

Leerplannen

so: 732 adviezen
vwo: 46 adviezen
dco: 13 adviezen

Nuttige ervaring

so: 508 dossiers
vwo: 98 dossiers
herzieningen en bezwaarschriften concordanties: 59 dossiers

Programmaties

so: 187 aanvragen
duaal: 36 aanvragen
bubao: 8 aanvragen
buso: 45 aanvragen
taalafdelingen: 3 aanvragen

Examencommissie so

examenprogramma's: 2 x 13 (eerste en herindiening)
vakfiches: 2 x 123 (eerste en herindiening)

Curriculumdossiers

142 (eerste indiening)
+
136 (herindiening)

Onderwijsbevoegdheid dco

46 dossiers

Nieuwe/actualisaties/schrappingen structuuronderdelen

32 adviezen

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

- 3.1 Schooljaar 2024-2025
in cijfers
- 3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het
basis- en secundair onderwijs
- 3.3 Het onderwijs op de klasvloer in
het basis- en secundair onderwijs
- 3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke
onderwijskansen (GOK)
- 3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

3

PEDAGOGISCHE DOORLICHTINGEN EN TUSSENTIJDSE BEZOEKEN

Dit hoofdstuk is gewijd aan de pedagogische doorlichtingen in het gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs. Na een cijfermatig overzicht brengen we de resultaten voor kwaliteitsontwikkeling, het onderwijs op de klasvloer en leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen. We sluiten af met een blik op de tussentijdse bezoeken.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

- 3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers
- 3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs
- 3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs
- 3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)
- 3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Conclusie

De onderwijsinspectie houdt de vinger aan de pols in het Vlaamse onderwijs. Dat deden we in het schooljaar 2024-2025 met 621 pedagogische doorlichtingen en 598 tussentijdse bezoeken. Algemeen genomen wijzen de resultaten van de doorlichtingen erop dat de kwaliteit van het Vlaamse onderwijs versterkt moet worden. Dit zien we in het toenemend aantal ongunstige doorlichtingsadviezen en in de resultaten op het vlak van kwaliteitsontwikkeling, onderwijs op de klasvloer, leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen.

Het gaat daarbij niet om geïsoleerde signalen. Alles staat of valt met de samenhang die scholen creëren tussen hun strategisch en onderwijskundig beleid, de didactische aanpak en de leerlingenbegeleiding. Ontbreekt die samenhang, dan leiden goede beleidsvoornemens zelden tot concrete verbeteringen in de klaspraktijk.

Veel scholen hebben wel een visie, maar die wordt niet systematisch en planmatig uitgevoerd

Veel scholen hebben wel een visie, maar vertalen deze onvoldoende naar een strategisch beleid met duidelijke, meetbare doelen. De professionalisering sluit bovendien niet altijd aan bij die strategische doelen en de schoolafspraken focussen nog te vaak op praktische dan op onderwijskundige aspecten. Ook zien we dat professionalisering in scholen voor startende leraren vaak vorm krijgt via aanvangsbegeleiding, terwijl meer ervaren leraren weinig structurele feedback ontvangen op hun pedagogisch-didactisch handelen.

De samenwerking met externe partners in functie van een duurzame kwaliteitsontwikkeling blijft vaak nog onderbenut.

Het potentieel van data om beleid en klaspraktijk te versterken wordt niet ten volle benut

Scholen beschikken vandaag over meer en rijkere data dan ooit, onder meer via de Vlaamse toetsen en de DataWijzer. Het biedt kansen om beleid en praktijk evidence-informed te versterken en maakt tegelijk tekorten scherper zichtbaar.

Voor veel scholen blijft datageletterd werken een uitdaging. Kwantitatieve en kwalitatieve data, zoals de Vlaamse toetsen, worden vaak nog te weinig geanalyseerd en functioneel gebruikt om het beleid te evalueren, te borgen en bij te sturen. Nochtans kan het doelgericht analyseren van gegevens en het vertalen ervan naar een strategisch beleid met gerichte acties scholen ondersteunen bij het versterken van hun onderwijsprestaties en het leerklimaat.

De doorlichtingsresultaten verdiepen de resultaten van de Vlaamse toetsen

De resultaten van de Vlaamse toetsen van 2025 tonen het belang van het onderwijskundig beleid dat scholen voeren. In het basisonderwijs blijken heel wat leerlingen weinig vaardig voor begrijpend lezen en wiskundige problemen oplossen, met driekwart van de leerlingen in niveau C of D. In het secundair onderwijs variëren de

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

- 3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers
- 3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs
- 3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs
- 3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)
- 3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

resultaten per domein, maar haalt slechts 17% van de leerlingen in de A-stroom en 34% van de leerlingen in de B-stroom de minimumdoelen voor wiskundige problemen oplossen.

Scholen leveren dagelijks inspanningen om goed onderwijs te bieden, maar de kwaliteit van het onderwijs op de klasvloer verschilt vaak sterk tussen leraren. We zien dat een schoolbrede kwaliteitsvolle en evidence-informed didactische aanpak vaak ontbreekt. Zowel in basis- als secundair onderwijs worstelen scholen om het aanbod af te stemmen op de doelen en te voorzien in duidelijke leerlijnen. Dat zien we vooral wanneer de onderwijsdoelen niet concreet genoeg geformuleerd zijn, complex opgebouwd zijn of gelden over meerdere graden of – binnen het buitengewoon onderwijs – over fasen heen. We zien ook dat scholen niet genoeg inzetten op een activerende en taalontwikkende aanpak die vertrekt van hoge verwachtingen en zelfsturing ondersteunt. Het – niet altijd even doelgericht – gebruik van gestandaardiseerde werkboeken zet hier een rem op en werkt soms invuldidactiek in de hand.

Scholen kunnen sterker inzetten op het bieden van een krachtige leeromgeving aan alle leerlingen

De leerlingenbegeleiding krijgt vaak nog onvoldoende planmatig en functioneel vorm volgens het zorgcontinuüm. Om zoveel mogelijk leerlingen aan boord te houden, kunnen scholen nog meer werk maken van een krachtige leeromgeving en kwaliteitsvolle verhoogde zorg, en leerlingen enkel doorverwijzen naar externe hulp wanneer dat echt nodig is.

De kwaliteit van het onderwijs en de leerlingenbegeleiding kan op verschillende vlakken beter. Ten eerste wordt leerlingenbegeleiding nog niet altijd gezien als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het schoolteam. Ten tweede kan de expertise van partners nog meer benut worden. Wissels in zorgteams en bij externe partners bemoeilijken de continuïteit en doeltreffendheid van ondersteuning. Ten derde bieden registratiesystemen niet altijd ondersteuning voor een doelgericht begeleidingsproces. Ze verhogen soms de administratieve belasting.

De resultaten voor het GOK-beleid sluiten hier nauw bij aan: ondanks inspanningen blijft dit beleid vaak fragmentarisch en te weinig afgestemd op de context van de school. Het ontbreken van duidelijke streefdoelen, indicatoren en tijdspaden verhindert duurzame resultaten.

De verklaring voor de minder gunstige resultaten is meervoudig

De toenemende diversiteit binnen de leerlingenpopulatie brengt bijkomende pedagogische en organisatorische uitdagingen met zich mee. Structurele factoren beïnvloeden de doelgerichtheid en continuïteit van onderwijsprocessen. Denk maar aan het aanhoudende lerarentekort, wissels in directie- en zorgteams, verloop binnen het lerarenteam en het inzetten van leraren die niet altijd beschikken over de verwachte kwalificaties.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

- 3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers
- 3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs
- 3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs
- 3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)
- 3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Scholen hebben nood aan duidelijke beleidskaders. Gebrek aan continuïteit maakt het voor hen moeilijk om duurzame trajecten uit te bouwen. Dit vraagt wendbaarheid en veerkracht en dat is niet altijd evident in een context van personeelsschaarste en hoge werkdruk. Toch zien we ook dat veel scholen, ondanks de uitdagingen, stappen zetten richting verbetering en dat er in verschillende domeinen inspirerende praktijkvoorbeelden zijn die aantonen dat vooruitgang mogelijk is. Scholen die erin slagen een samenhangende kwaliteitscultuur te ontwikkelen, waarin datagebruik, teamleren en gerichte beleidssturing samenkomen, zijn doorgaans beter in staat om met veranderende omstandigheden om te gaan.

De vastgestelde trends wijzen niet enkel op tekortkomingen binnen afzonderlijke domeinen, maar benadrukken vooral de nood aan een meer geïntegreerde benadering van onderwijskwaliteit. De sleutel ligt in het versterken van de datageletterdheid van schoolteams, het doelgericht en evidence-informed afstemmen van didactische praktijken op de leerdoelen en het planmatig en samenhangend vormgeven van het zorg- en GOK-beleid. De uitdagingen waarmee scholen vandaag worden geconfronteerd, vragen om erkenning van de complexiteit én een gezamenlijke focus op kwaliteit.

Ondersteuning, stabiliteit en samenwerking zijn cruciale voorwaarden om de kwaliteit van onderwijs duurzaam te waarborgen.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

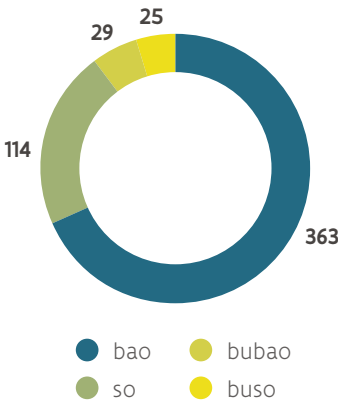
6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

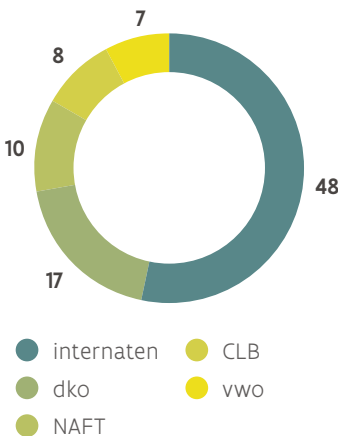

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

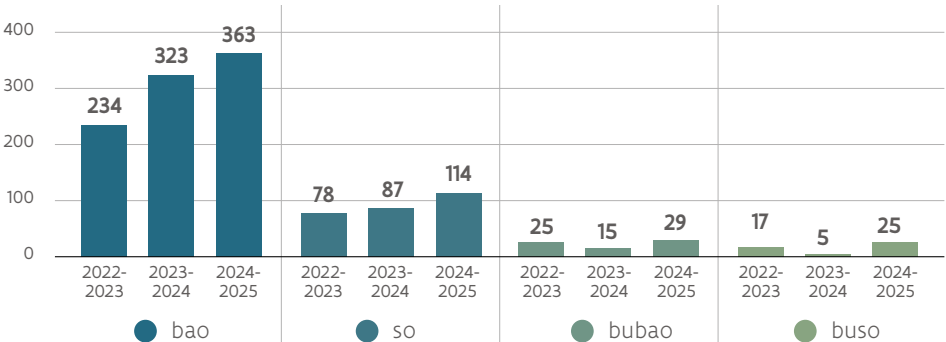
De onderwijsinspectie voerde in totaal 621 pedagogische doorlichtingen uit. Het grootste deel van de doorlichtingen vond plaats in het gewoon basis- en secundair onderwijs. Maar de onderwijsinspecteurs gingen ook langs in internaten, het buitengewoon onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, bij NAFT-aanbieders, in CLB's en het volwassenenonderwijs.

Figuur 2: Aantal pedagogische doorlichtingen in het basis- en secundair onderwijs (2024-2025).

Figuur 3: Aantal pedagogische doorlichtingen in het niet-leerplichtonderwijs (2024-2025).

Figuur 4: Aantal pedagogische doorlichtingen in het basis- en secundair onderwijs (2022-2025).

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

- 3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers
- 3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs
- 3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs
- 3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)
- 3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Het aantal pedagogische doorlichtingen in het gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs nam toe van 354 in 2022-2023 naar 531 in 2024-2025.

De selectie van de doorgelichte onderwijsinstellingen weerspiegelt het onderwijsveld vrij evenwichtig wat de onderwijsverstrekkers en provincies betreft. Bij de selectie hielden we rekening met de instellingen waar een doorlichting al lang geleden is. De figuren hieronder brengen de spreiding over de verschillende onderwijsverstrekkers¹ (Figuur 5) en provincies (Figuur 6) in beeld.

Onderwijsniveau	Gemeenschapsonderwijs (GO!)	Officieel gesubsidieerd onderwijs	Vrij gesubsidieerd onderwijs
bao	59	90	214
so	29	13	71
bubao	5	6	18
buso	6	1	18
internaten	11	4	33
CLB	3	1	4
dko	1	16	
vwo		1	6
Totaal	114	132	365

Figuur 5: Aantal doorgelichte onderwijsinstellingen per onderwijsverstrekker (2024-2025).

Onderwijsniveau	Antwerpen	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen
bao	106	19	43	89	39	67
so	32	12	14	27	9	20
bubao	8		6	5	4	6
buso	6	2	4	6	1	6
internaten	9	2	4	16	6	11
CLB	3			3	2	
dko	5		2	3	5	2
NAFT	2	1		4		3
vwo			2	5		
Totaal	171	36	75	158	66	115

Figuur 6: Aantal doorgelichte onderwijsinstellingen per provincie (2024-2025).

¹ De NAFT-aanbieders laten we buiten beschouwing in deze figuur omdat ze niet verbonden zijn aan een onderwijsverstrekker.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

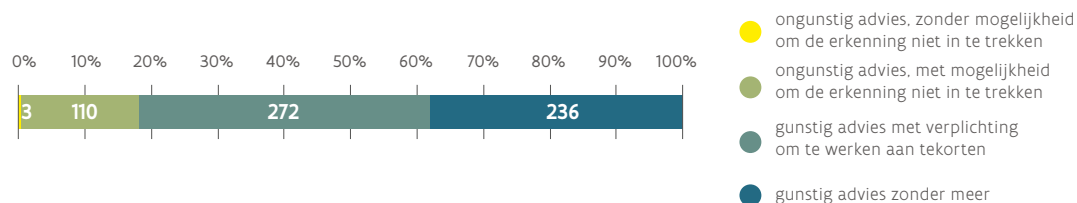
5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

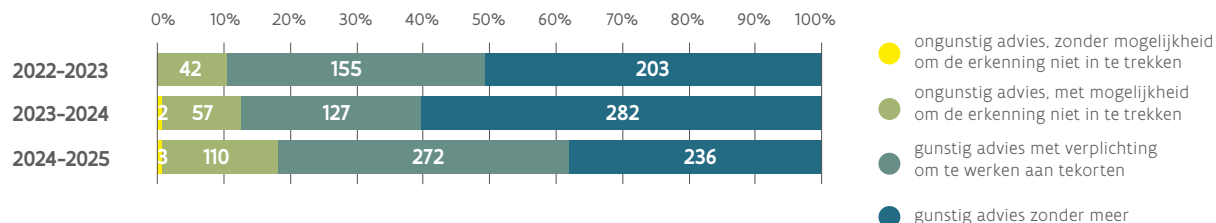

Van de 621 doorgelichte instellingen kreeg 38% een gunstig advies zonder meer en bijna 44% een gunstig advies met de verplichting om aan de tekorten te werken. 18% van de scholen kreeg een ongunstig advies. Meestal ging het om een advies mét mogelijkheid om de erkenning te behouden mits externe begeleiding. Drie ongunstige adviezen boden die mogelijkheid niet.

Figuur 7: Adviezen pedagogische doorlichtingen (2024-2025).

In vergelijking met voorgaande schooljaren neemt het aandeel gunstige adviezen af: van 89% in 2022-2023 naar 82% in het huidige schooljaar. Het aandeel onderwijsinstellingen dat een gunstig advies zonder meer krijgt, varieert: van 51% in 2022-2023 komt het na een stijging in 2023-2024 op 38% in 2024-2025. De groep instellingen met een ongunstig advies is groter geworden, van ongeveer 11% naar 18%.

Figuur 8: Adviezen pedagogische doorlichtingen (2022-2025).

Er is in veel doorgelichte onderwijsinstellingen nog werk aan de winkel om kwaliteitsvol onderwijs te realiseren. Meer dan de helft van de doorgelichte instellingen moet zich engageren om de vastgestelde tekorten weg te werken. Scholen met een ongunstig advies zijn bovendien verplicht om externe begeleiding in te schakelen. Doen ze dit niet, dan kan de erkenning worden ingetrokken.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

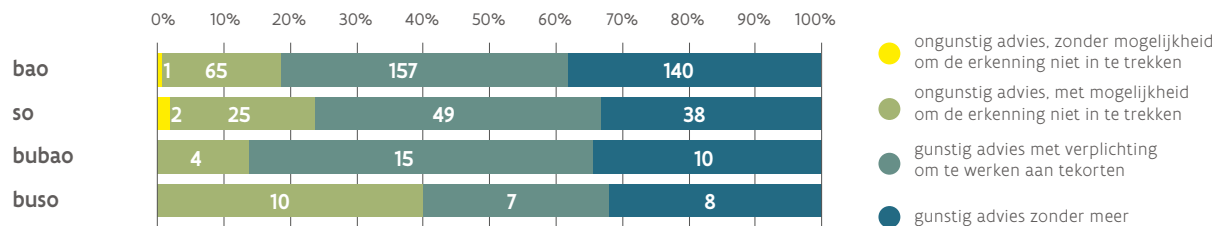
3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

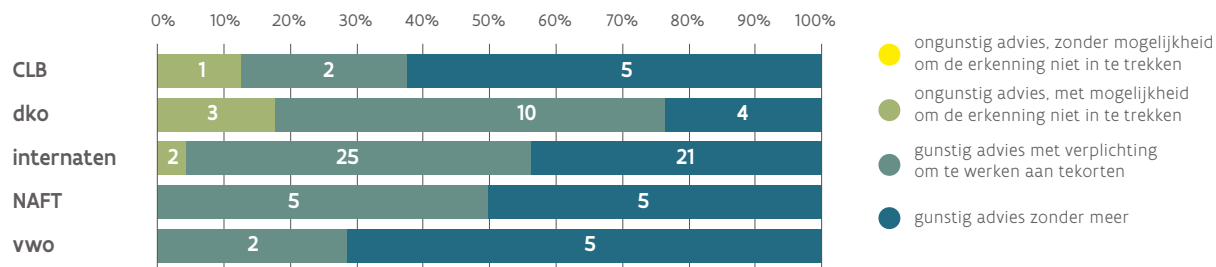
6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Figuur 9: Adviezen pedagogische doorlichtingen in het basis- en secundair onderwijs (2024-2025).

In het gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs zien we een vergelijkbaar aandeel scholen met een gunstig advies zonder meer. Het gewoon basisonderwijs loopt daarbij met 39% een beetje voor op de andere onderwijsniveaus. De groep scholen met een gunstig advies met de verplichting om de tekorten aan te pakken is het grootst in het buitengewoon basisonderwijs met 52%. In het gewoon basis- en secundair onderwijs spreken we over 43%. De grootste groep scholen met een ongunstig advies bevindt zich in het buitengewoon en gewoon secundair onderwijs, respectievelijk 40% en 24%.

Figuur 10: Adviezen pedagogische doorlichtingen niet-leerplichtonderwijs (2024-2025).

In de onderwijsinstellingen buiten het leerplichtonderwijs zien we een positief beeld: meer dan de helft ontvangt een gunstig advies. Zeven op de acht CLB's behalen een gunstig advies, waarvan er slechts twee een verplichting kregen om tekorten weg te werken. De grote meerderheid van de academies deeltijds kunstonderwijs en de internaten krijgt eveneens een gunstig advies. Van de tien doorgelichte NAFT-aanbieders krijgen er vijf een gunstig advies zonder meer, de andere vijf moeten nog tekorten wegwerken.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

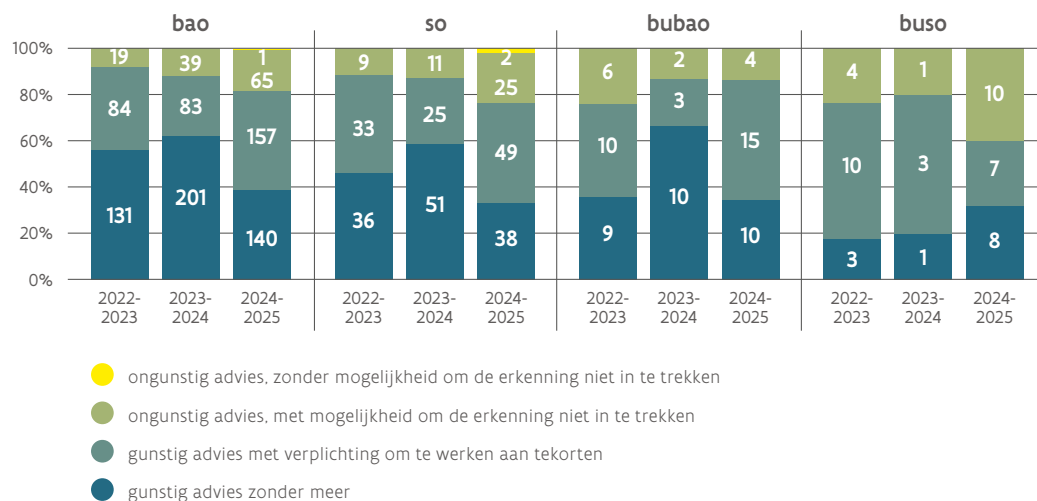

Doorlichtingen hbo5-opleidingen verpleegkunde

Het beoordelingsteam bestaat uit leden van de onderwijsinspectie en externe deskundigen vanuit de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Het team gaat na of de hbo5-opleiding verpleegkunde tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen uit het beoordelingskader.

De zeven doorgelichte instellingen voor volwassenenonderwijs krijgen allen een gunstig advies, waarbij er twee nog tekorten moeten wegwerken. Er werden vier centra voor basiseducatie en drie centra voor volwassenenonderwijs doorgelicht.

Er vonden drie doorlichtingen van hbo5-opleidingen verpleegkunde plaats, waarvan twee resulteerden in een gunstig advies met de verplichting om de tekorten weg te werken en één met een ongunstig advies met de mogelijkheid om de erkenning niet in te trekken.

Figuur 11: Adviezen pedagogische doorlichtingen basis- en secundair onderwijs per onderwijsniveau (2022-2025).

In het gewoon basisonderwijs en gewoon secundair onderwijs steeg het aandeel ongunstige adviezen: van respectievelijk 8% en 12% in schooljaar 2022-2023 naar 18% en 24% het voorbije schooljaar. In het buitengewoon secundair onderwijs is die stijging nog meer uitgesproken, van 24% in 2022-2023 naar 40%. Enkel in het buitengewoon basisonderwijs blijft het aandeel ongunstige adviezen stabiel ten opzichte van vorig schooljaar.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025
in cijfers

**3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het
basis- en secundair onderwijs**

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in
het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke
onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

Een vast onderdeel van de doorlichting is het onderzoek van de kwaliteitsontwikkeling. De onderwijsinspecteurs bekijken hoe scholen hun visie op onderwijs ontwikkelen en omzetten in beleid, hoe ze kwaliteitszorg organiseren en hoe ze hun werking opvolgen en bijsturen.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

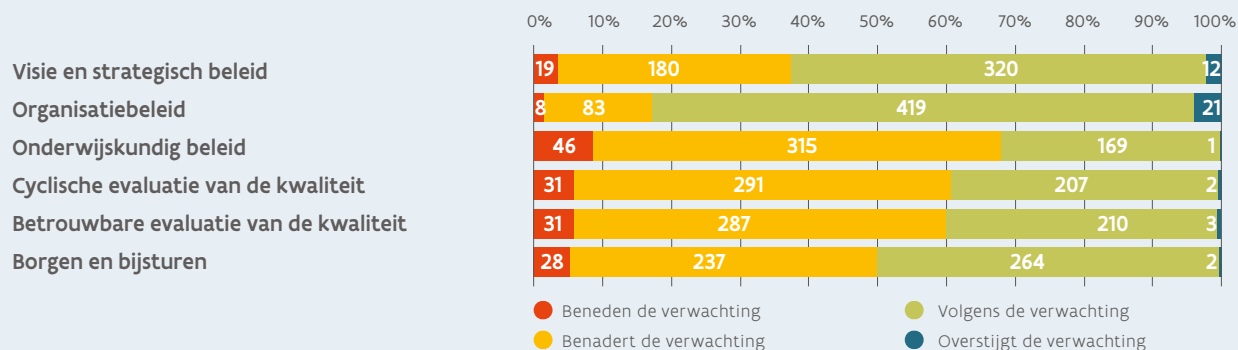
Conclusie

Scholen vertalen hun visie vaak moeizaam naar samenhangend beleid

Scholen zijn steeds bewuster bezig met kwaliteitsvol onderwijs. De mate waarin zij hun visie en strategisch beleid concreet maken, tot op de klasvloer opvolgen en systematisch evalueren verschilt sterk van school tot school.

Veel scholen beschikken over een breed gedragen visie en een duidelijk zicht op wat ze willen bereiken, maar het vertalen van die visie naar een samenhangend strategisch en onderwijskundig beleid verloopt vaak moeizaam. Vooral als het gaat om de samenhang tussen visie, doelen, acties en meetbare resultaten.

Omdat de opvolging en evaluatie niet altijd cyclisch of onderbouwd verlopen, krijgen scholen slechts gedeeltelijk inzicht in de effecten van hun inspanningen. Hierdoor blijft kwaliteitsontwikkeling in veel scholen een verzameling van waardevolle initiatieven, in plaats van een doelgericht en geïntegreerd proces.

Figuur 12: Kwaliteitsontwikkeling in het gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs (2024-2025).

Kwaliteitsontwikkeling vraagt samenhang om een domino-effect te vermijden

Het ontbreken van een strategische visie hoeft niet altijd het organisatorisch beleid in de weg te staan, maar laat zich wel sterk voelen in het onderwijskundig beleid. Zonder heldere doelstellingen kan je als school de visie moeilijk vertalen naar de concrete klaspraktijk. Maar het kan ook verderop in de keten misgaan, bijvoorbeeld bij de systematische opvolging van de eigen kwaliteit.

Scholen die in hun kwaliteitsontwikkeling wel sterk staan, onderscheiden zich doorgaans doordat zij duidelijke prioriteiten bepalen, afgestemd op hun context en concrete acties op de klasvloer koppelen aan doelgerichte professionalisering. In die scholen is er een sterke samenhang tussen visie, beleid, uitvoering en evaluatie. Ook scholen met grotere uitdagingen, laten soms een opmerkelijke groei zien. Dit benadrukt het belang van duidelijke prioriteiten, gerichte ondersteuning, sterke opvolging en gedeelde verantwoordelijkheid.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

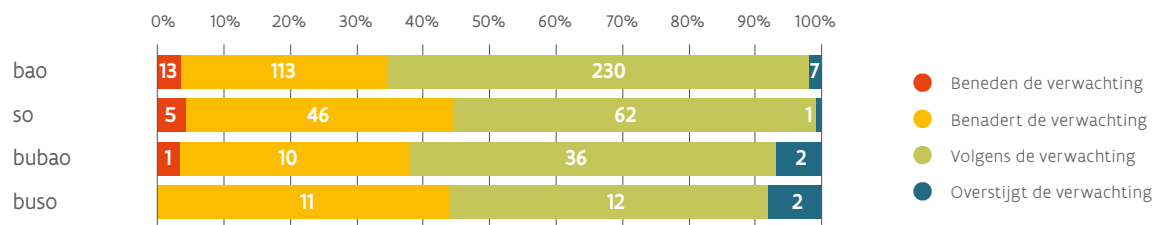
6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

3.2.1 Bijna twee op drie scholen beschikt over een kwaliteitsvolle visie, het strategisch beleid kan beter

In het algemeen beschikt bijna twee op drie van de doorgelichte scholen (62%) over een kwaliteitsvolle visie en strategisch beleid. Voor het gewoon basisonderwijs is de groep scholen die aan de verwachtingen voldoet iets groter (65%), voor het buitengewoon basisonderwijs is dat aandeel vergelijkbaar (62%). In het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs is het aandeel scholen met een kwaliteitsvol strategisch beleid iets lager, respectievelijk 55% en 56%.

Figuur 13: Resultaten voor visie en strategisch beleid in het basis- en secundair onderwijs (2024-2025).

Scholen weten in grote lijnen wat ze met hun onderwijs willen bereiken, stemmen de visie af op de context van de school en grotendeels ook op de regelgeving. Die visie is doorgaans overal breed gedragen, maar de concretisering en implementatie ervan variëren van school tot school.

Het vertalen van de visie naar een strategisch beleid gebeurt nog te beperkt. Er is meer nood aan duidelijke en evalueerbare doelen, concrete acties en resultaatsgerichte opvolging. De verantwoordelijkheid om de visie op de klasvloer te realiseren kan nog meer gestimuleerd worden bij het volledige schoolteam. Nochtans komt de visie meestal wel participatief tot stand.

Er zijn grote verschillen tussen scholen in de mate waarin de visie ingang vindt in de dagelijkse werking. Sommige scholen beperken dit tot domeinen zoals leefklimaat, leerlingenbegeleiding of taalbeleid. De andere aspecten van het onderwijs op de klasvloer, zoals effectieve feedback, leerlingenevaluatie, omgang met diversiteit of de leer- en ontwikkelingsgerichte didactische aanpak zijn nog beperkt geïntegreerd. De visies op de verschillende domeinen zijn soms onvolledig, gebaseerd op verouderde kaders of onvoldoende samenhangend.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Veel scholen werken aan prioriteiten, maar vaak ontbreekt nog een duidelijk plan met concrete acties die gekoppeld zijn aan heldere doelen en een tijdspad. Hierdoor verloopt de schoolontwikkeling vaak ad-hoc. Operationele doelen op korte en lange termijn en een heldere planning ontbreken dan of zijn onvoldoende uitgewerkt. Nieuwe initiatieven worden nog onvoldoende expliciet verbonden aan de visie of een analyse van noden.

Ook op vlak van het gelijke onderwijskansenbeleid (GOK-beleid) zien we dat scholen wel stappen zetten, maar dat de uitwerking doorgaans fragmentarisch en weinig geïntegreerd is in de schoolwerking. Het GOK-beleid is vaak onvoldoende afgestemd op de context van de school en de noden van de doelgroep. Het bereikt daardoor niet altijd de leerlingen waarvoor het bedoeld is. De afwezigheid van duidelijke doelen, indicatoren en tijdspaden is een terugkomend aandachtspunt.

Wat opvalt in ...

... gewoon basisonderwijs

De visie van scholen richt zich vaak op de verschillende facetten van de ontwikkeling van leerlingen met oog voor welbevinden en taal. Scholen ondersteunen hun visie met deelvisies, bijvoorbeeld op taalbeleid, leerlingenbegeleiding of de aanpak voor cognitief sterk functionerende leerlingen, maar de mate van uitwerking wisselt sterk. Krachtige visies op kleuteronderwijs, taalbeleid, wiskunde, muzische vorming of andere leergebieden ontbreken regelmatig of zijn nog in ontwikkeling.

... gewoon secundair onderwijs

De strategische uitrol van de visie en het beleid bevindt zich vaak nog in een beginfase en verloopt niet consistent over alle vakgebieden en teams. Scholen in transitie naar een campus- of fusieorganisatie en scholen met meerdere vestigingen, ervaren vaker onduidelijkheid rond visie en strategie.

Het valt op dat de visie in meerdere scholen niet altijd volledig aansluit bij de regelgeving, voornamelijk wat betreft GOK-middelen. Deze middelen worden te vaak gebruikt in de algemene leerlingenbegeleiding in plaats van als hefboom voor leerlingen die omwille van hun socio-economische achtergrond minder kansrijk zijn. Kansen om doelgericht het beleid te versterken, worden hierdoor niet benut.

... buitengewoon basisonderwijs

De schoolvisie wordt doorgaans opgebouwd rond kernwaarden zoals respect, welbevinden en samenwerking. Deze visies zijn doorgaans herkenbaar in het leef- en leerklimaat en stimuleren de betrokkenheid en gezamenlijke verantwoordelijkheid binnen de schoolteams.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

De visie en het strategisch beleid wordt soms nog onvoldoende afgestemd op de specifieke noden van de leerlingen op het vlak van onderwijs en begeleiding. De focus op leren neemt wel toe in de schoolvisie, maar wordt vaak nog niet genoeg uitgewerkt tot in de klas. Deelvisies rond bepaalde aspecten van het onderwijs op de klasvloer zijn soms nog beperkt ontwikkeld of ontbreken volledig.

... buitengewoon secundair onderwijs

Vrijwel alle scholen hebben een visie op wat ze met hun onderwijs willen bereiken, hoe ze de schoolwerking willen vormgeven en hoe ze de ontwikkeling van leerlingen willen stimuleren. Deze overkoepelende visie legt vaak de nadruk op handelingsplanmatig werken, op het psychosociaal welzijn van de leerlingen en op de samenwerking met externe partners. We zien dat de visie doorgaans wel breed gedragen wordt, maar ook dat het merendeel van de scholen hun visie op onderwijs op maat nog verder kunnen versterken. Vooral het handelingsplanmatig werken wordt soms te administratief ingevuld, waardoor het niet genoeg richting geeft voor het onderwijsaanbod op maat van de leerlingen.

“In een Oost-Vlaamse school voor buitengewoon onderwijs zagen we een duidelijke en doordachte visie op wat de school met haar onderwijs wil bereiken. Die visie – waarbij elke jongere met een matige of ernstige verstandelijke beperking welkom is – is geen papieren document. Ze leeft echt in de school en vormt het fundament voor het volledige beleid.

De school is zich er sterk van bewust dat ze voor veel leerlingen het laatste vangnet binnen het onderwijs vormt. Vanuit die verantwoordelijkheid en binnen de geldende regelgeving werkte het team een visie uit die elke ingeschreven leerling maximale onderwijskansen wil bieden.

Door de maatschappij actief binnen de schoolmuren te betrekken, kan elke jongere, ongeacht achtergrond of beperking, deelnemen aan een inclusieve en betekenisvolle leeromgeving waarin hij kan groeien.”

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

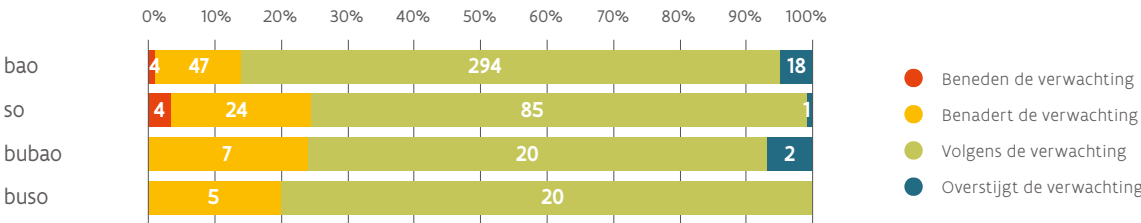
7 Richtingwijzers en aanbevelingen

3.2.2 Organisatiebeleid als sterkste aspect binnen de kwaliteitsontwikkeling

Het organisatiebeleid in de 531 doorgelichte scholen blijkt over het algemeen sterk. Meer dan acht op de tien scholen (83%) beschikken over een degelijk organisatiebeleid, waarmee dit aspect het sterkste aspect is binnen de kwaliteitsontwikkeling voor alle onderwijsniveaus.

In het gewoon basisonderwijs heeft 86% van de scholen een sterk organisatiebeleid, met een aanzienlijk aantal scholen dat boven de verwachting scoort. Ook in de andere onderwijsniveaus voeren scholen een sterk organisatiebeleid: 80% in het buitengewoon basisonderwijs en ongeveer driekwart van de scholen in het gewoon (75%) en buitengewoon secundair onderwijs (76%).

Figuur 14: Resultaten voor organisatiebeleid in het basis- en secundair onderwijs (2024-2025).

De meeste scholen ontwikkelen en voeren een beleid waarin participatie en dialoog centraal staan via duidelijke overlegstructuren. Ze beschikken over overlegorganen zoals leerlingen-, ouder- en schoolraden, die kansen bieden om partners, inclusief kwetsbare groepen, een stem te geven. In het buitengewoon onderwijs werken scholen vaak samen met externe partners. Scholen in het gewoon onderwijs kunnen dit nog consequenter toepassen. Als scholen systematisch partners (CLB, pedagogische begeleiding, vervolgonderwijs, arbeidsmarkt...) betrekken, zien we dat het schoolbeleid en de onderwijskwaliteit structureel verbeteren. De meeste scholen benutten wel kansen voor samenwerking en vernieuwing, maar deze initiatieven hebben niet altijd een schoolbrede impact.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

In scholen die een sterk organisatiebeleid neerzetten, komt de participatieve werking naar voren, waarbij leraren, leerlingen en ouders actief betrokken zijn bij het bepalen van prioriteiten en de verdere schoolontwikkeling. Binnen deze efficiënte organisatiecultuur wordt open en doelgericht gecommuniceerd over onderwijskundige ontwikkelingen en doelen, zowel intern als extern. In plaats van losse professionaliseringsinitiatieven kiezen deze scholen voor langlopende trajecten die duidelijk verbonden zijn met de onderwijskundige doelen. Daardoor overstijgt het organisatiebeleid louter organisatorische afspraken.

In het merendeel van de scholen worden professionele ontwikkeling en expertisedeling tussen teamleden gestimuleerd. Teamleden die al langer in dienst zijn, krijgen nog weinig systematische feedback op hun pedagogisch-didactisch handelen. Voor startende leraren is er vaak wel aandacht via de aanvangsbegeleiding. Scholen communiceren regelmatig en laagdrempelig, zowel intern als extern. Daarbij ligt de focus vooral op praktische zaken, terwijl onderwijskundige keuzes en de organisatie van leerlingenbegeleiding minder aandacht krijgen.

Wat opvalt in ...

... gewoon basisonderwijs

De nadruk ligt sterk op leerlingenparticipatie en ouderbetrokkenheid via bestaande raden en overlegmomenten. Wanneer scholen communiceren, kunnen ze over onderwijskundige keuzes nog meer transparantie bieden.

Scholen zetten actief in op beleidsmatige en onderwijskundige vernieuwing, zoals differentiatie, digitale leermiddelen en expertisedeling via bijvoorbeeld coaching of hospiteren. Heel wat scholen ontwikkelen een lerende cultuur, waarin teamleden langzaamaan steeds meer van elkaar leren, op hun eigen handelen reflecteren en gezamenlijke vernieuwingen uitproberen om het onderwijs op de klasvloer continu te verbeteren.

... gewoon secundair onderwijs

Het afgelopen schooljaar stond vooral de implementatie van de modernisering centraal, met aandacht voor vernieuwde studierichtingen. Vernieuwingsprojecten worden opgezet vanuit maatschappelijke ontwikkelingen zoals digitaal onderwijs, actualiteit en welbevinden. Ze blijven vaak nog gefragmenteerd en kunnen meer verbonden worden met het geheel van de schoolwerking.

Samenwerking met externe partners situeert zich vooral rond bedrijven, sectoren, stageplaatsen, werkplekken en vervolgopleidingen om bijvoorbeeld de duale leertrajecten te versterken of de studierichting beter af te stemmen op de verwachtingen van de arbeidsmarkt.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Professionalisering van teamleden verloopt vooral via vakgroepgebonden overleg. Een structurele feedbackcultuur om het onderwijs op de klasvloer te verbeteren is hierbij nog niet overal aanwezig.

“In een secundaire school met uitsluitend doorstroomfinaliteit viel het op dat de schoolwerking participatief vorm krijgt via langlopende vernieuwingstrajecten waarbij het lerarenteam intens betrokken is. Het lessenrooster werd samen met het hele team herwerkt en biedt het nu ruimte voor vakoverschrijdende samenwerking, coaching, remediëring en exploratie.

Structureel ingeplande overlegmomenten met een duidelijke agenda maken het mogelijk voor leraren om het onderwijs op de klasvloer stap voor stap samen vorm te geven. Als bijkomend effect voelen nieuwe collega's zich sneller opgenomen in het team. De school staat open voor externe vragen en verwachtingen en heeft de samenwerking met externe partners stevig uitgebouwd. Zo zorgen partners uit de academische wereld voor een frisse blik op wat zou kunnen werken in de klas.

De interne kwaliteitszorg is geïntegreerd in de vakgroepwerking, wordt gevoed door data en heeft een zichtbare impact op de klaspraktijk.”

... buitengewoon basisonderwijs

Scholen onderhouden intensieve samenwerkingen met gespecialiseerde zorgpartners zoals multifunctionele centra (MFC's), welzijnsorganisaties en kinderveerkracht. Het zijn waardevolle samenwerkingen, maar niet altijd structureel ingebed in het schoolbeleid.

Vernieuwingen zijn zeer divers van aard en situeren zich bijvoorbeeld in de preventieve omgang met gedragsproblemen, co-teaching of inclusieve samenwerking met reguliere scholen. Ze zijn vaak eerder praktisch-organisatorisch en focussen minder op de uitbouw van een krachtige leeromgeving.

... buitengewoon secundair onderwijs

De meeste scholen spelen in op maatschappelijke ontwikkelingen, beleidskaders en de toenemende instroom van leerlingen met complexe zorg- en onderwijsnoden. Vaak gaat het om jongeren met ernstige meervoudige beperkingen, gedrags- en emotionele problemen.

Vernieuwing blijkt uit de oprichting van nieuwe klaswerkingen, de uitbreiding van opleidingsvormen, en andere initiatieven. Scholen realiseren onderwijs en trajecten op maat door nauw samen te werken met externe partners zoals MFC's, welzijnsorganisaties, maatwerkbedrijven, ziekenhuizen en gespecialiseerde diensten.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

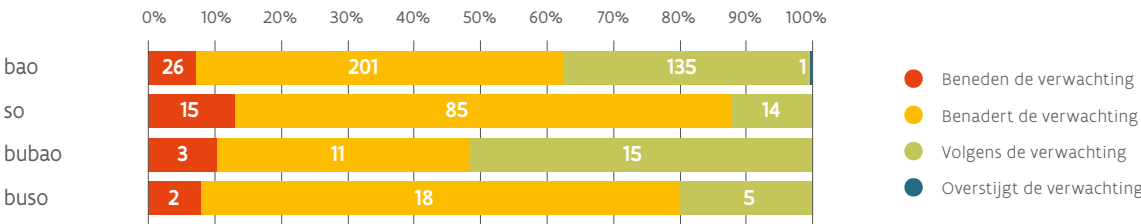

Intern organiseren scholen overleg en participatie via verschillende overleggroepen, maar de structuren en mandaten zijn niet altijd duidelijk of doelgericht waardoor de beleidsdoelen en strategische keuzes van de school niet altijd duidelijk zijn voor de schoolteams.

3.2.3 Onderwijskundig beleid al jaren onder druk

In 2024-2025 beschikt net geen derde van de 531 doorgelichte scholen over een kwaliteitsvol onderwijskundig beleid volgens de verwachtingen (32%). Tegelijkertijd benadert ongeveer 60% van de scholen slechts de verwachtingen, terwijl 9% zelfs beneden de verwachting scoort. Slechts één school overstijgt de verwachting.

Tussen de onderwijsniveaus zijn duidelijke verschillen zichtbaar. In het gewoon basisonderwijs voert 62% van de scholen een onvoldoende kwaliteitsvol onderwijskundig beleid, terwijl dat in het gewoon secundair onderwijs 88% is. Ook binnen het buitengewoon onderwijs variëren de cijfers: in het buitengewoon basisonderwijs voldoet 48% van de doorgelichte scholen niet, tegenover 80% in het buitengewoon secundair onderwijs.

Figuur 15: Resultaten voor onderwijskundig beleid in het basis- en secundair onderwijs (2024-2025).

De vertaling van de schoolvisie naar concrete maatregelen en afspraken blijft vaak een werkpunt in de scholen. Er ontbreekt een gezamenlijke en doelgerichte aanpak waardoor kwaliteitsvol onderwijs, krachtige leeromgevingen en gelijke onderwijskansen nog onvoldoende structureel worden gerealiseerd. Schoolteams hebben behoefte aan heldere, samenhangende afspraken, een transparante taakverdeling en een gestructureerde opvolging en ondersteuning tot in de klas.

In veel scholen wordt het onderwijskundig beleid fragmentair en niet schoolbreed vormgegeven. Maatregelen en afspraken zijn vaak vaag, weinig doelgericht en niet samenhangend. Ze richten zich eerder op praktisch-organisatorische aspecten dan op het bieden van kwaliteitsvolle lessen, een sterke leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijs-

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

kansen. Bovendien worden ze vaak slechts beperkt of zelfs niet verankerd, waardoor de opvolging tot op de klasvloer ontbreekt en de uitvoering te vrijblijvend blijft.

Hoewel scholen hun teamleden ondersteunen via professionalisering, coaching en overleg, vertrekt het professionaliseringsbeleid nog te weinig vanuit de strategische prioriteiten van de school enerzijds, en de ondersteuningsnoden van het team anderzijds. Weinig scholen hebben een goed zicht op de noden van hun teamleden. De professionalisering is daardoor niet altijd doelgericht en planmatig, sluit te weinig aan bij de praktijk en leidt zelden tot duurzame verandering.

Overlegstructuren zoals beleidsondersteunende teams en werkgroepen zijn meestal wel aanwezig en dragen bij aan de uitvoering van het beleid. Toch gebeurt de aansturing van deelteams nog niet consequent. Scholen verdelen de taken en verantwoordelijkheden meestal transparant en eerlijk onder de teamleden, maar doen dit nog onvoldoende doelgericht en vanuit een overkoepelende visie op goed onderwijs. Daardoor blijft het benutten van het volledige potentieel van het schoolteam voor interne kwaliteitsontwikkeling een aandachtspunt.

Wat opvalt in ...

... gewoon basisonderwijs

In de scholen is het individuele meesterschap van leraren aanwezig, maar dit vertaalt zich nog onvoldoende in een gezamenlijke en richtinggevende didactische lijn. De mate van verticale en horizontale samenhang verschilt dus sterk tussen scholen en afdelingen. Vooral de afstemming tussen de kleuter- en lagere afdeling en het realiseren van doorlopende leerlijnen vraagt nog aandacht. Er zijn wel schoolbrede afspraken en innovatietrajecten, bijvoorbeeld rond woordenschatonderwijs, leesplezier, wiskunde of ICT. De uitrol hiervan wordt echter niet altijd consequent tot in de klas opgevolgd.

“In een Brusselse basisschool zagen we duidelijke maatregelen en afspraken op verschillende niveaus: op schoolniveau, binnen de deelteams én bij de individuele leraren. Deze sluiten logisch op elkaar aan en dragen bij aan de vertaling van de schooleigen visie naar de praktijk.

Deze school maakt gebruik van structurele overlegmomenten om didactische inzichten te verdiepen en om vanuit een gedeelde visie concrete afspraken te maken. Dat ondersteunt een consequente opvolging door alle leraren tot op de klasvloer.”

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

... gewoon secundair onderwijs

Vakgroepwerking is de meest voorkomende overlegvorm. Die is doorgaans goed uitgebouwd en zorgt voor duidelijke verwachtingen binnen het vakdomein. Vakgroepen krijgen vaak veel autonomie, waardoor de manier van werken sterk kan verschillen en er kwaliteitsverschillen binnen dezelfde school ontstaan. Voor belangrijke onderdelen van het onderwijs op de klasvloer blijven de verwachtingen op schoolbreed niveau vaak te vaag of onvoldoende gekend, waardoor de vertaalslag van vakgroepafspraken naar een consistent schoolbreed beleid niet altijd lukt. Voorbeelden zijn onder andere het creëren van een krachtige leeromgeving, het geven van gerichte feedback, binnenklasdifferentiatie, taalontwikkellend lesgeven en leerlingenevaluatie.

De samenhang tussen sleutelcompetenties, wetenschapsdomeinen en doelen die leiden tot beroepskwalificaties wordt niet altijd systematisch bewaakt. Hierdoor is de horizontale en verticale afstemming van het curriculum soms beperkt.

Klassenraden richten zich vaak vooral op administratieve of organisatorische taken en nemen minder de rol op van inhoudelijke kwaliteitsbewaking. Individuele leraren realiseren vaak uitstekend onderwijs, maar het delen van deze goede praktijken en het structureel verankeren ervan in de school gebeurt nog te weinig.

... buitengewoon basisonderwijs

Vaak ontbreekt de schoolbrede vertaling van de visie naar concrete richtlijnen voor het systematisch en handelingsplanmatig werken. Hoewel er een duidelijke focus ligt op handelingsplanmatig werken, wordt het cyclische proces nog vaak onvolledig of te vaag uitgewerkt. De multidisciplinaire werking is doorgaans goed uitgebouwd. Scholen zetten sterk in op een warm en veilig klimaat, maar de aandacht voor het realiseren van onderwijsdoelen komt niet altijd voldoende aan bod, zoals voor Nederlands, wiskunde en sociaal-emotioneel leren. Het opvolgen van effectieve leeropbrengsten blijft in sommige gevallen nog te beperkt. De bestaande maatregelen en afspraken zijn in veel scholen niet altijd duidelijk voor iedereen en ook de uitvoering ervan is erg afhankelijk van individuele teamleden.

... buitengewoon secundair onderwijs

De meeste scholen werken handelingsplanmatig, maar het proces wordt niet altijd volledig cyclisch doorlopen, is weinig doelgericht of onvoldoende duidelijk voor iedereen. Om onderwijs en begeleiding op maat van elke leerling aan te bieden, is het belangrijk dat er duidelijke afspraken bestaan over hoe alle fasen van het handelingsplanmatig werken kwaliteitsvol vormgegeven worden. Het maken van die afspraken blijft een werkpunt voor scholen. Hoewel sommige scholen wel duidelijke afspraken hebben over de beginsituatiebepaling, doelen of rapportering, zijn die afspraken onvoldoende ingebed in het didactisch handelen van het schoolteam.

Vakgroepen en opleidingsvormen werken vaak volgens een verschillend tempo. Dat leidt tot kwaliteitsverschillen en een gebrek aan een gezamenlijke koers. De grote autonomie van overleggroepen versterkt soms het verschil in aanpak en snelheid.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

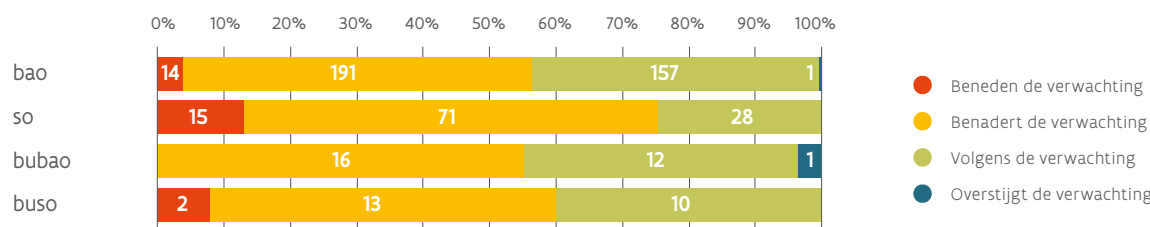
7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Teamleden krijgen ondersteuning, bijvoorbeeld via coördinatoren of coaches, maar dit gebeurt niet altijd systematisch. Professionalisering wordt meestal georganiseerd op basis van actuele noden, maar is in mindere mate gekoppeld aan schoolbrede prioriteiten.

3.2.4 De cyclische evaluatie van de onderwijskwaliteit blijft een verbeterpunt

In 2024-2025 is het proces van cyclische evaluatie bij ongeveer 61% van de 531 doorgelichte scholen onvoldoende ontwikkeld. In het gewoon basisonderwijs benut iets meer dan twee op de vijf scholen (43%) de cyclische evaluatie om hun beleid gericht en kwaliteitsvol bij te sturen, één school doet dit zelfs uitzonderlijk sterk. In het gewoon secundair onderwijs lukt dit slechts bij een kwart van de scholen. In het buitengewoon basisonderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs ligt dat aandeel iets hoger, met respectievelijk 44% en 40% scholen die hun beleid kwaliteitsvol cyclisch opvolgen en bijsturen.

Figuur 16: Resultaten cyclische evaluatie van de kwaliteit in het basis- en secundair onderwijs (2024-2025).

Veel scholen zetten wel stappen naar een meer systematische en cyclische evaluatie van hun werking, maar dit proces bevindt zich vaak nog in ontwikkeling. In de meeste gevallen evalueren ze niet alle relevante aspecten van de schoolwerking, maar ligt de focus vooral op de uitvoering van acties en de organisatie van het beleid, zoals het naleven van afspraken of de organisatie van zorg. De evaluatie van doelen, resultaten en effecten binnen het onderwijskundig beleid blijft vaak beperkt. Daardoor is de impact van maatregelen op leerlingen en teamleden niet helemaal zichtbaar of meetbaar.

Het cyclische karakter van kwaliteitszorg is nog niet volledig gerealiseerd in de meeste scholen. Opeenvolgende evaluaties bouwen niet altijd logisch op elkaar voort, waardoor inzichten uit eerdere analyses niet genoeg benut worden voor verdere duurzame kwaliteitsontwikkeling. De kwaliteitszorg blijft dus in veel scholen eerder reactief dan strategisch. Zo komen structurele groei en behoud van kwaliteit nog onvoldoende tot stand.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Veel scholen hebben moeite met een heldere formulering van de strategische en operationele doelen en indicatoren. Dit bemoeilijkt het gericht monitoren van kwaliteit en de samenhang tussen evaluaties. Het GOK-beleid illustreert dit. Hoewel het thema op de agenda staat, blijft de evaluatie vaak oppervlakkig. Daardoor is het moeilijk om vast te stellen of het beleid daadwerkelijk bijdraagt aan meer gelijke onderwijskansen.

Scholen met een sterke kwaliteitszorg onderscheiden zich doordat ze consequent verder bouwen op eerdere evaluaties. Resultaten zijn geen eindpunt, maar een vertrekpunt voor nieuwe verbeteracties en gerichte opvolging. Op die manier ontstaat een echte leercyclus, in plaats van losse of versnipperde initiatieven.

Scholen die hierin verder staan, beschikken over een verankerde en systematische evaluatiecultuur. Evaluaties worden beschouwd als een vanzelfsprekend onderdeel van het schoolbeleid. Ze vinden planmatig plaats en zijn ingebed in meerjarenplannen of kwaliteitscycli. Deze scholen evalueren niet alleen acties en processen, maar verbinden ze ook aan strategische doelen en meetbare indicatoren. Ze benutten diverse informatiebronnen, zoals klasobservaties, toetsanalyses, bevragingen en SWOT-oefeningen. Die inzichten worden vervolgens actief gebruikt om beleid en praktijk bij te sturen. Zo ontstaat een cyclische kwaliteitszorg waarin verbeteracties doelgericht worden ingezet en continue groei en behoud van kwaliteit centraal staan.

Wat opvalt in ...

... gewoon basisonderwijs

Een systematische analyse van resultaten en effecten op klas- en schoolniveau ontbreekt nog regelmatig. Hierdoor missen scholen kansen om hun schoolbeleid en klasgebeuren doelgericht bij te sturen. Voor Nederlands en wiskunde worden leerlingenresultaten wel opgevolgd via genormeerde en andere toetsen en kindgesprekken, maar deze data worden slechts in wisselende mate geanalyseerd op klas- en schoolniveau. Voor de andere leergebieden en voor het kleuteronderwijs gebeurt de opvolging niet systematisch. Aspecten zoals taalbeleid, leerlingenbegeleiding en GOK-beleid worden zelden cyclisch geëvalueerd. Voor welbevinden is er in vele scholen wel aandacht, maar ook dit blijft vaak ad hoc. Ook de opvolging van leerprestaties in het vervolgonderwijs is nog in ontwikkeling. Specifieke initiatieven, bijvoorbeeld op het vlak van het leesbeleid, worden soms wél planmatig geëvalueerd. Dit toont aan dat cyclische en doelgerichte evaluatie mogelijk is, maar dat het nog geen standaardpraktijk is.

... gewoon secundair onderwijs

Er is in sommige scholen een duidelijke tendens zichtbaar naar meer systematische evaluatie, vaak ondersteund door beleidsplannen, kwaliteitskaarten en vakgroepwerking. Scholen analyseren leerlingresultaten, organiseren bevragingen en reflecteren over de effectiviteit van het onderwijs op de klasvloer.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

De resultaten van de evaluaties worden nog in te beperkte mate gekoppeld aan de strategische doelen of het GOK-beleid. Het cyclisch karakter van evaluaties is in opbouw. Resultaten worden besproken in teamverband, maar het structureel opvolgen en bijsturen op basis van die data is nog niet overal ingeburgerd.

... buitengewoon basisonderwijs

Scholen evalueren regelmatig bepaalde aspecten van hun werking zoals leesprojecten, de werking van zorgteams, socio-emotionele begeleiding, huiswerkbeleid en klassenraadwerking. Om hun schoolbeleid bij te sturen gebruiken ze de beschikbare data nog te weinig. De systematiek van evaluaties blijft vaak beperkt tot ad-hoc overleg of eenmalige momenten, zoals het einde van het schooljaar. Daardoor ontbreekt de koppeling met de strategische doelen of de schoolvisie.

“In een school voor buitengewoon onderwijs type 4 is het mooi om te zien dat zij niet enkel een campus delen met een andere school voor buitengewoon onderwijs én het MFC, maar dat ze ook samen met deze instellingen een kwaliteitsmodel gebruiken om de schoolontwikkeling cyclisch op te volgen en te evalueren.

Er is een duidelijke vijfjaarlijkse cyclus, aangevuld met talrijke geplande interne en externe evaluatiemomenten. Die opvolging is niet vrijblijvend: ze is gericht op groei én borging. Een concreet voorbeeld is hoe het basisaanbod in de klaswerking jaarlijks systematisch wordt geëvalueerd en bijgestuurd, waarbij leraren en vakgroepen gegevens analyseren en verbeteringen doorvoeren.”

... buitengewoon secundair onderwijs

De evaluatie van de schoolwerking verloopt in veel scholen nog onvoldoende systematisch en weinig cyclisch. Scholen evalueren regelmatig bepaalde aspecten, zoals het welbevinden van leerlingen, de werking van de klassenraad of de aanpak van gedrags- en emotionele stoornissen. Toch blijft de koppeling met strategische doelen of de schoolvisie vaak vaag, of ontbreekt deze volledig.

Evaluaties richten zich op het opvolgen van acties, het organiseren van overlegmomenten of het registreren van activiteiten, maar minder op de daadwerkelijke effecten voor leerlingen of het onderwijs en de begeleiding op maat. Evaluaties blijven daardoor meestal nog procesmatig van aard.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

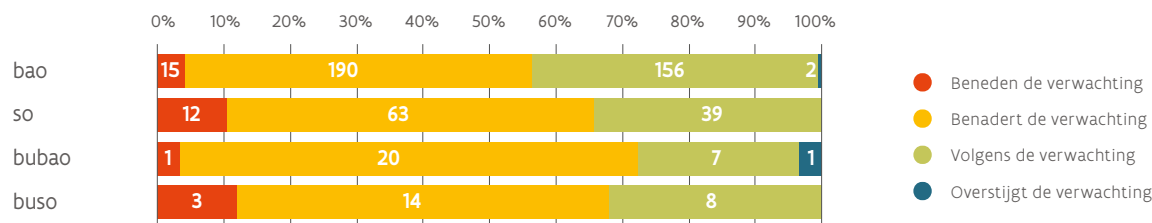
6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

3.2.5 Een betrouwbare evaluatie van de kwaliteit blijft een uitdaging

De betrouwbare evaluatie van de onderwijskwaliteit vormt voor veel scholen een uitdaging. Minder dan de helft van de doorgelichte scholen (41%) baseert haar kwaliteitsbeoordeling op betrouwbare gegevens. In het gewoon basisonderwijs lukt dit bij iets minder dan de helft van de scholen, terwijl 56% hier niet aan de verwachtingen voldoet. In de andere onderwijsniveaus ligt dit nog hoger: 66% van de scholen in het gewoon secundair onderwijs, 72% in het buitengewoon basisonderwijs en 70% in het buitengewoon secundair onderwijs beoordelen hun kwaliteit niet op basis van voldoende betrouwbare gegevens.

Figuur 17: Resultaten voor betrouwbare evaluatie van de kwaliteit in het basis- en secundair onderwijs (2024-2025).

Scholen evalueren hun onderwijskwaliteit op basis van diverse bronnen, zoals toetsresultaten, observaties, bevestigingen van leerlingen, ouders en teamleden, registraties, SWOT-analyses, stagegegevens en wetenschappelijke literatuur.

De meeste scholen kunnen de betrouwbaarheid van hun evaluatie versterken door kwantitatieve en kwalitatieve gegevens doelgericht te combineren, externe expertise en wetenschappelijke literatuur consequenter te benutten en de resultaten en effecten bij leerlingen systematisch te monitoren. Dit helpt hen om onderbouwde beleidskeuzes te maken.

In veel gevallen ontbreekt een diepgaande analyse van toetsresultaten en andere evaluatiedata of worden deze gegevens niet structureel gebruikt voor kwaliteitsverbetering. Evaluaties richten zich dan onvoldoende op wat er werkelijk toe doet: de effecten voor leerlingen.

Belangrijke werkpunten blijven het versterken van informatiegeletterdheid van teamleden, het systematischer analyseren van data en het structureel betrekken van relevante partners. Ook het vergelijken van resultaten over verschillende jaren en leerlingengroepen, en het expliciet formuleren van succescriteria vragen nog aandacht. Het

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

zicht op de kwaliteit van het onderwijs op de klasvloer en de leerlingenbegeleiding is niet altijd volledig betrouwbaar, omdat een gedragen evaluatiecultuur niet overal schoolbreed is ingebied.

Sommige scholen zetten waardevolle stappen, bijvoorbeeld door gegevens te combineren met observaties van klaspraktijken en analyses van begeleidingsplannen of individuele aangepaste curricula (IAC's). Scholen die expliciet inzetten op triangulatie van bronnen, systematische data-analyse en het structureel betrekken van leerlingen, ouders en externe partners, slagen erin om betrouwbare en diepgaande evaluaties uit te voeren.

Een doelgerichte en gestructureerde evaluatie zien we slechts bij een minderheid van de scholen. Deze scholen combineren verschillende databronnen en werken nauw samen met partners zoals het CLB, pedagogische begeleidingsdiensten, arbeidsmarktvertegenwoordigers, stagebedrijven en externe expertisecentra om hun beleid gericht bij te sturen. Daarmee vormen zij een duidelijk voorbeeld van hoe evaluatie het beleid en de kwaliteit van onderwijs daadwerkelijk kan versterken.

Wat opvalt ...

In vergelijking met het gewoon basisonderwijs is de focus op output en de doorstroom naar vervolgonderwijs sterker aanwezig in het gewoon secundair onderwijs. Verder zien we tussen de onderwijsniveaus nauwelijks verschillen.

3.2.6 Eén op twee scholen borgen en sturen hun beleid op een kwaliteitsvolle manier bij

In het gewoon basisonderwijs lukt borgen en bijsturen van het beleid bij iets minder dan de helft van de scholen (48%), terwijl in het gewoon secundair onderwijs 55% dit kwaliteitsvol aanpakt. In het buitengewoon basis- en buitengewoon secundair onderwijs zijn de verhoudingen eerder gelijklopend, met 52% van de scholen die hun beleid op een kwaliteitsvolle manier borgen en bijsturen. Wel zien we dat het aandeel scholen dat beneden de verwachting scoort, groter is bij het buitengewoon secundair onderwijs. Slechts twee scholen overstijgen de verwachtingen voor het kwaliteitsvol borgen en bijsturen van hun kwaliteit.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

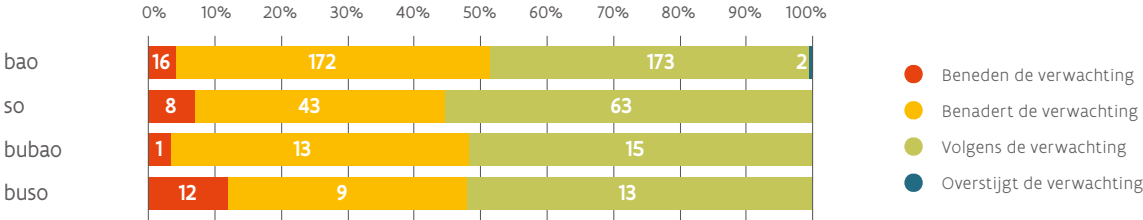
- 3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers
- 3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs
- 3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs
- 3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)
- 3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Figuur 18: Resultaten voor borgen en bijsturen in het basis- en secundair onderwijs (2024-2025).

De meeste scholen beschikken over een groeiend zicht op hun sterke punten en werkpunten. Maar dat zicht blijft vaak nog onvolledig, vooral als het gaat over het onderwijs op de klasvloer en de leerlingenbegeleiding. In scholen die vooral werken vanuit (praktijk)ervaringen of losse signalen, blijft het beeld versnipperd. Daardoor missen ze kansen om hun werking doelgericht bij te sturen en de blinde vlekken in hun schoolontwikkeling tijdig te zien.

Een groot aantal scholen gebruikt instrumenten zoals een schoolwerk- of beleidsplan als houvast om afspraken en goede praktijken te borgen. Waar deze tools actief gebruikt en geactualiseerd worden, versterken ze de samenhang en transparantie in de schoolwerking. Toch blijft de interne verspreiding vaak een werkpunt. Kwaliteitsvolle praktijken worden niet altijd breed gedeeld tussen graden, afdelingen, overleggroepen of deelteams, waardoor succesvolle initiatieven soms verwateren en niet duurzaam verankerd raken.

Scholen die hun evaluaties grondig aanpakken en bijsturingen koppelen aan duidelijke doelen, realiseren duurzame kwaliteitsverbetering. Door kwaliteitszorg cyclisch en samen met het team op te volgen, groeien ze uit tot lerende organisaties die zowel sterke als minder sterke praktijken benutten. Afspraken en maatregelen uit vernieuwingstrajecten worden daarbij duurzaam verankerd in de schoolwerking.

Scholen koppelen concrete initiatieven aan werkpunten, maar de doelgerichtheid en diepgang van deze verbeteracties verschillen sterk. In scholen met goede praktijken zijn verbeteracties ingebed in een cyclisch kwaliteitszorgsysteem en gericht op meetbare effecten bij leerlingen. In scholen die nog onvoldoende kwaliteitsvol borgen en bijsturen, verlopen acties nog te veel ad hoc of beperken ze zich tot organisatorische aspecten. We zien daar weinig terugkoppeling naar de beoogde leereffecten van de leerlingen. Dit belemmert het realiseren van een duurzame kwaliteitsverbetering.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Schoolteams tonen wel degelijk een reflectieve ingesteldheid, bouwen overlegstructuren uit en versterken hun gezamenlijke doelgerichtheid. Toch blijft het een uitdaging om de evaluatie van de onderwijskwaliteit door te trekken tot op deelteam- en individueel niveau. Want enkel zo wordt elk teamlid mee eigenaar van de kwaliteitsontwikkeling. Het eigenaarschap en de betrokkenheid van alle teamleden zijn cruciaal om initiatieven te laten slagen.

Wat opvalt in ...

... gewoon basisonderwijs

Kwaliteitszorg wordt vaak ondersteund door schoolwerkplannen en kwaliteitskaarten, waarin afspraken en goede praktijken systematisch worden vastgelegd. Leergebieden zoals wiskunde en Nederlands worden regelmatig cyclisch geëvalueerd en bijgestuurd. De diepgang van deze evaluaties varieert tussen scholen. Soms blijft het bij oppervlakkige analyses of ad hoc bijsturingen. Voor de andere leergebieden gebeurt dit sterk schoolafhankelijk.

Professionele openheid en samenwerking versterken systematische verbeteracties, maar de draagkracht en benutting van talenten binnen het schoolteam verschillen per school. In scholen met een sterke reflectieve cultuur worden successen en werkpunten gedeeld via kwaliteitsinstrumenten en teamoverleg. Dit versterkt de transparantie en samenhang van de schoolwerking.

“Tijdens ons bezoek aan een landelijk basisschool zagen we dat zij de voorbije schooljaren hard werkte aan het borgen van wat goed loopt, het bijsturen waar nodig en het vernieuwen van de schoolwerking. De school heeft daarbij een helder zicht op haar sterktes en werkpunten, met bijzondere aandacht voor het onderwijs in de klas en de leereffecten.

Wat goed werkt, wordt verspreid via concrete handvaten, zoals leerlijnen en kwaliteitskaarten, maar ook via gericht teamoverleg. Op basis van outputgegevens en gerichte klasobservaties ontwikkelt ze systematisch doelbewuste verbeteracties. Het consequent vasthouden van sterke punten en het doelgericht aanpakken van werkpunten is een duidelijke sterke praktijk.”

... gewoon secundair onderwijs

In het gewoon secundair onderwijs wordt kwaliteitszorg gedragen door teamoverleg en vakgroepwerking. Scholen borgen goede praktijken via schoolwerkplannen, kwaliteitskaarten en infobundels. Afspraken over vakken, differentiatie en brede basiszorg worden hierin systematisch vastgelegd.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Hospiteerbeurten, gezamenlijke analyses van toetsresultaten en het delen van didactische aanpakken, zijn voorbeelden van gerichte bijsturingen die kunnen zorgen voor een cyclische evaluatie van vakgebieden. In scholen met een sterk ontwikkelde kwaliteitscultuur leidt dit tot een meer coherente werking. Toch zien we dat het een uitdaging blijft om succesvolle praktijken schoolbreed te verankeren en kwaliteitsontwikkeling als een gedeelde verantwoordelijkheid te realiseren.

... buitengewoon basisonderwijs

Scholen leggen in strategische beleidsplannen afspraken, kwaliteitsvolle praktijken en verbeteracties vast en volgen ze op. Hun inzicht in sterke punten en werkpunten groeit, maar vaak blijft het beeld fragmentarisch en is er te weinig opvolging tot op de klasvloer. Veel scholen werken wel verbeteracties uit, maar niet altijd doelgericht. Ze besteden soms te weinig aandacht aan het verankeren en delen van wat al goed loopt via systemen en structuren.

... buitengewoon secundair onderwijs

Scholen met een sterke kwaliteitscultuur evalueren hun werking cyclisch, met aandacht voor handelingsplanmatig werken en het psychosociaal welzijn van leerlingen. Zij borgen kwaliteitsvolle praktijken en leggen deze systematisch vast in schoolwerkplannen, kwaliteitsfiches of infobundels via teamoverleg en vakgroepwerking. In sommige scholen worden verbeteracties ook systematisch opgevolgd en gedeeld binnen en tussen deelteams. Voor de meeste scholen blijft het een uitdaging om deze goede praktijken breed te verankeren en kwaliteitsontwikkeling consequent als een gedeelde verantwoordelijkheid te laten functioneren.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

In dit hoofdstuk rapporteren we over het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs. Voor het gewoon basisonderwijs komen het kleuteronderwijs, Nederlands, wiskunde en mens en maatschappij aan bod. Voor het gewoon secundair onderwijs gaat het om Nederlands, wiskunde, lichamelijke en geestelijke gezondheid, historisch bewustzijn, beroepskwalificerende opleidingen en duale trajecten. We rapporteren ook over het onderwijs op de klasvloer in het buitengewoon basis- en secundair onderwijs. Welke ontwikkelingsschalen aan bod komen, hangt af van de doorlichtingsscenario's. Dat zorgt ervoor dat de aantallen variëren.

We belichten hoe scholen het onderwijs op de klasvloer vormgeven en in welke mate ze erin slagen doelgericht onderwijs te realiseren: of leraren kwaliteitsvolle lessen geven, extra ondersteuning bieden voor leerlingen die het nodig hebben, bruikbare feedback geven, de leermiddelen en infrastructuur in orde zijn ... Of ze het aanbod in de klas en de evaluatie afstemmen op de doelen, en evaluatiegegevens gebruiken om hun aanpak bij te sturen.

Voor het secundair onderwijs, waar de modernisering bezig is, behoorden de afstemming op de doelen en de leerlingenevaluatie niet tot de focus van de doorlichting, maar belichten we ook relevante zaken die tijdens de doorlichtingen naar voren kwamen.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

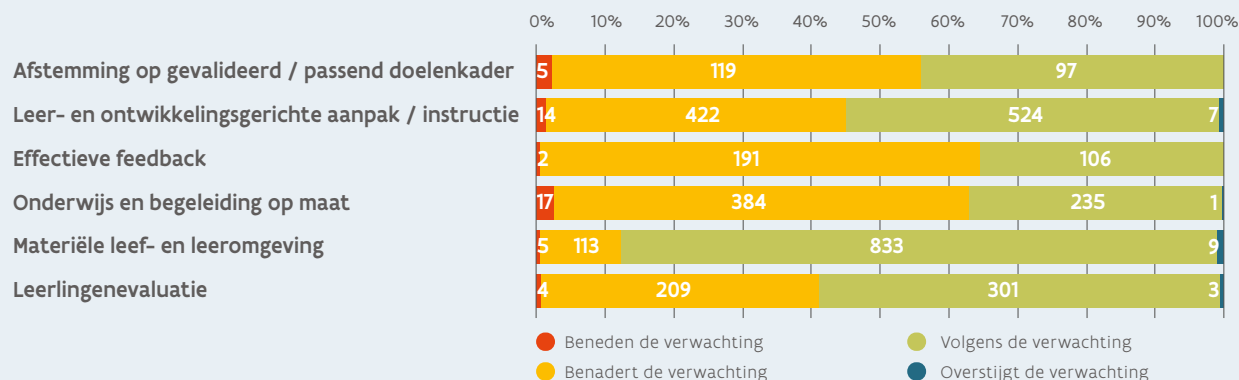
7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Conclusie

Scholen werken voortdurend aan kwaliteitsvol onderwijs maar de aanpak in de klas varieert sterk

Voor vrijwel alle aspecten van goed onderwijs op de klasvloer zien we in veel scholen nog belangrijke werkpunten. De materiële leef- en leeromgeving vormt daarop een uitzondering. Zowel in het basis- als het secundair onderwijs keren vergelijkbare sterktes en verbeterpunten terug.

Figuur 19: Resultaten voor het onderwijs op de klasvloer in het gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs (2024-2025).

Scholen werken voortdurend aan kwaliteitsvol onderwijs maar de aanpak in de klas varieert sterk. Zo vertrekken de lessen niet altijd vanuit de onderwijsdoelen. Bepaalde domeinen komen soms weinig aan bod en de verticale opbouw kan sterker in veel scholen. Leraren bouwen soms voort op vertrouwde invuldidactiek, terwijl activerende, denkstimulerende en taalontwikkellende aanpakken minder structureel worden ingezet. Ook kunnen ze de instructie nog beter afstemmen op verschillen tussen leerlingen. In veel scholen worden kennis, vaardigheden en attitudes wel aangeboden, maar niet consequent met elkaar verbonden. Sommige scholen leggen doelbewust dwarsverbanden tussen leergebieden of vakken – bijvoorbeeld via taalgericht onderwijs. In de ruime meerderheid van de scholen krijgen leerlingen motiverende feedback in een veilige context, maar deze is nog niet altijd gericht op de volgende stappen in hun leerproces.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

In het gewoon onderwijs stellen we vast dat de verhoogde zorg vaak aan doelgerichtheid kan winnen, zodat scholen alle leerlingen zo veel mogelijk aan boord kunnen houden. In het buitengewoon onderwijs slagen slechts een beperkt aantal scholen er in om onderwijs en begeleiding goed af te stemmen op de behoeften van hun leerlingen. Deze scholen vertrekken van een duidelijke visie en hanteren een multidisciplinaire aanpak.

Informatie over de ontwikkeling van leerlingen is niet steeds overzichtelijk en de effecten van maatwerk worden niet altijd goed opgevolgd. Registratie van leerlingengegevens is nog te vaak een doel op zich in plaats van een middel om het onderwijs en de begeleiding doelgericht bij te sturen.

De leerlingenevaluatie gebeurt in wisselende mate kwaliteitsvol. De evaluatie sluit vaak aan bij het doelenkader, maar de domeinen worden niet altijd evenwichtig getoetst. Ook kan ze gericht gebruikt worden om het onderwijs op de klasvloer bij te sturen. Daarnaast kan ook het potentieel van de Vlaamse toetsen of de taalscreening sterker worden benut.

De systematische opvolging van de visie tot in de klas kan beter

Dit alles wijst erop dat het onderwijs op de klasvloer meer doelgericht en evidence-informed vorm kan krijgen vanuit een helder en coherent onderwijskundig beleid. De kwaliteit van de didactische aanpak in de klas is wisselend en het schoolbreed delen van expertise blijft vaak nog een werkpunt. Bovendien ontbreekt de systematische opvolging van de visie tot in de klas in vele scholen. Dit pleit voor het samen vormgeven van het onderwijs tot op de klasvloer.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

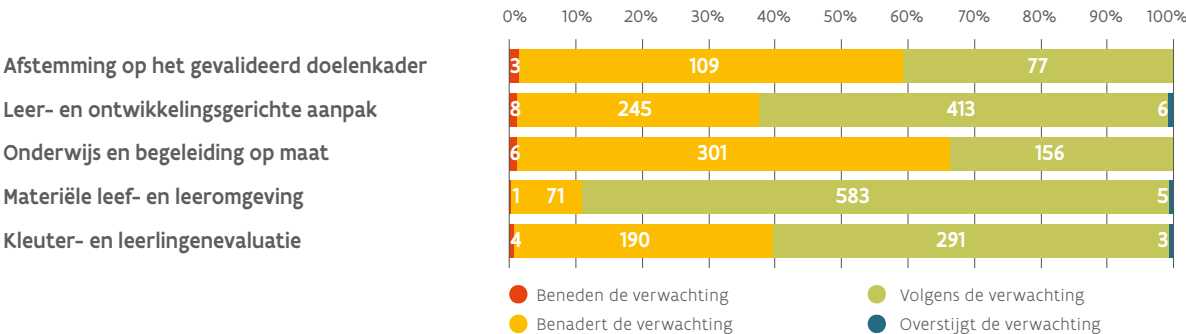
6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

3.3.1 Gewoon basisonderwijs: doelgericht onderwijs blijft een uitdaging

Onderstaande figuur toont de resultaten van de doorlichtingen voor het kleuteronderwijs en het lager onderwijs samen. Uit de gegevens blijkt dat de doorgelichte scholen het meest werk hebben op het gebied van onderwijs en begeleiding op maat, waar 66% van de scholen nog verbeterpunten heeft. Ook de afstemming op het gevalideerd doelenkader verloopt in 59% van de scholen nog onvoldoende kwaliteitsvol. De leerlingenevaluatie en de leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak scoren in ongeveer drie op de vijf doorgelichte scholen volgens de verwachtingen (respectievelijk 60% en 62%). De materiële leef- en leeromgeving voldoet in een ruime meerderheid van de scholen (89%).

Figuur 20: Resultaten voor het onderwijs op de klasvloer in het gewoon basisonderwijs (2024-2025).

Kleuteronderwijs

In bijna 60% van de 90 doorgelichte scholen is het aanbod onvoldoende afgestemd op het doelenkader. Ook het geboden onderwijs en de begeleiding is in 62% van de scholen onvoldoende op maat. Positiever zijn de resultaten voor de leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak en de materiële leer- en leefomgeving, die respectievelijk in 63% en 86% van de scholen als kwaliteitsvol worden beoordeeld. Ook de leerlingenevaluatie verloopt in meer dan de helft van de scholen (54%) op een kwaliteitsvolle manier.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

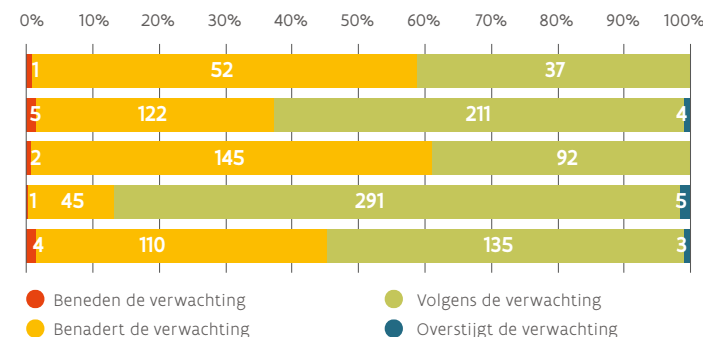
Afstemming op het gevalideerd doelenkader

Leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak

Onderwijs en begeleiding op maat

Materiële leef- en leeromgeving

Kleuterevaluatie

Figuur 21: Resultaten voor het kleuteronderwijs (2024-2025).

Scholen stemmen hun aanbod over het algemeen onvoldoende volledig en evenwichtig af op de te bereiken doelen, met grote verschillen tussen scholen en leraren. Sommige leergebieden, domeinen of doelen krijgen minder aandacht en vaak wordt er gewerkt met een beperkt aantal doelen per thema. De koppeling van het gevalideerd doelenkader aan de lesplanning en observaties verloopt daarbij niet altijd doordacht.

In scholen die een sterke praktijk neerzetten, visualiseren leraren de leerdoelen voor kleuters en maken ze het aanbod betekenisvol door rijke en goed ingerichte hoeken die tijdens het thema verder worden uitgebreid. Ze gebruiken denkstimulerende werkvormen en benutten incidentele leermomenten. Fouten worden niet onmiddellijk gecorrigeerd, zodat kritisch en exploratief denken actief wordt gestimuleerd.

“In een Limburgse school zagen we dat de leraren de executieve functies bij kleuters zeer bewust ondersteunen. Ze modelleren strategieën, bieden stappenplannen aan en laten kleuters oefenen in zelfsturing. Door de sterke pedagogische invulling van buitenactiviteiten en overgangs- en verzorgingsmomenten wordt bovendien de leertijd maximaal benut.”

Leraren ondersteunen het leren van kleuters met thematische activiteiten die aansluiten bij hun leef- en beleavingswereld, interesses en voorkennis. Differentiatie en het gebruik van uitdagende speelleerhoeken zijn aanwezig, maar kunnen nog beter afgestemd worden op individuele verschillen en onderwijsbehoeften van kleuters. Ook de verrijking met talige, wiskundige en motorische impulsen in zowel de speelleerhoeken als in de klasomgeving gebeurt nog sterk leraarafhankelijk.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

In scholen met sterke praktijken, stemmen leraren hun aanpak af op de zone van naaste ontwikkeling, met hoge verwachtingen voor elke kleuter en een gedifferentieerd aanbod dat aansluit bij individuele noden. Scholen bieden in groeiende mate doelgerichte strategieën aan die het leren, het probleemoplossend denken, de zelfregulatie en het sociaal-emotionele handelen bevorderen.

Taalontwikkeling krijgt onder meer aandacht door in te zetten op woordenschat, klankbewustzijn en taalvaardigheden enerzijds en door taalsteun en interactie in hoeken anderzijds. Een consistente opbouw over de klassen heen ontbreekt vaak nog. Het afstemmen van taalondersteuning op anderstalige kleuters en kleuters met extra noden gebeurt niet systematisch in alle scholen.

Sommige scholen kenmerken zich door een rijk, taalontwikkeland aanbod. Taalactiviteiten worden er progressief opgebouwd en geïntegreerd in betekenisvolle contexten. Leraren bieden doelgerichte taalsteun via bijvoorbeeld stappenplannen, organiseren uitdagende woordenschatactiviteiten voor alle kleuters en zorgen voor veel spreekansen en interactie.

Scholen leveren inspanningen om zicht te krijgen op de ontwikkeling van kleuters. Toch gebeurt dit nog te weinig op basis van betrouwbare observatie- en evaluatiegegevens. Beoordelingscriteria zijn niet altijd transparant of objectief, al maken sommige scholen wel gebruik van aanvullende en verduidelijkende kijkwijzers. Sommige leraren observeren breed en betrouwbaar, maar dit is niet overal systematisch of schoolbreed ingebed. Verschillen in aanpak tussen leraren bemoeilijken een consistente opvolging. Bepaalde leergebieden, zoals muzische vorming, mens en maatschappij en wetenschappen en techniek en ook de attitudes blijven bovendien vaker onderbelicht.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

“In de kleuterklassen van een grote basisschool merkten we meteen hoe leraren voortdurend oog hebben voor het welbevinden, de sociaal emotionele groei en de talenten van elke kleuter. Tijdens hun werk met de kinderen, observeren ze gericht en leggen ze bevindingen vast op een manier die goed aansluit bij de harmonische ontwikkeling.

De doelen die in de focus staan, volgen ze heel bewust op via ‘need to knows’, ingebed in een eigen observatiesysteem dat ook de verticale lijn in het aanbod zichtbaar versterkt. Het digitale observatie- en evaluatiesysteem, met duidelijke criteria per domein, maakt het geheel transparant, breed inzetbaar en betrouwbaar.

Wat bijzonder opvalt, is hoe ze kleuters actief betrekken: via het doelenbord, zelfevaluaties in de kring, reflecties aan het einde van de dag of bij het afronden van een thema. Zo ontstaat stap voor stap een rijk en genuanceerd beeld van elke kleuter.”

De registratie van observaties is vaak niet efficiënt of effectief en weinig doelgericht. Scholen moeten werk maken van een beter onderscheid tussen essentiële informatie over leerlingen en aanvullende gegevens. Ze kunnen doelen nog meer specifiek, meetbaar en resultaatgericht formuleren, acties helder noteren en duidelijke, concrete afspraken maken. Scholen nemen nog te weinig planmatig en doelgericht maatregelen op basis van de onderwijsbehoeften van leerlingen. Dat maakt het moeilijk om de effectiviteit van het maatwerk te beoordelen en bij te sturen waar nodig.

Het doelgericht inrichten en gebruiken van buiten- en andere ruimtes geeft kleuters volop kansen om zich motorisch te ontwikkelen, om te ontdekken en te experimenteren.

De meeste scholen gebruiken veilige en actuele materialen en zetten die efficiënt in. Sommige hoeken kunnen effectiever ingericht worden, met meer aandacht voor een breed aanbod vanuit alle leergebieden en met meer digitale middelen.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

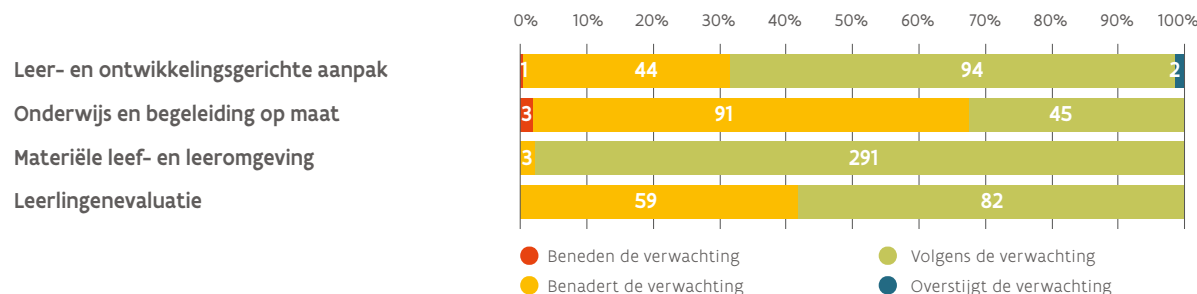
6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Nederlands in het lager onderwijs

In het schooljaar 2024-2025 is het onderwijs en de begeleiding voor Nederlands voldoende op maat in 32% van de scholen. De leerlingenevaluatie voor Nederlands is kwaliteitsvol in 58% van de scholen. De aanpak is leer- en ontwikkelingsgericht in 68% van de scholen. De materiële leef- en leeromgeving voldoet zo goed als altijd (98%).

Figuur 22: Resultaten voor Nederlands in het lager onderwijs (2024-2025).

Scholen nemen veel initiatieven tot leesbevordering. Dat is een goede zaak, gezien het belang van een veelvuldige blootstelling aan teksten en leeservaringen. Leesbevorderende initiatieven kunnen vaak nog doelgerichter ingezet worden, met oog voor effecten. Dat kan door ze te kaderen binnen een doordachte strategie en een ruimer, coherent taalbeleid. Niet elke school slaagt erin om leerlingen systematisch rijke teksten aan te bieden, hun achtergrondkennis doelbewust op te bouwen en hen actief te leren hoe ze die kennis kunnen inzetten.

Leraren maken gebruik van interactieve werkvormen die aansluiten bij de leefwereld van de leerlingen, maar doen dat in wisselende mate. Doelen en succescriteria worden in sommige scholen al helder gecommuniceerd, wat leerlingen helpt om hun leerproces beter te sturen. In een aantal scholen kan de aanpak in de klas nog actiever en gevarieerder.

Vaardigheden als spreken, luisteren en creatief schrijven krijgen niet altijd genoeg aandacht. Differentiatie en remediëring richten zich vaak eenzijdig en geïsoleerd op aspecten zoals technisch lezen, spelling en taalbeschouwing. Sommige scholen versterken de talige competenties van leerlingen door een geïntegreerde aanpak van lezen, spreken, luisteren en schrijven en taalbeschouwing.

Leraren houden rekening met verschillen tussen leerlingen, maar kunnen hun aanpak daar soms nog doelbewuster op afstemmen. Meer kansen om taal te oefenen en gerichte ondersteuning zoals schema's en visualisaties helpen

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

daarbij. Heel wat scholen zorgen voor een goede afstemming tussen leergebieden, wat bijdraagt aan een taalrijke omgeving. Maar een duidelijke opbouw over de leerjaren heen voor Nederlands ontbreekt vaak. Denk hierbij aan sterker uitgewerkte leerlijnen voor woordenschat, taalstrategieën en metacognitieve vaardigheden. Sommige leraren tonen hoe je lees-, spreek-, luister- en schrijfstrategieën gebruikt. Toch moeten leerlingen vaker de kans krijgen om die zelf toe te passen. De aanpak van het taalonderwijs verschilt sterk per leraar en is niet altijd gebaseerd op wetenschappelijke inzichten. Veel scholen werken aan een verbetertraject, maar de uitvoering is nog niet overal afgerond.

“In één van de doorgelichte scholen staat taal de hele dag centraal. Leraren werken er met een boeiend thematisch aanbod van betekenisvolle taaltaken en duidelijke, geleidelijke instructie, waardoor leerlingen steeds zelfstandiger taal leren gebruiken. Ze integreren lezen, schrijven, luisteren en spreken in levensechte opdrachten en geven taalsteun op maat. Succescriteria zijn helder en metacognitie wordt gestimuleerd via modelling en gerichte reflectie.

Gevarieerde werkvormen, slimme groeperingen, digitale leermiddelen en sterke leesinitiatieven verhogen merkbaar de motivatie en de betrokkenheid van de leerlingen, wat resulteert in een duidelijke vooruitgang in hun taalvaardigheid.”

Leraren verzamelen informatie over leerlingen via toetsen, observaties en gesprekken, maar focussen vaak op technische aspecten zoals spelling en taalsystematiek. Daardoor krijgen ze een onvolledig of weinig verfijnd beeld van de onderwijsbehoeften van leerlingen die extra zorg nodig hebben voor Nederlands. Overleg gebeurt wel, maar leidt niet altijd tot een grondige analyse. Zorgmaatregelen worden toegepast, maar vaak niet voldoende afgestemd op de noden van leerlingen. Remediëringstrajecten zijn niet altijd planmatig en doelgericht. Het blijft belangrijk om voor elke leerling hoge verwachtingen te behouden en in te zetten op het gemeenschappelijk curriculum. Gelijke onderwijskansen zijn nog niet vanzelfsprekend. Begeleiding bij het leren wordt soms te snel doorgeschoven naar thuis of externen. De aanpak voor anderstalige nieuwkomers en cognitief sterk functionerende leerlingen verschilt sterk per school, al zijn er ook goede praktijkvoorbeelden dankzij samenwerking tussen leraren en zorgteams.

Via samenwerking tussen leraren en zorgteams, en met CLB en leersteuncentra lukt het vaak beter om in te spelen op de noden van leerlingen. De opvolging en bijsturing blijft nog wel een werkpunt. Een eenvoudige en doelgerichte registratie zou kunnen helpen. Veel scholen werken aan het verbeteren van hun zorgwerking, maar een duidelijke visie op het zorgcontinuüm ontbreekt vaak.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

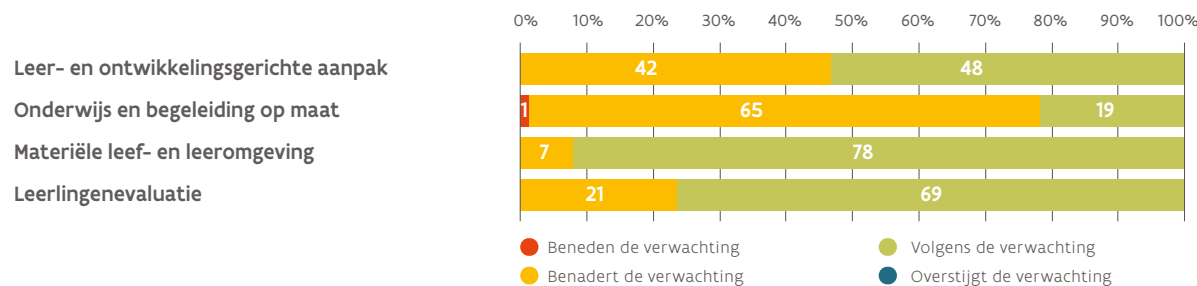

Leermiddelen en infrastructuur zijn meestal in orde. Leraren hebben voldoende materiaal, ook digitaal, en gebruiken dit functioneel. Onderlinge afspraken over het gebruik van wandplaten kunnen beter. Boekenhoeken en klasbibliotheken zijn meestal aantrekkelijk, maar het aanbod kan in sommige klassen geactualiseerd worden. Digitale middelen worden efficiënt ingezet, maar mogen nog structureler geïntegreerd worden.

De evaluatie sluit in veel scholen aan bij het doelenkader. Leraren gebruiken toetsen, rubrics en observaties, maar domeinen zoals spreken en creatief schrijven blijven soms onderbelicht. Beoordelingscriteria zijn niet altijd duidelijk en leerlingen worden in wisselende mate betrokken bij de evaluatie, bijvoorbeeld via zelfreflectie, hoewel dit het inzicht in het eigen leerproces kan versterken. Verticale samenhang in evaluatie ontbreekt vaak, waardoor leerdoelen en verwachtingen onvoldoende op elkaar aansluiten. Ook is het evenwicht tussen evaluatie en instructie niet overal optimaal: soms ligt de nadruk te sterk op louter toetsen, terwijl begeleidend instructie of feedback te weinig aanwezig is.

Wiskunde in het lager onderwijs

In het schooljaar 2024-2025 past een ruime helft van de doorgelichte scholen (53%) een leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak toe voor wiskunde. Slechts een beperkt aantal doorgelichte scholen (22%) biedt het onderwijs en de begeleiding voor wiskunde voldoende op maat aan. De materiële leef- en leeromgeving scoort sterk: in meer dan negen op de tien scholen (92%) voldoet deze aan de verwachtingen. Ook de leerlingenevaluatie voor wiskunde wordt in een groot deel van de scholen, namelijk 77%, als kwaliteitsvol beoordeeld.

Figuur 23: Resultaten voor wiskunde in het lager onderwijs (2024-2025).

In de lessen wiskunde besteden leraren aandacht aan het ophalen van voorkennis en het stapsgewijs opbouwen van instructie. De meeste leraren expliciteren leerdoelen op een voor de leerlingen begrijpbare manier en gebruiken deze als motor voor het leerproces. Ze kunnen de leerdoelen nog systematischer gebruiken als reflectiepunt aan het einde van de les.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Werkvormen stimuleren betrokkenheid en samenwerking, maar de intensiteit verschilt per leraar. Authentieke contexten en visualisaties maken het wiskundeonderwijs betekenisvol. Toch stippen we nog een aandachtspunt aan: de systematische integratie van contextopgaven en de verbinding van wiskunde met andere leergebieden. In sommige klassen bouwen leraren de inhoud op van concreet naar schematisch tot abstracte wiskundige inzichten. Andere leraren laten kansen liggen om een concrete basis voor wiskundig begrip te leggen, bijvoorbeeld door leerlingen met manipuleerbare materialen te laten werken.

Leraren kunnen de instructie vaak nog meer laten aansluiten bij de zone van naaste ontwikkeling, vertrekkend vanuit hoge verwachtingen. Differentiatie kan kwaliteitsvoller, bijvoorbeeld door leerlingen die verlengde instructie nodig hebben ook zelfstandig te laten oefenen en de sterke rekenaars voldoende aan te sturen. Voor sterke rekenaars wordt soms in verkorte instructie voorzien, vaak in combinatie met ander opdrachten zonder concrete wiskundedoelen. Verdiepende of uitdagende opdrachten worden bovendien niet systematisch ingezet.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Automatisatie en herhaling van basisvaardigheden krijgen aandacht, maar het schoolbreed borgen blijft een werkpunt. Leraren modelleren expliciet hun wiskundige denkprocessen en bieden strategieën aan voor probleemoplossend denken en zelfstandig leren. Toch krijgen leerlingen maar weinig kansen om dit zelfstandig toe te passen en zo hun metacognitieve vaardigheden te versterken. Het koppelen van leerdoelen, succescriteria en oefenmomenten kan eigenaarschap bij leerlingen verder vergroten. Doordat leraren nog weinig gezamenlijke afspraken maken over het gebruik van wiskunde- en instructietaal, worden wiskundige procedures en rekenhandelingen niet altijd op dezelfde manier verwoord.

Leraren volgen de wiskundige ontwikkeling van leerlingen op via observaties, toetsen en gesprekken, maar de koppeling van die informatie aan doelen en maatregelen verloopt nog niet altijd systematisch. Voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften passen leraren het aanbod en de leermiddelen aan. Maar deze begeleiding wordt nog weinig vastgelegd in concrete, toetsbare en tijdsgebonden plannen, waardoor leraren weinig zicht krijgen op het effect van het maatwerk bij de leerling en niet gericht kunnen bijsturen op basis daarvan. Het is een werkpunt om voldoende intensief in te zetten op het remediëren van leerlingen met een gecumuleerde leerachterstand. In sommige scholen worden maatregelen, zoals aangepaste werkvormen of hulpmiddelen, waar zinvol geïmplementeerd in de brede basiszorg. Deze aanpak wordt vaak nog niet structureel ingebouwd.

Leraren beschikken meestal over geschikte leermiddelen. Digitale infrastructuur is aanwezig, maar wordt niet altijd doelgericht ingezet en kan nog sterker aangewend worden om de wiskundige ontwikkeling van alle leerlingen te ondersteunen. Daarnaast bieden levensechte leermiddelen potentieel om wiskundige vaardigheden en wiskundetaal te versterken, denk hierbij bv. aan het gebruik van maten en gewichten.

De leerlingenevaluatie sluit meestal aan bij het doelenkader en het aanbod. Evaluatievormen worden gecombineerd om het leerproces te sturen. Toch worden niet alle wiskundedomijnen even consequent opgevolgd. Leerlingen worden steeds meer betrokken via reflectie en feedback, maar transparantie over beoordelingscriteria blijft een aandachtspunt.

Een systematische data-analyse van alle toetsen (Vlaamse, methodegebonden en eigen toetsen) en observaties om het onderwijs bij te sturen verdient meer aandacht. Leraren kunnen toetsen beter inzetten om wiskundige vooruitgang zichtbaar te maken en gericht te remediëren. Aanpassingen aan toetsen gebeuren vandaag echter niet altijd even oordeelkundig en toetsen worden soms onbetrouwbaar afgenomen. De resultaten geven daardoor geen correct beeld van wat leerlingen daadwerkelijk beheersen.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

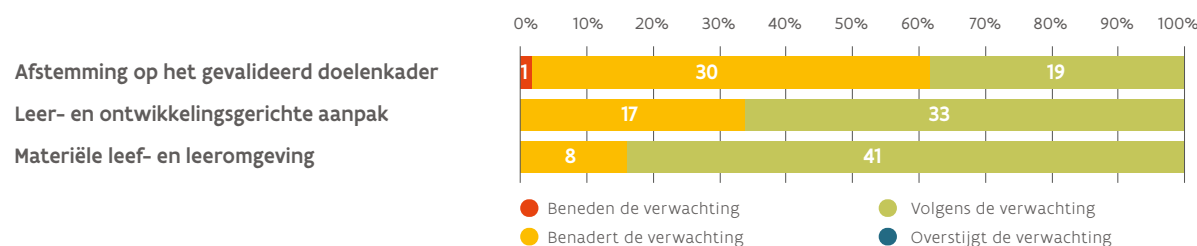
6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Mens en maatschappij in het lager onderwijs

62% van de 50 doorgelichte scholen stemt het aanbod voor mens en maatschappij onvoldoende af op het gevalideerd doelenkader. De leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak is in twee derde van de scholen (66%) wel voldoende kwaliteitsvol. De materiële leef- en leeromgeving voldoet in 84% van de onderzoeken.

Figuur 24: Resultaten voor mens en maatschappij in het lager onderwijs (2024-2025).

Sommige domeinen of doelen voor mens en maatschappij krijgen systematisch meer of minder aandacht dan verwacht. Leraren laten zich daarbij soms leiden door het aanbod in de nabije schoolomgeving. Hoewel scholen inzetten op projecten, leeruitstappen en -activiteiten zijn deze niet altijd gekoppeld aan het doelenkader van mens en maatschappij. Leraren spelen in op de interesses van de leerlingen en kansen in de schoolomgeving door eigen thema's uit te werken of passen thema's uit onderwijsleerpakketten aan. Ook bij het gebruik van onderwijsleerpakketten blijft een schoolbrede bewaking van volledigheid en evenwicht noodzakelijk. In schoolteams met weinig onderlinge afstemming of zonder duidelijke leerlijnen, zien we soms overlap of gaten in het curriculum. Scholen die hun aanbod systematisch monitoren, komen tot een evenwichtige en volledige afstemming op het doelenkader.

Een groot aantal scholen beschikt niet over een actuele of een schooleigen visie op het leergebied mens en maatschappij. Of ze vertalen die visie onvoldoende naar de klaspraktijk. Leraren zetten in op activerende werkvormen. Dit stimuleert samenwerking en interactie, en creëert kansen om themataal te oefenen in betekenisvolle contexten. Toch wordt het onderwijs nog te weinig vanuit onderzoekend leren georganiseerd. Leerlingen krijgen nog onvoldoende begeleiding bij het doelgericht en efficiënt gebruiken van relevante bronnen en het formuleren van eigen onderzoeksvragen.

Reflectie door de leerlingen op lesdoelen en leerresultaten gebeurt nog beperkt en actualiteit krijgt meestal ad-hoc aandacht, afhankelijk van de individuele leraar. De mogelijkheden om actuele gebeurtenissen te koppelen aan tijd- en ruimtecadres en zo de leerinhouden te verankeren, worden nog onvoldoende benut. Bovendien wordt de beschikbare leertijd niet altijd optimaal ingezet. Mens en maatschappij moet soms wijken voor andere vakken of voor terugkerende dagelijkse activiteiten, zoals het overlopen van de agenda of het klaarzetten van werkmateriaal.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

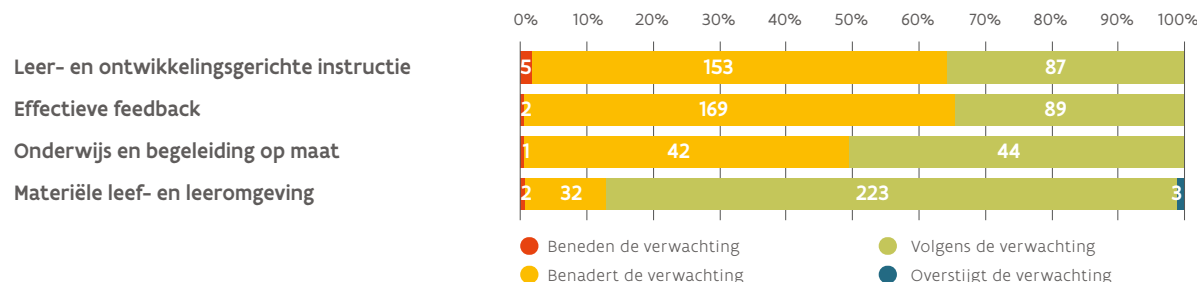
7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Leraren gebruiken de beschikbare infrastructuur en materialen doorgaans efficiënt. De klasomgeving is functioneel ingericht. Toch kan de verticale opbouw van tijd- en ruimtekaders, het doelgericht gebruik en de zichtbaarheid ervan, nog versterkt worden. Zo worden historisch bewustzijn en ruimtelijk inzicht bij leerlingen systematischer verankerd in de dagelijkse praktijk.

3.3.2 Gewoon secundair onderwijs: instructie en feedback vragen verdere opvolging

Onderstaande figuur toont de resultaten van de doorlichtingen over alle sleutelcompetenties en vakdomeinen. Vooral de leer- en ontwikkelingsgerichte instructie en effectieve feedback blijken nog onvoldoende kwaliteitsvol te zijn. Respectievelijk 64% en 66% van de scholen voldoet hier niet aan de verwachtingen. Het onderwijs en de begeleiding op maat voldoet in 51% van de doorgelichte doelencusters. De materiële leef- en leeromgeving voldoet in een ruime meerderheid van de scholen (87%).

Figuur 25: Resultaten voor het onderwijs op de klasvloer in het gewoon secundair onderwijs (2024-2025).

Nederlands

In het schooljaar 2024-2025 is de instructie niet voldoende leer- en ontwikkelingsgericht in 65% van de 54 onderzoeken naar de sleutelcompetentie Nederlands. De gegeven feedback is weinig effectief in 63% van de onderzoeken. Het onderwijs en de begeleiding voor Nederlands is op maat in 58% van de negentien onderzoeken. De materiële leef- en leeromgeving voldoet zo goed als altijd (96%).

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

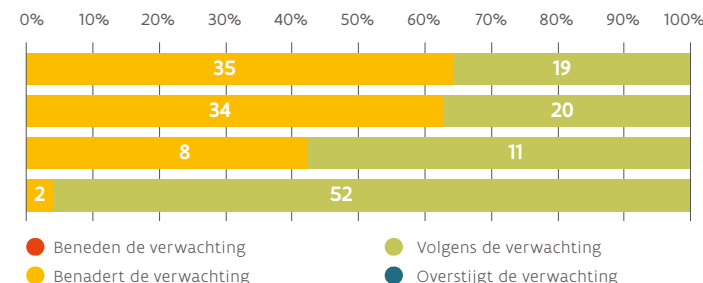
5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Leer- en ontwikkelingsgerichte instructie
Effectieve feedback
Onderwijs en begeleiding op maat
Materiële leef- en leeromgeving

Figuur 26: Resultaten voor Nederlands in het gewoon secundair onderwijs (2024-2025).

Lessen Nederlands zijn meestal logisch opgebouwd. Een aantal leraren maakt doelbewust gebruik van levensechte teksten en authentieke contexten, wat bijdraagt tot een krachtig taalaanbod. Gerichte samenwerking tussen vakken onderling en schoolbrede initiatieven bieden in sommige scholen extra kansen om tot een betekenisvolle instructie te komen. Dergelijke initiatieven laten leerlingen bovendien doelgerichter en breder lees-, schrijf-, spreek- en luisterstrategieën inzetten. Voorbeelden zijn het gebruik van teksten uit andere vakken als lesmateriaal in Nederlands en talige begeleiding door leraren Nederlands bij opdrachten voor zaakvakken.

Toch kunnen heel wat leraren nog meer variëren in leerinhouden, werkvormen en contexten. Zo hebben leerlingen meer kansen om (inter)actief taal te gebruiken. Vooral in de eerste graad focussen de leraren tijdens de instructie en remediëring soms te eenzijdig en geïsoleerd op het aanbrengen van ondersteunende kennis. Het oefenen van de luister-, spreek-, schrijf-, lees- en interactievaardigheid en de bijhorende strategieën komen te weinig aan bod. Frequent en doelgericht linken leggen tussen de vaardigheden en ondersteunende kennis draagt nochtans bij tot een duurzame ontwikkeling van competenties bij de leerlingen.

Het onderwijs op de klasvloer sluit vaak onvoldoende aan bij verschillen tussen leerlingen, vooral op het vlak van taalvaardigheid. Leraren kunnen nog meer vertrekken van een breed beeld van de vorderingen en behoeften van de leerlingen om effectief instructie te geven en zo de taalcompetenties van de leerlingen te versterken. Gerichtere taalsteun, differentiatie, remediëring en aandacht voor basisgeletterdheid zijn noodzakelijk.

De metacognitieve vaardigheden zijn een algemeen werkpunt. Slechts zelden reiken leraren tijdens de lessen doelgericht strategieën aan die de reflectie over het leerproces, het probleemoplossend denken en de zelfsturing bij de leerlingen versterken. Leerdoelen en succescriteria meer verduidelijken aan leerlingen vormt daarvoor een opstap.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Feedback is meestal motiverend, maar richt zich vooral op fouten en prestaties. Ook het zelfniveau, bijvoorbeeld de werkhouding en het gedrag in de klas, krijgt ruime aandacht. Er is nog veel groeimarge om de feedback goed te koppelen aan de leerdoelen. In heel wat scholen komt feedback op de taalvaardigheden en -strategieën te weinig aan bod. Ook het verduidelijken welke vervolgstappen de leerling kan zetten in zijn leerproces is vaak een verbeterpunt. Nochtans helpt procesgerichte feedback de leerling na te denken over zijn taalgebruik en zijn prestaties te verbeteren. Het leren van de leerlingen kan vaak nog effectiever ondersteund worden door werk te maken van heldere afspraken binnen de vakgroep en het schoolteam over feedback.

Sommige schoolteams hebben een goed en voldoende breed zicht op de taalcompetenties van de leerlingen en stemmen maatregelen af op de noden van leerlingen die extra zorg vragen. Leraren Nederlands in deze scholen dragen daartoe bij en werken in overleg vakspecifieke aanpassingen uit. In andere scholen is de beeldvorming onvoldoende. Leraren hebben ook niet altijd zicht welke leerlingen de eindtermen basisgeletterdheid Nederlands niet bereiken. Het is voor de leraren vaak nog een uitdaging om de effecten van de redelijke aanpassingen in overleg op te volgen en bij te sturen waar nodig, bijvoorbeeld via de vakgroep of de klassenraad. Leraren kunnen het onderwijs en de begeleiding versterken door effectieve maatregelen - waar zinvol - op te nemen in de brede basiszorg.

Voor de lessen Nederlands beschikken leraren over de nodige leermiddelen en infrastructuur. Sommige leraren kunnen digitale hulpmiddelen doelgericht in de klaspraktijk inzetten en erover waken dat het gebruik van bijvoorbeeld een bordboek een activerende aanpak niet belemmert. De inrichting van de klas(bib) en samenwerking met lokale bibliotheken ondersteunen in veel scholen de doelen met betrekking tot leesvaardigheid en literatuurbeleving.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

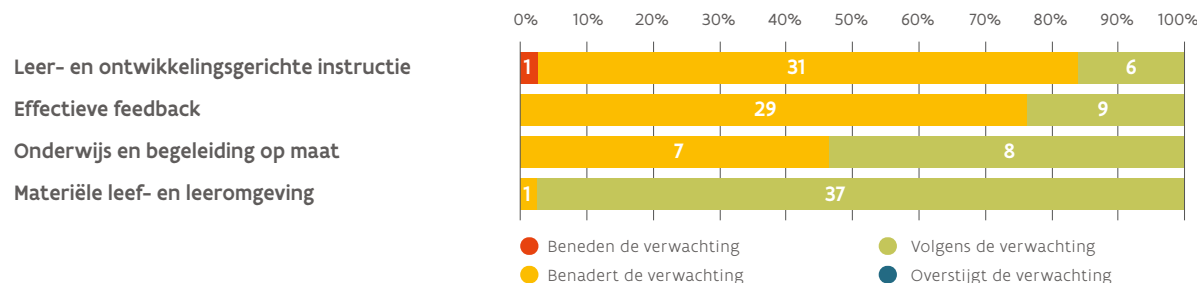
6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Wiskunde

In 2024-2025 is de instructie voor wiskunde in 84% van de 38 onderzoeken onvoldoende leer- en ontwikkelingsgericht. De feedback is weinig effectief in 76% van de onderzoeken. Het onderwijs en de begeleiding voor wiskunde is op maat in 53% van de vijftien onderzoeken. De materiële leef- en leeromgeving voldoet zo goed als altijd (97%).

Figuur 27: Resultaten voor wiskunde in het gewoon secundair onderwijs (2024-2025).

De lessen wiskunde zijn meestal logisch opgebouwd en sluiten aan bij de voorkennis van de leerlingen. De instructie ligt in handen van de leraar en volgt doorgaans de gekozen methode. Om beter in te spelen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen kunnen leraren overwegen hier flexibeler mee om te gaan. Het bevorderen van de actieve betrokkenheid van leerlingen bij het leerproces is immers een werkpunt in de meeste scholen. Meer variatie in werkvormen en het gebruik van betekenisvolle en authentieke contexten kunnen dit verbeteren.

In zowat alle scholen ontbreekt een leerlijn probleemoplossende vaardigheden over de graden heen. Het systematisch stimuleren van wiskundig redeneren en probleemoplossend denken vraagt meer aandacht. De resultaten op de Vlaamse toetsen voor wiskunde in het tweede jaar secundair onderwijs bevestigen deze vaststelling.

Taalontwikkend lesgeven slaat de brug tussen de leerlingentaal, de schooltaal en de vaktaal. Leraren kunnen dit nog meer toepassen door leerlingen ruimte te geven om hun denkprocessen te verwoorden en hen te stimuleren om vaktaal juist te gebruiken. Dit zal hun begrip van wiskundige concepten beter ondersteunen. Het gericht inzetten van leesstrategieën om een vraagstuk of probleem te begrijpen is vaak nog een verbeterpunt. Leraren kunnen ook nog meer inzetten op taalsteun die ze geleidelijk afbouwen. Daarnaast is het een uitdaging om vanuit het vak deel te nemen aan het taalbeleid op schoolniveau.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Leraren kunnen de instructie meer afstemmen op verschillen tussen leerlingen en daarbij inzetten op de zone van naaste ontwikkeling, steeds vanuit hoge verwachtingen. Heel wat leraren zetten wel ruim in op remediëring. Het is een verbeterpunt om deze remediëring doelgericht te organiseren, afgestemd op de onderwijsnoden en de leerdoelen. Het is belangrijk dat leraren oog hebben voor de leerlingen die de eindtermen basisgeletterdheid in de eerste graad niet behalen.

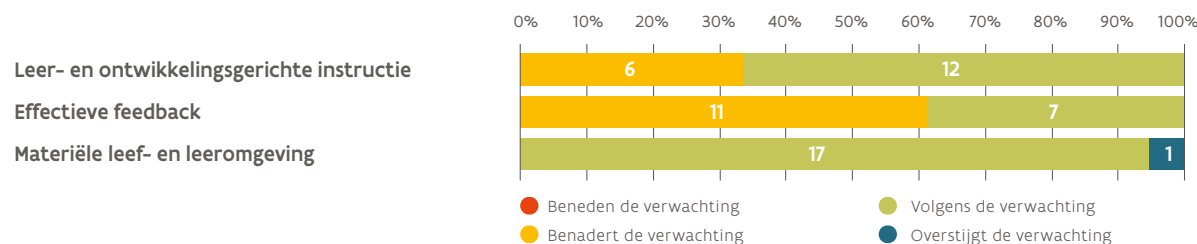
Effectieve feedback ondersteunt leerlingen om oplossingsgericht te werken, en hier laten leraren kansen liggen. Het aanbod van strategieën die leerlingen helpen hun aanpak te verbeteren en andere oplossingswegen te verkennen, kan nog versterkt worden. Feedback is vaak eenzijdig gericht op fouten en prestaties en legt nog niet systematisch de link met de leerdoelen, de concrete vervolgstappen (feed-forward) en de metacognitieve vaardigheden.

In sommige scholen nemen leraren voor leerlingen in de verhoogde zorg in overleg maatregelen aangepast aan de onderwijsbehoeften van de leerling. De maatregelen worden vertaald naar en geïmplementeerd in de lessen wiskunde. In andere scholen blijft het zicht op de onderwijsbehoeften van de leerlingen beperkt en wordt er onvoldoende op ingespeeld, met name voor de wiskundige basisgeletterdheid. Het systematisch en cyclisch evalueren en bijsturen van het maatwerk blijft een aandachtspunt.

Leraren hebben de nodige leermiddelen en uitrusting voor hun wiskundelessen en ICT, zoals wiskundesoftware, wordt in veel scholen goed ingezet om het leren te ondersteunen. Soms kunnen die middelen nog beter afgestemd worden op de onderwijsbehoeften.

Lichamelijke en geestelijke gezondheid

In de meeste onderzoeken (67%) geven de leraren kwaliteitsvolle leer- en ontwikkelingsgerichte instructie voor de sleutelcompetentie lichamelijke en geestelijke gezondheid. Feedback is slechts effectief in 39% van de 18 onderzoeken. De materiële leef- en leeromgeving is in orde.

Figuur 28: Resultaten voor de sleutelcompetentie lichamelijke en geestelijke gezondheid (2024-2025).

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Hoewel we de afstemming op het doelenkader omwille van de gedoogperiode van de modernisering niet onderzochten, merkten we tijdens de doorlichtingen op dat leraren in elke graad van het secundair onderwijs levensreddende technieken aanbrengen, zoals de vernieuwde eindtermen vragen. Hierdoor zijn leerlingen beter voorbereid om EHBO toe te passen in noodsituaties.

De sleutelcompetentie bevat naast levensreddend handelen ook gezondheidsvaardigheden en bewegingsvaardigheden. Scholen zijn voor deze sleutelcompetentie zelf verantwoordelijk voor het uitstippelen van leerlijnen over de graden heen, afgestemd op hun context en input, maar we merken tijdens de doorlichtingen dat ze daar nog niet altijd even goed in slagen. Ook de horizontale samenhang tussen de leerdoelen voor lichamelijke en geestelijke gezondheid en andere thema's, zoals de sociaal-relatieve competenties of het gezondheidsbeleid van de school blijkt vaak nog een verbeterpunt.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Leraren bouwen de lessen logisch op, gebruiken afwisselende werkvormen en sluiten aan bij de leefwereld van leerlingen. Ze maken gebruik van demonstraties, kijkwijzers en video's om de les betekenisvoller te maken. Sommige leraren stemmen de doelen en aanpak goed af op de noden van hun leerlingen. Ze bieden ondersteuning, differentiatie en remediëring waar nodig. Maar dit zien we nog niet overal.

Leraren creëren veel kansen tot samenwerking en stimuleren de leerlingen om te reflecteren op hun leerproces en sociaal-emotionele handelen. Toch blijft het een belangrijk werkpunt om doelgericht en stapsgewijs in te zetten op het versterken van de metacognitieve vaardigheden van leerlingen. In een aantal scholen zien we dat leerlingen nog meer kansen moeten krijgen om vak- en schooltaal al doende te oefenen in betekenisvolle contexten. De verschillende rollen die leerlingen kunnen opnemen (zoals sportbeoefenaar, coach en scheidsrechter) kunnen een hefboom vormen om tot een meer activerende en taalontwikkellende instructie te komen die de zelfregulatie van leerlingen versterkt. De meeste leraren maximaliseren de effectieve leertijd door leerlingen zich actief te laten verplaatsen.

Leraren geven regelmatig feedback, meestal tijdens of vlak na de leerervaring en op een motiverende en veilige manier. Feedback richt zich vaak nog enkel op het resultaat of gedrag. Er is nog te weinig aandacht voor feedback die helpt groeien: door doelen en succescriteria te koppelen aan concrete vervolgstappen. Sommige leraren gebruiken hiervoor wel kijkwijzers of rubrics, maar die kunnen nog functioneler vorm krijgen. Verbeterpunten die we zien: de doelen en succescriteria op een eenvoudige manier verwoorden en naast de motorische ook de bredere sportieve competenties doelgericht en stapsgewijs belichten (zoals de samenwerking, het geven en ontvangen van feedback, het bewaken van een correct spelverloop ...).

De infrastructuur is meestal goed, maar voorzieningen zoals sportzalen en kleedkamers kunnen soms beter qua akoestiek, ruimte, comfort en veiligheid.

“In een West-Vlaamse school zagen we dat de vakgroep LO niet alleen zelf leermiddelen ontwikkelt die doelgericht en functioneel zijn, maar deze ook voortdurend optimaliseert. De leraren doen dit met oog voor het leerproces en de onderwijsbehoeften van hun leerlingen. De beschikbare ruimtes en de uitrusting worden efficiënt benut dankzij een slimme planning.

Wat ook opvalt, is hoe vanzelfsprekend digitale en analoge leermiddelen tijdens de lessen gecombineerd worden. Deze doordachte aanpak en de voortdurende afstemming op wat leerlingen nodig hebben, maken dit een goede praktijk.”

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

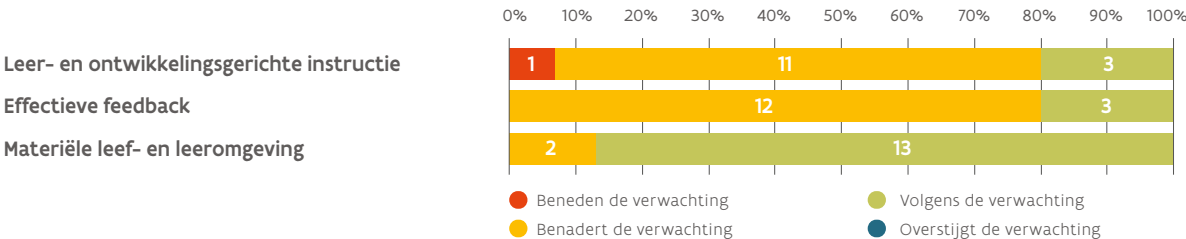
6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Historisch bewustzijn

In het schooljaar 2024-2025 blijkt uit twaalf van de vijftien onderzoeken naar de sleutelcompetentie historisch bewustzijn dat de instructie niet voldoende leer- en ontwikkelingsgericht is en de feedback weinig effectief. De leeromgeving, zoals klaslokalen en materiaal, voldoet in de grote meerderheid van de scholen wel aan de verwachtingen.

Figuur 29: Resultaten voor de sleutelcompetentie historisch bewustzijn (2024-2025).

Leraren geschiedenis bouwen hun lessen stapsgewijs en logisch op. Ze spelen in op de actualiteit, gebruiken voorbeelden en visualisaties en sluiten meestal aan bij wat leerlingen al weten en meemaken. Toch kunnen ze leerlingen nog actiever betrekken en de leerstof beter laten doordringen door doelbewuster te kiezen voor gevarieerde leeractiviteiten en werkvormen.

Leerlingen moeten meer kansen krijgen om vak- en schooltaal te oefenen in betekenisvolle contexten. Leraren kunnen ook meer gepaste taalsteun bieden. In sommige klassen kan de instructie meer rekening houden met de verschillen tussen leerlingen. Differentiatie en remediëring kunnen beter ingezet worden om het leren te ondersteunen, vanuit hoge verwachtingen voor alle leerlingen. Vaak is er te weinig gerichte aandacht voor metacognitieve vaardigheden, zoals nadenken over het eigen leerproces.

Leraren geven duidelijke en constructieve feedback voor de sleutelcompetentie historisch bewustzijn. Dit gebeurt vooral mondeling. De feedback is hoofdzakelijk productgericht. Feedback kan effectiever worden als die meer gericht is op de leerdoelen en op de volgende stap die leerlingen kunnen zetten. Door vooraf de leerdoelen en succescriteria helder uit te leggen, weten leerlingen beter waar ze naartoe werken.

De leermiddelen en de infrastructuur zijn meestal actueel, veilig en aangepast aan de noden van de leerlingen. Toch kunnen de digitale middelen die leerlingen ter beschikking hebben, nog beter gebruikt worden in het geschiedenisonderwijs.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

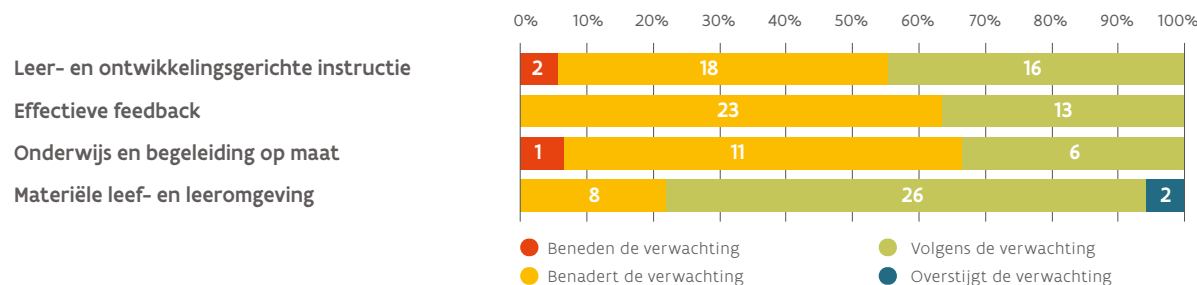

Hoewel we de afstemming op het doelenkader omwille van de gedoogperiode van de modernisering niet onderzochten, merkten we toch een aantal zaken hierover op tijdens de doorlichtingen. Het doel van het geschiedenisonderwijs is leerlingen historisch te leren denken. Dat gebeurt door het opbouwen van een historisch referentiekader waarbij leerlingen leren situeren in tijd, ruimte en maatschappelijke domeinen. De verschillende stappen van historisch onderzoek komen eveneens aan bod, met name achtereenvolgens het stellen van historische vragen, het kritisch redeneren met en over bronnen en het maken van een beeld van het verleden door geschiedenis te schrijven. Tenslotte reflecteren leerlingen over de relatie, verleden, heden en toekomst waarin onder meer het actualiseren een plaats krijgt. De nieuwe minimumdoelen vragen om meer aandacht te schenken aan bronnenanalyse. Dat gebeurt nog niet in alle scholen, vooral het redeneren over bronnen komt beperkt aan bod. Het is een aandachtspunt om bruikbaarheid en betrouwbaarheid van bronnen steeds aan te leren in het kader van een historische vraag en deze historische competenties sterker doorheen de verschillende leerjaren op te bouwen.

Beroepskwalificerende opleidingen

Beroepskwalificaties (BK) leggen vast wat je moet kennen en kunnen om een beroep goed uit te oefenen. We bekeken de opleidingsinhouden gelinkt aan beroepskwalificaties in 36 opleidingen gewoon secundair onderwijs. De helft daarvan zat in het STEM-domein, elf in Maatschappij en Welzijn, vier in Economie en Organisatie en telkens één in Land- en Tuinbouw, Sport en Voeding en Horeca. Duale opleidingen laten we in deze rubriek buiten beschouwing. De onderzoeken vonden plaats in de arbeidsmarktgerichte en dubbele finaliteit. Doelen gericht op beroepskwalificaties worden soms samen onderzocht met wetenschapsdomeinen en/of sleutelcompetenties.

De leer- en ontwikkelingsgerichte instructie is onvoldoende kwaliteitsvol in meer dan de helft (56%) van de 36 opleidingen. De gegeven feedback is weinig effectief in bijna twee op drie opleidingen (64%). In 67% van de achttien opleidingen waar dit onderzocht werd, is het onderwijs en de begeleiding weinig op maat van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. De materiële leef- en leeromgeving is in de grote meerderheid van de 36 opleidingen (78%) in orde. De resultaten voor de arbeidsmarktgerichte en dubbele finaliteit zijn gelijklopend.

Figuur 30: Resultaten voor niet-duale opleidingen die leiden tot beroepskwalificaties (2024-2025).

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Veel leraren geven concrete opdrachten die aansluiten bij de beroepspraktijk en gebruiken voorbeelden en visualisaties. Ze kiezen vaak voor gevarieerde leeractiviteiten die leerlingen ruim de kans geven om nieuwe inhoud in te oefenen en met elkaar in interactie te gaan. Toch kan de instructie actiever en betekenisvoller, vooral bij theoretische onderdelen, waar een leerboek- of cursusgestuurde aanpak dat soms belemmert.

De horizontale samenhang tussen theorie en praktijk en tussen basisvorming en specifieke vorming kan vaak beter. Stages sluiten overwegend aan bij de opleiding. Een lijst met stage-activiteiten afgestemd op de doelen, de noden van de leerling en de mogelijkheden op de werkplek ontbreekt in een aantal scholen, terwijl deze de invulling van de stages soms nog kunnen versterken. Ook de link tussen het aanbod in de klas en de beroepskwalificaties kan sterker worden gelegd. En de verticale opbouw over de leerjaren heen is nog niet overal sterk vormgegeven.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Sommige leraren houden goed rekening met verschillen tussen leerlingen, maar velen kunnen hun instructie nog beter afstemmen op de vorderingen en noden van de leerlingen en gericht differentiëren rekening houdend met de zone van naaste ontwikkeling. Het versterken van de taalvaardigheid van leerlingen krijgt nog niet overal voldoende aandacht. Sommige leraren kunnen meer en gericht taalsteun bieden en aan leerlingen meer oefenkansen geven om (vak)taal in de vingers te krijgen. Andere leraren zetten al sterk in op zo'n taalrijk aanbod. Er is aandacht voor de metacognitieve vaardigheden, maar leraren kunnen hun leerlingen sterker ondersteunen in reflectie op het leerproces, het methodisch handelen en de zelfsturing.

Meestal is de feedback constructief, maar focust die vooral op het product en minder op het proces en de zelfregulatie. Leraren kunnen feedback meer koppelen aan de doelen en succescriteria, die ze soms nog helderder kunnen uitleggen, en duidelijker maken wat de volgende stappen zijn. Leraren kunnen feedback systematischer verankeren in de lessen. Binnen het domein Maatschappij en Welzijn voorzien de leraren structureel in zelf- en peerreflectie en feedback in het lesmateriaal en de opbouw van praktijklessen. In het gericht toepassen hiervan zien we nog ruimte voor verbetering.

Vaak spelen leraren niet genoeg in op leerlingen die extra zorg nodig hebben en stemmen ze hun aanpak niet voldoende af op de behoeften van deze leerlingen. Ook de opvolging van de effecten van dit maatwerk is een werkpunt. Informatie stroomt niet goed door binnen het schoolteam en ook niet van en naar externen. Veel wissels binnen het schoolteam spelen daarbij soms een rol.

De uitrusting is meestal voldoende, zeker voor het domein STEM. Voor Maatschappij en Welzijn kan de weerspiegeling van de beroepscontext in de leermiddelen en infrastructuur soms beter, zodat leraren de leerlingen beter kunnen initiëren in het beroep.

“In een STEM-school geeft de materiële leef- en leeromgeving voor arbeidsmarktgerichte opleidingen professioneel en functioneel vorm. Leraren én leerlingen beschikken over actuele, veilige en aangepaste leermiddelen die aansluiten bij de onderwijsbehoeften. Deze middelen worden efficiënt ingezet en het fysieke comfort ondersteunt zichtbaar het lesgeven en leren. Dit nodigt leerlingen uit om zich als jonge professionals te gedragen. Bovendien neemt het team een voorbeeldrol op: zij zijn stipt, deskundig, tonen beroepsfierheid en blijven gericht op verbetering. Dit draagt bij aan een cultuur van professionaliteit en betrokkenheid.”

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

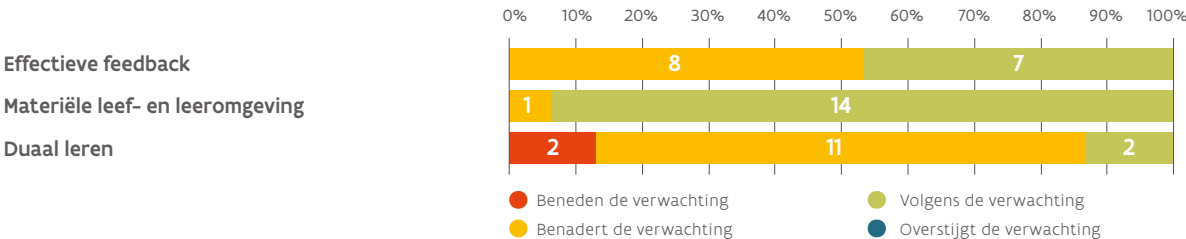
6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Duale trajecten

In het schooljaar 2024-2025 lichtten we zowel in het regulier secundair onderwijs als in centra voor deeltijds onderwijs (CDO's) duale trajecten door. Het duaal leren krijgt slechts in 13% van de trajecten een kwaliteitsvolle invulling. De feedback is in ongeveer de helft (47%) van de vijftien onderzochte trajecten effectief. De materiële leef- en leeromgeving voldoet bijna altijd (93%).

Figuur 31: Resultaten voor duale trajecten (2024-2025).

Teams doen inspanningen om de beginsituatie van leerlingen goed in kaart te brengen, al blijft dat een uitdaging voor leerlingen die in de loop van het schooljaar instromen. Op basis van deze informatie en de context van de werkplek proberen teams een goede match te maken tussen leerling en werkplek. Sommige scholen nemen in samenwerking met de werkplekken waardevolle initiatieven rond matching, zoals infomomenten en panelgesprekken. Leerlingen krijgen duidelijke uitleg bij de start van het traject en over de rol van de trajectbegeleider en de mentor.

Het opleidingsplan vertrekt vanuit de doelen en baseert zich in toenemende mate op de beeldvorming en de werkplekcontext. Voldoende afstemming tussen de school en de werkplek over de inhoudelijke invulling van het traject van de leerling is net zoals een goede trajectbegeleiding een belangrijke voorwaarde voor een kwaliteitsvol individueel traject. Toch is er in de meeste scholen nog ruimte voor verbetering. Het opleidingsplan geeft vaak te weinig richting aan het verdere verloop van het individuele leertraject en is daardoor

De onderwijsinspectie en de Vlaamse Sociale Inspectie (VSI) houden samen toezicht op duale trajecten. De toezicht-houders VSI brengen tijdens het gezamenlijk toezicht expertise in over de werkplek-component en de werkplek als leeromgeving. Wanneer een school duale trajecten aanbiedt, onderzoeken we deze altijd tijdens de doorlichting.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

beperkt dynamisch. Het plan opstellen in overleg met de leerlingen kan dan ook beter. Ook de opvolging en bijsturing van de individuele trajecten kan beter, met de opleidingsplannen als leidraad en een vlotte toegang tot informatie voor alle betrokkenen.

Scholen maken in toenemende mate afspraken met werkplekken over doelen, begeleiding, feedback, evaluatie en informatie-uitwisseling, maar deze kunnen duidelijker en doelgerichter. De inzet van de infrastructuur van school, werkplek en verwante organisaties zorgt voor een kwalitatieve materiële leef- en leeromgeving in de meeste scholen. De goede relatie tussen scholen en werkplekken draagt bij tot een positief leerklimaat waarin leerlingen zich ondersteund voelen.

Teamleden geven regelmatig feedback in een veilig klimaat, zowel op de school als op de werkplek. Sommigen stimuleren het eigenaarschap van leerlingen via schooleigen opvolgtools en (reflectie)gesprekken. Toch blijft feedback vaak te weinig gericht op de leerdoelen, de volgende stappen in het leerproces en de zelfregulatie.

De samenwerkingsverbanden en de netwerking met externe partners hebben een positieve impact op de schoolwerking, de kwaliteitszorg en op de duale trajecten zelf. Meer en meer scholen beschikken over een visie op duaal leren en vertrekken hiervan om hun werking vorm te geven. Een duidelijke rolverdeling met bijhorende verantwoordelijkheden en de concretisering van de visie op duaal leren zijn vaak nog werkpunten.

Het is belangrijk om de kwaliteit van duaal leren doelgericht te bewaken en bij te sturen waar nodig. Verbeterpunten zijn: de samenwerking met werkplekken regelmatig evalueren, leerlingen en werkplekken actief betrekken bij die evaluatie, en gebruikmaken van zowel cijfers als ervaringen.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

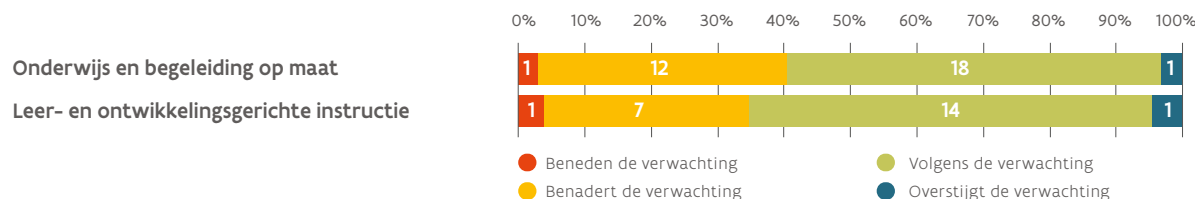
6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

3.3.3 Buitengewoon basisonderwijs: grote verschillen tussen de scholen

Het onderwijs en de begeleiding op maat voldoet in 59% van de 32 onderzoeken in het schooljaar 2024-2025. De leer- en ontwikkelingsgerichte instructie beantwoordt in de meerderheid van de 23 onderzoeken (65%) aan de verwachting. De overige ontwikkelingsschalen bespreken we niet omdat ze slechts beperkt werden onderzocht in het schooljaar 2024-2025.

Figuur 32: Onderwijs op de klasvloer in het buitengewoon basisonderwijs (2024-2025).

We zien grote kwaliteitsverschillen in het onderwijs op de klasvloer binnen het buitengewoon basisonderwijs. Een aantal scholen laten het onderwijs en de begeleiding vertrekken van de behoeften van de leerlingen. In deze scholen geven de teamleden het onderwijs en de begeleiding samen vorm op basis van een duidelijke visie en sturen ze hun aanpak bij waar nodig. Teamleden stellen er doorgaans hoge verwachtingen afgestemd op de zone van naaste ontwikkeling. Ze bepalen in overleg welke maatregelen er nodig zijn voor de pedagogisch-didactische aanpak en voor de interne en externe hulpverlening.

In andere scholen ontbreekt die multidisciplinaire en handelingsplanmatige samenwerking nog, wat onderwijs en begeleiding op maat in de weg staat. De gekozen didactische aanpak, leerinhouden, leer- en hulpmiddelen en werkvormen zijn er onvoldoende afgestemd op de noden van de leerlingen. De informatie over de vorderingen, sterktes en behoeften van de leerlingen is niet altijd overzichtelijk of makkelijk terug te vinden. Schoolteams kunnen de verzamelde gegevens nog scherper analyseren en de onderwijsbehoeften van de leerlingen concreter bepalen. Ook het samen opvolgen van de effecten van het maatwerk en het bijsturen waar nodig, vormt in heel wat scholen een werkpunt.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

“Wanneer het team onderwijs en begeleiding op maat vormgeeft vanuit een gedeeld verhaal, zien we een opvallend grote betrokkenheid van het volledige multidisciplinaire team doorheen alle fasen van de handelingsplanning, uitvoering inbegrepen.

De Antwerpse school brengt de noden van elke leerling zorgvuldig in kaart en gebruikt daarvoor verschillende bronnen: het IAG-verslag, schooleigen gegevens, input van externe partners en gesprekken met ouders en leerlingen. Het team analyseert deze gegevens samen en bepaalt op basis daarvan precies welke onderwijsbehoeften een leerling heeft. Door gerichte en open vragen krijgt iedereen rond de tafel de kans om daarbij zijn inbreng te doen.

De groepsindeling wordt elk jaar weloverwogen aangepast, vertrekkend van wat leerlingen nodig hebben om te groeien. De gekozen focusdoelen sluiten nauw aan bij de behoeften van de leerling en zetten in op maximale leerwinst en participatie.

De maatregelen op maat – zoals extra bewegingsmomenten of flexibele leertrajecten – zijn zorgvuldig gekozen, goed op elkaar afgestemd en worden consequent uitgevoerd door alle teamleden. Het team evalueert meerdere keren per jaar de aanpak en stuurt deze gericht bij. Ook tussentijds blijven teamleden samen reflecteren over de doelen en de genomen maatregelen. Zo wordt de cirkel effectief rondgemaakt: voor elke leerling worden passende maatregelen geborgd en waar nodig aangepast.”

We zien in heel wat scholen een kwaliteitsvolle, activerende en taalontwikkellende instructie in de lessen. De instructie is logisch en stapsgewijs opgebouwd en sluit aan bij de voorkennis, interesses en leefwereld van de leerlingen. Teamleden zorgen voor gevarieerde leeractiviteiten in betekenisvolle contexten, met ruimte voor experimenteren en ontdekken. Ze gebruiken voorbeelden en visualisaties en bieden leerlingen veel oefenkansen om taal te gebruiken. Teamleden modelleren strategieën en stimuleren leerlingen om te reflecteren over hun leerproces en socio-emotionele handelen.

Toch zien we in andere scholen dat het onderwijs op de klasvloer nog te weinig vanuit een visie vertrekt en de aanpak teamlidafhankelijk is. Vaak kunnen teamleden nog duidelijker aan de leerlingen communiceren welke doelen ze met de les willen bereiken en de instructie nog meer laten aansluiten bij de voorkennis van de leerlingen. De manier waarop invulboeken en -bladen gebruikt worden, remt soms de actieve deelname van leerlingen af, door een weinig gevarieerde aanpak qua inhoud, werkvormen en contexten. Dit kan ook het maatwerk belemmeren. Leerlingen krijgen er te weinig kansen om taal in te oefenen en teamleden bieden onvoldoende gepaste ondersteuning

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

daarbij. De aandacht voor metacognitieve vaardigheden is in veel scholen een werkpunt. Leraren kunnen nog meer strategieën aanbieden die het leren, het probleemoplossend denken en de zelfregulatie bevorderen. Soms kan de onderwijstijd efficiënter gebruikt worden, onder meer door wachttijden te reduceren of vermijden en de pedagogische kansen van routine- en verzorgingsmomenten te benutten.

“Doordat het team het leren doelgericht en doordacht ondersteunt, maken ze leerdoelen en succescriteria helder en begrijpelijk voor de leerlingen. Instructie wordt logisch opgebouwd en sluit aan bij wat leerlingen al weten. Via activerende werkvormen en samenwerking stimuleren ze leerlingen om na te denken en te leren. Taalontwikkeling krijgt ruime aandacht, met mogelijkheden om instructietaal, themataal en zelfredzaamheidstaal in betekenisvolle contexten in te oefenen.

Teamleden fungeren als rolmodel en zetten in op strategieën die leren, zelfstandigheid en sociaal-emotionele groei bevorderen. Dankzij een efficiënte organisatie wordt de leertijd maximaal benut. Schoolbrede afspraken worden consequent toegepast, expertise wordt systematisch gedeeld en professionalisering krijgt gericht vorm, met zichtbaar effect in alle klassen.”

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

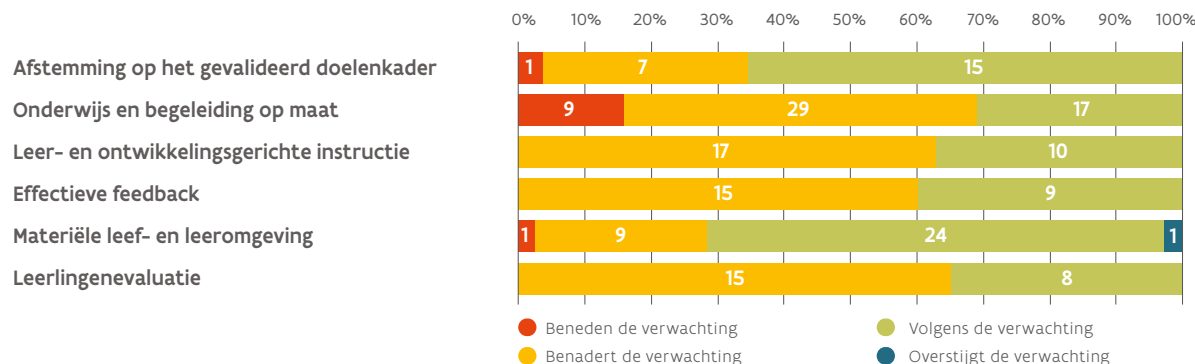
6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

3.3.4 Buitengewoon secundair onderwijs: onderwijs en begeleiding onvoldoende op maat

In 2024-2025 is het aanbod afgestemd op het gevalideerde doelenkader in 65% van de 23 onderzoeken. Het onderwijs en de begeleiding zijn in een minderheid van de 55 onderzoeken (31%) voldoende op maat. In negen van deze onderzoeken scoort het onderwijs en de begeleiding op maat zelfs beneden de verwachting. De instructie kan leer- en ontwikkelingsgerichter en de feedback kan effectiever in 63% van de onderzoeken. In 65% van de gevallen is de leerlingenevaluatie niet kwaliteitsvol. De materiële leef- en leeromgeving voldoet in de ruime meerderheid (71%) van de onderzoeken.

Figuur 33: Onderwijs op de klasvloer in het buitengewoon secundair onderwijs (2024-2025).

In veel scholen is het aanbod in de klas breed en evenwichtig. De aangeboden doelen sluiten in een aantal scholen slechts gedeeltelijk aan bij het gevalideerde doelenkader en de bijhorende uitgangspunten. Teamleden besteden soms te weinig aandacht aan het evenwicht tussen de doelen(clusters) en tussen kennis, vaardigheden en attitudes. Sommige doelen blijven daardoor onderbelicht. Het is een uitdaging om doelen logisch op elkaar te laten aansluiten, zowel binnen een jaar als over meerdere jaren heen. Ook de horizontale samenhang in het aanbod vormt soms nog een verbeterpunt.

Informatie over leerlingen is vaak moeilijk terug te vinden of onvolledig. Teamleden bepalen de onderwijsbehoeften niet scherp genoeg en te weinig vanuit een multidisciplinaire analyse. De gekozen doelen en het onderwijs op de klasvloer worden onvoldoende afgestemd op wat leerlingen nodig hebben, waardoor leerkansen verloren gaan. De opvolging en bijsturing van maatwerk door de klassenraad is een werkpunt.

Lesdoelen kunnen vaak duidelijker gecommuniceerd worden naar leerlingen. Veel scholen kunnen sterker inzetten op activerende en taalrijke instructie, met structurele aandacht voor metacognitie en probleemoplossend denken. De onderwijstijd wordt niet altijd doelgericht benut.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Teamleden geven meestal constructieve feedback, maar die is vaak gericht op het eindresultaat en minder op het leerproces of zelfsturing. Er is ruimte om feedback systematischer en meer bewust in te zetten. De feedback kan meer gericht worden op de leerdoelen en de volgende stappen.

De meeste scholen beschikken over geschikte leermiddelen en infrastructuur. We zien soms dat deze niet aangepast zijn aan de onderwijsbehoeften van de leerlingen of weinig stimulerend (akoestiek, beschikbare ruimte en netheid).

“In een stedelijke school zagen we actuele en aangepaste leermiddelen en infrastructuur, doordat het team samen kwalitatieve materialen ontwikkelt om bijvoorbeeld basisvaardigheden in de verschillende ateliers aan te leren. Ze maken bovendien slim gebruik van de uitrusting van de school én van de bedrijven waarmee ze samenwerken, waardoor praktijkvakken in realistische situaties aangeboden worden. Een krachtig voorbeeld is de simulatie van een maatwerkbedrijf binnen de school, waar leerlingen leren samenwerken als schakel in een werkketen. Op deze manier creëert de school een realistische en praktijkgerichte leeromgeving.”

Evaluatie sluit vaak onvoldoende aan bij het doelenkader en het aanbod. Er is weinig balans tussen kennis, vaardigheden en attitudes. Beoordelingscriteria zijn niet altijd duidelijk en er is bij evaluatie nog te weinig aandacht voor de volgende stappen in het leerproces. Dit maakt de evaluatie minder bruikbaar voor verdere begeleiding.

Opleidingsvorm 3 in de kijker

Binnen OV 3 is het afstemmen op het gevalideerde doelenkader een uitdaging voor de algemene en sociale vorming (ASV). In de periode 2023–2025 voldeden vijf van de zeven doorgelichte scholen hier niet aan.

Scholen vinden het moeilijk om leerlijnen uit te werken over de opleidingsfasen heen en een goede selectie te maken uit de vele doelen. Daardoor is het onderwijs en de begeleiding voor ASV vaak niet voldoende afgestemd op de noden van de leerlingen. Ook de evaluatie sluit in vijf van de zeven scholen onvoldoende aan bij de onderwijsdoelen.

Voor de beroepsgerichte vorming (BGV) is er een betere afstemming tussen aanbod en doelen. Toch zijn ook daar nog stappen nodig om het onderwijs en de begeleiding beter op maat van de leerling te maken.

In opleidingsvorm 3 (OV3) volgen de leerlingen een algemene, sociale en beroepsvorming. De klemtoon ligt op maatschappelijk functioneren en participeren. Deze leerlingen kunnen daarna naar een gewone tewerkstelling overstappen.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

In dit hoofdstuk gaan we eerst in op de uitspraken over leerlingenbegeleiding en het GOK-beleid en bespreken we vervolgens met meer diepgang de resultaten. Ook in de vorige hoofdstukken werden al aandachtspunten zoals een doelgericht beleid op leerlingenbegeleiding en GOK, een krachtige leeromgeving en een doelmatige verhoogde zorg benoemd. We verwijzen daar waar nodig naar.

De onderwijsinspectie onderzoekt tijdens een doorlichting in het gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs of de school een kwaliteitsvol beleid voert rond leerlingenbegeleiding met het oog op inclusie en gelijke onderwijskansen.

Leerlingenbegeleiding

Een uitspraak leerlingenbegeleiding komt tot stand op basis van informatie over het schoolbeleid, de kwaliteitszorg, de leerlingenbegeleiding én het onderwijs op de klasvloer. Concreet gaat de onderwijsinspectie na of de school een kwaliteitsvol beleid voor de leerlingenbegeleiding ontwikkelt, uitvoert tot op de klasvloer en evalueert.

Voor de leerlingenbegeleiding zijn er drie uitspraken mogelijk: positief, positief met werkpunten of negatief.

Gelijke onderwijskansen

Wanneer een school GOK-middelen ontvangt, onderzoekt de onderwijsinspectie of deze middelen op een transparante, doelgerichte en doeltreffende wijze worden ingezet.

Voor de aanwending van de GOK-middelen zijn er twee uitspraken mogelijk: positief of negatief.

Bij een negatieve beoordeling van de aanwending van de GOK-middelen is de school verplicht om zich extern te laten begeleiden. Als ook de daaropvolgende evaluatie negatief blijft, wordt de financiering beperkt. De school ontvangt dan slechts de helft van de GOK-middelen tot er een positieve evaluatie volgt.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Conclusie

Kwaliteitsvolle leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen zijn (op de meeste scholen) nog geen realiteit

Uit de doorlichtingen blijkt dat een grote groep scholen werkpunten of een negatieve uitspraak kreeg voor leerlingenbegeleiding. In het gewoon basisonderwijs en secundair onderwijs gaat het om ongeveer 75% van de scholen. Ook in het buitengewoon onderwijs zijn werkpunten vastgesteld, maar in iets mindere mate.

Wat het GOK-beleid betreft, blijkt dat de aanwending van GOK-middelen in een aanzienlijk deel van de scholen niet voldoende transparant, doelgericht of doeltreffend gebeurt. In het gewoon onderwijs gaat het om ongeveer 40% van de scholen die GOK-middelen ontvangen. Ook in het buitengewoon onderwijs zijn er nog verbeterkansen. Deze resultaten tonen aan dat veel scholen moeite hebben om hun GOK-beleid op een systematische en resultaatgerichte manier vorm te geven.

Vertaalslag naar de praktijk: duidelijke doelen, opvolging en evaluatie nodig

Hoewel de meeste scholen een visie hebben op de leerlingenbegeleiding, blijft de vertaalslag naar de praktijk vaak beperkt. De brede basiszorg en verhoogde zorg worden niet altijd consequent uitgewerkt, vaak ontbreken schoolbrede afspraken of worden ze niet toegepast. Dat leidt tot een minder krachtige leeromgeving en tot een eerder ad hoc toepassing van de verhoogde zorg. Leerlingen worden daarbij vaak te snel doorverwezen naar externe ondersteuning. Een meer planmatige aanpak, met duidelijke doelen, opvolging en evaluatie die doorgetrokken wordt tot in de klas én op schoolniveau, kan de effectiviteit van de begeleiding verhogen.

De registratie van leerlingengegevens is nog te vaak een doel op zich, wat planlast in de hand werkt, terwijl het een middel moet zijn om onderwijs en begeleiding bij te sturen. Door gegevens beter te analyseren en te gebruiken om onderwijsbehoeften scherp te stellen, kunnen scholen gericht plannen en de effecten van hun acties beter opvolgen. Ook het profiel van GOK-leerlingen wordt op schoolniveau nog te weinig in kaart gebracht. Dit maakt het moeilijk om maatregelen af te stemmen op de specifieke noden van leerlingen.

Ook in het buitengewoon onderwijs zien we al stappen richting een kwaliteitsvolle leerlingenbegeleiding, al zien we ook daar dezelfde werkpunten terugkomen: heldere doelen op school- en doelgroepniveau bepalen, afgestemd op de context, gerichte proactieve maatregelen nemen en effecten blijven opvolgen.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Structurele samenwerking en expertisedeling zijn belangrijke ingrediënten voor een kwaliteitsvolle leerlingenbegeleiding

Voor de scholen zijn het lerarentekort en de vele personeelsswissels bijkomende uitdagingen, die de expertise in zorgteams soms onder druk zetten. Ook worden zorgleraren regelmatig ingezet in de klaspraktijk bij afwezigheden, vooral in het basisonderwijs. Deze omstandigheden maken het moeilijk om een structureel, consistent en kwaliteitsvol zorgcontinuüm uit te bouwen. Ook de toenemende diversiteit in de leerlingenpopulatie is een uitdaging. Sommige scholen bieden hier al een passend antwoord op in de uitwerking van het onderwijs en de begeleiding.

Leraren kunnen nog beter samenwerken om de begeleiding vorm te geven en hun expertise meer met elkaar te delen. De afstemming tussen leraren, zorgteams, CLB en andere externe partners kan vaak beter. Dit is namelijk een belangrijke hefboom voor een samenhangend en kwaliteitsvol beleid rond leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen.

Scholen buitengewoon onderwijs werken vaak nauw samen met externe partners. Dit heeft positieve effecten op de kwaliteit van de leerlingenbegeleiding. Er is nog groeimarge om het schoolteam sterker te ondersteunen door de rol van de partners explicieter vast te leggen en de expertise structureel te delen.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

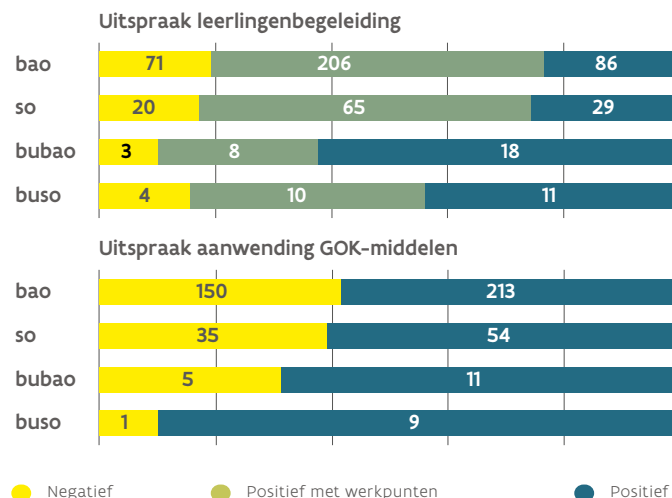
5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

3.4.1 Leerlingenbegeleiding en GOK in cijfers

Figuur 34: Uitspraken leerlingenbegeleiding en aanwending GOK-middelen (2024-2025).

De aanwending van GOK-middelen was in 150 scholen gewoon basisonderwijs (59%) voldoende transparant, doelgericht en doeltreffend ingezet. In het gewoon secundair onderwijs ging het om 54 van de 89 scholen die GOK-middelen ontvingen (61%). In twee op vijf scholen gewoon onderwijs was de uitspraak negatief.

In het buitengewoon onderwijs waren de meeste uitspraken voor leerlingenbegeleiding positief (90% in bubao en 84% in buso), maar werden er eveneens regelmatig werkpunten vastgesteld. In het buitengewoon basisonderwijs ging het om 8 van de 29 doorgelichte scholen (28%) en in het buitengewoon secundair onderwijs om 10 van de 25 scholen (40%). Drie scholen buitengewoon basisonderwijs en vier scholen buitengewoon secundair onderwijs kregen een ongunstige uitspraak voor leerlingenbegeleiding.

Het merendeel van de scholen buitengewoon onderwijs kreeg een gunstige uitspraak voor hun GOK-beleid. Respectievelijk vijf en één van de scholen buitengewoon basis- en secundair onderwijs die GOK-middelen ontvingen, kregen een negatieve uitspraak voor de aanwending daarvan.

De cijfers maken duidelijk dat veel scholen worstelen om tot een kwaliteitsvolle en doeltreffende invulling te komen van zowel hun leerlingenbegeleiding als hun beleid rond gelijke onderwijskansen.

Leerlingenbegeleiding krijgt in drie op vier scholen gewoon basis- en secundair onderwijs een positieve uitspraak, maar vaak zijn er nog werkpunten. Zowel in het gewoon basis- als secundair onderwijs kregen 57% van de doorgelichte scholen werkpunten op het vlak van leerlingenbegeleiding. In 20% van de basisscholen was de uitspraak negatief, wat wijst op ernstige tekorten. Ook 18% van de secundaire scholen ontvingen een negatieve beoordeling.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

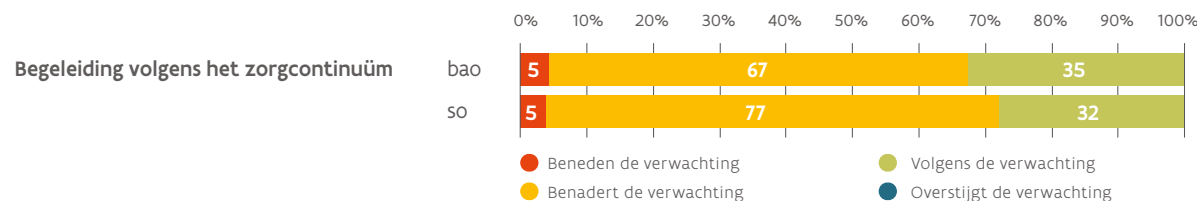
7 Richtingwijzers en aanbevelingen

3.4.2 Begeleidingsprincipes

Gewoon basisonderwijs en gewoon secundair onderwijs

70% van de 221 doorgelichte scholen in het gewoon basis- en secundair onderwijs slaagt er niet in om de begeleiding volgens het zorgcontinuüm kwaliteitsvol te organiseren.

Figuur 35: Begeleiding volgens het zorgcontinuüm in het gewoon basis- en secundair onderwijs (2024-2025).

De meeste scholen hebben een visie op het zorgcontinuüm, maar in de praktijk blijkt de uitvoering vaak versnipperd. De verschillende fasen van het zorgcontinuüm krijgen niet overal de nodige aandacht en zijn dikwijls onvoldoende op elkaar afgestemd.

Veel scholen werken de afspraken over de leerlingenbegeleiding niet voldoende uit in de praktijk. Dat geldt zowel voor de brede basiszorg als voor de verhoogde zorg. Ze geven die afspraken ook niet altijd doelgericht vorm of passen ze niet consequent toe. Daardoor biedt het schoolteam niet altijd de te verwachten kwaliteit van begeleiding en is de uitvoering ervan sterk leraarafhankelijk. Dit alles leidt tot een minder krachtige leeromgeving en maakt dat leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften niet altijd de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben. Het zorgt er daarnaast voor dat schoolteams regelmatig te snel overschakelen naar externe hulp.

Scholen verzamelen veel gegevens over leerlingen, zoals prestaties en achtergrondinformatie. Die gegevens zijn niet altijd actueel en variëren sterk in kwaliteit en relevantie. Door de beschikbare informatie diepgaander te analyseren, kunnen scholen de onderwijsbehoeften beter bepalen. Vervolgens kunnen ze op basis hiervan doelen meer concreet en tijdsgebonden formuleren en acties samenhangender plannen en evalueren.

Momenteel richten de klassenraad en het zorgteam zich bovendien vooral op de opvolging van individuele leerlingen, terwijl monitoring op klas- en schoolniveau beperkt gebeurt. Een bredere blik op school- en groepsniveau maakt het nochtans mogelijk om maatregelen en acties te bepalen, de effecten van maatregelen te volgen, acties bij te

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

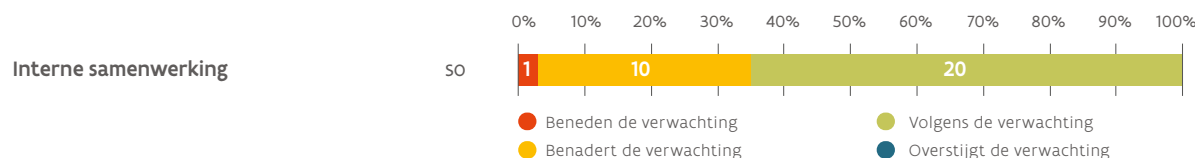
sturen en succesvolle praktijken schoolbreed te implementeren. Het doelgericht, efficiënt en functioneel registreren van leerlingengegevens vormt in veel scholen een probleem. Dat verzamelde informatie niet steeds benut wordt om de leerlingenbegeleiding te versterken, zorgt voor een hoge administratieve belasting met weinig effect.

Scholen verschillen sterk in hoe ze binnen de brede basiszorg preventieve acties en maatregelen voor leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen bepalen. Ze kunnen nog sterker inzetten op het bieden van een krachtige leeromgeving aan alle leerlingen. De redelijke aanpassingen vanaf de fase van verhoogde zorg zijn niet altijd voldoende doelgericht, trajectmatig en consequent volgehouden. Door te snel te grijpen naar compenserende en dispenserende maatregelen – die bovendien niet altijd kwaliteitsvol worden vormgegeven – slagen schoolteams er minder in om leerlingen maximaal bij het gemeenschappelijk curriculum te houden.

Voor een effectieve aanwending van GOK-lestijden vraagt de regelgeving dat scholen streefdoelen, indicatoren en een tijdspad bepalen. Veel scholen komen hier nog altijd niet aan tegemoet. Door de doelen concreter te formuleren vanuit een beginsituatieanalyse en deze systematisch op te volgen, kunnen scholen de effecten van hun acties duidelijk meten. Zo kunnen ze de kloof dichten tussen leerlingen met meer en minder gelijke onderwijskansen.

Factoren zoals personeelsswissels binnen het zorgteam, het lerarentekort, waarbij het zorgteam soms ingeschakeld wordt in de reguliere klaspraktijk, en andere dringende prioriteiten belemmeren soms een goede ondersteuning van de schoolteams om structureel het zorgcontinuüm kwaliteitsvol en doelgericht vorm te geven.

Binnen het gewoon secundair onderwijs werd ook de interne samenwerking 31 keer onderzocht. In 65% van deze onderzoeken gebeurt deze voldoende kwaliteitsvol.

Figuur 36: Interne samenwerking in het gewoon secundair onderwijs (2024-2025).

Schoolteams overleggen regelmatig, zowel formeel als informeel. Teamleden delen hun onzekerheden en stemmen hun aanpak op elkaar af. Toch blijven kansen om succeservaringen te delen of kwaliteitsvolle praktijken schoolbreed te verankeren vaak onbenut. Vakgroepen, klassenraden en het zorgteam spelen een rol in die verankering, maar de samenwerking kan doelgerichter en meer geïntegreerd verlopen over alle fasen van het zorgcontinuüm.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

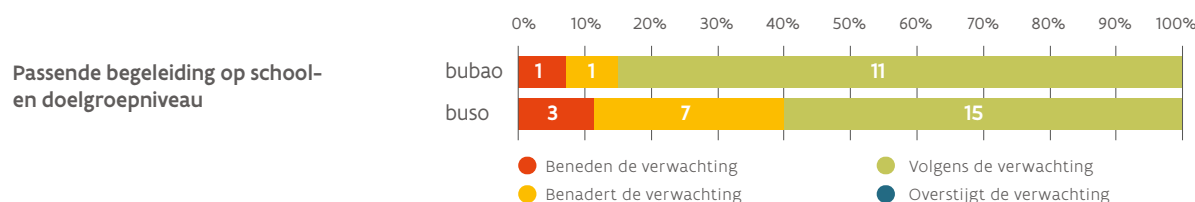
7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Scholen zetten ook sterk in op een verbindende samenwerking met leerlingen en ouders als volwaardige partners. Communicatie verloopt laagdrempelig en transparant, zowel via persoonlijke contacten als digitale kanalen. Scholen kunnen wel nog belangrijke stappen zetten om leerlingen en ouders actiever bij de begeleiding te betrekken en kwetsbare groepen systematischer proberen te bereiken, bijvoorbeeld door ondersteuningsinitiatieven uit te bouwen.

Buitengewoon basisonderwijs en buitengewoon secundair onderwijs

De meerderheid van de 38 doorgelichte scholen van het buitengewoon onderwijs zorgt voor een passende begeleiding op school- en doelgroepniveau. 85% van de scholen in het buitengewoon basisonderwijs voldoet aan de verwachtingen, in het buitengewoon secundair onderwijs is dat 60%.

Figuur 37: Passende begeleiding op school- en doelgroepniveau in het buitengewoon basis- en secundair onderwijs (2024-2025).

De meeste schoolteams verzamelen en analyseren context-, input- en outputgegevens over hun leerlingenpopulatie om inzicht te krijgen in wat de ontwikkeling van leerlingen bevordert of belemmert. Op basis daarvan bepalen ze onderwijsbehoeften en doelen, maar die zijn niet altijd even duidelijk geformuleerd. Scholen kunnen vaak nog meer concrete en resultaatgerichte doelen op school- en doelgroepniveau vastleggen en op basis daarvan gerichtere proactieve maatregelen kiezen.

We zien in de scholen tal van preventieve acties, zoals taalstimulering, speelplaatswerking en herstelgericht werken. Die acties richten zich vaak zowel op de leerlingen als hun leefomgeving, maar worden niet overal schoolbreed geïmplementeerd. De leef- en leeromgeving kan nog krachtiger vorm krijgen door in te zetten op een onderbouwde pedagogisch-didactische aanpak in de klas. De integratie van multidisciplinaire zorg in de klaspraktijk is niet altijd voldoende uitgewerkt.

De opvolging van de effecten gebeurt in wisselende mate: sommige schoolteams evalueren systematisch, andere in beperkte mate. Er is nood aan meer expliciete doelen, betere afstemming op wetenschappelijke inzichten, expertisedeling en bredere implementatie van succesvolle acties.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

- 3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers
- 3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs
- 3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs
- 3.4 **Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)**
- 3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

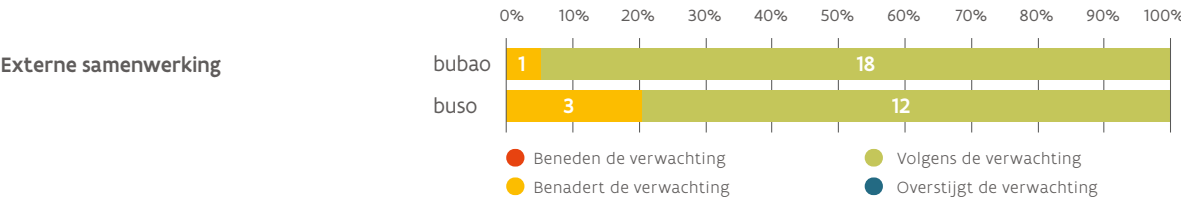
5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Binnen het buitengewoon onderwijs werd de externe samenwerking 34 keer onderzocht. In het buitengewoon basisonderwijs werkt 95% van de scholen kwaliteitsvol samen met externen, in het buitengewoon secundair onderwijs is dat 80%.

Figuur 38: Externe samenwerking in het buitengewoon basis- en secundair onderwijs (2024-2025).

Schoolteams werken nauw samen met het CLB, pedagogische begeleidingsdiensten, MFC's, welzijnsorganisaties en lokale partners, wat de kwaliteit van de begeleiding versterkt. Een aantal schoolteams gaan actief aan de slag met signalen van het CLB over terugkerende problemen en zorgvragen. Deze signalen worden gebruikt om het handelingsplanmatig werken te versterken en om gerichte acties te ondernemen.

De ondersteuning van het schoolteam kan nog verder versterkt worden door de rol van partners, zoals het CLB, explicieter vast te leggen. Een tweede factor die helpt bij de ondersteuning is expertise structureler delen, in plaats van hier ad hoc gebruik van te maken. Hoewel samenwerking vaak wordt geëvalueerd, gebeurt dit niet overal systematisch en met duidelijke doelen, of worden de resultaten slechts beperkt gebruikt om effecten in kaart te brengen.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025
in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het
basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in
het basis- en secundair onderwijs

**3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke
onderwijskansen (GOK)**

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers

3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs

3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs

3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

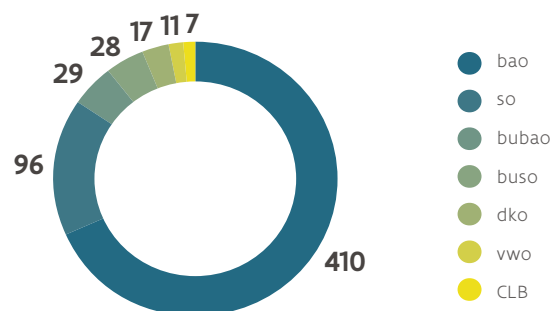
6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

3.5 Tussentijdse bezoeken

Met tussentijdse bezoeken is de onderwijsinspectie vaker aanwezig in scholen, academies en centra. Zo'n eendaags bezoek is bedoeld als een moment van dialoog en stimuleert onderwijsinstellingen in hun kwaliteitsontwikkeling. Het biedt hun de kans om bewust te reflecteren op de weg die zij sinds de laatste doorlichting hebben afgelegd. Tegelijk krijgt de onderwijsinspectie een actueler en beter beeld van de onderwijsinstelling.

Figuur 39: Aantal tussentijdse bezoeken per onderwijsniveau (2024-2025).

In het schooljaar 2024-2025 bracht de onderwijsinspectie 598 scholen, centra en academies een tussentijds bezoek.

66 van alle tussentijdse bezoeken vonden plaats naar aanleiding van een eerder ongunstig doorlichtingsadvies.

Twee soorten tussentijdse bezoeken in 2024-2025

Thematisch tussentijds bezoek

Tijdens een thematisch bezoek ging de onderwijsinstelling in open dialoog met de onderwijsinspecteurs over kwaliteitsontwikkeling rond een zelfgekozen thema. Samen brachten ze in kaart hoe het thema strategisch wordt aangepakt. Ze bekeken de doelen en acties, waarbij sterke punten en ontwikkelkansen werden benoemd. Gerichte feedback van de onderwijsinspecteurs versterkt de inzichten van het beleidsteam om de kwaliteit verder te ontwikkelen.

De gekozen thema's voor de tussentijdse bezoeken geven ons een beeld van wat onderwijsinstellingen bezighoudt. In de verschillende onderwijsniveaus zien we een gevarieerd beeld van de prioriteiten en aandachtspunten. Het is opvallend dat onderwijsinstellingen bij hun concrete thema vaak expliciet de koppeling maken tussen het schoolbeleid en de aanpak in de klas. Dat is bemoedigend, precies omdat die verbinding vandaag vaak ontbreekt.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

- 3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers
- 3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs
- 3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs
- 3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)
- 3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Thema's zoals leerlingenbegeleiding, taalbeleid, kwaliteitsontwikkeling en handelingsplanmatig werken komen consequent terug. Andere thema's worden meer ad hoc op de agenda gezet of geïnitieerd door specifieke schoolcontexten.

Gewoon basisonderwijs

kwaliteitsontwikkeling digitale vaardigheden GOK-beleid muzische vorming
wiskunde aanvangsbegeleiding datageletterdheid executieve functies
leerlingenbegeleiding lees- en taalbeleid evaluatie informatiegeletterdheid
professionalisering leraren burgerschap opvolging ontwikkelingsdoelen
taalontwikkeling sociaal-emotionele ontwikkeling

Gewoon secundair onderwijs

professionalisering organisatie eerste graad leerlingenbegeleiding
aanvangsbegeleiding taalbeleid teamteaching
leerlingenevaluatie didactische aanpak Wiskunde kwaliteitsontwikkeling
overgang basisonderwijs naar secundair onderwijs
vakgroepwerking differentiatie woonbaarheid, veiligheid en hygiëne
blended learning didactische aanpak Nederlands

Buitengewoon basisonderwijs

aanvangsbegeleiding zelfredzaamheid ouderparticipatie
traumasensitief onderwijs leerlingenbegeleiding
taalontwikkeling handelingsplanmatig werken

Buitengewoon secundair onderwijs

organisatie klassenraden aanvangsbegeleiding nieuwe leraren
doelgericht werken leerlingenbegeleiding
modernisering beroepsgerichte opleidingen OV3 traumasensitief onderwijs
handelingsplanmatig werken

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

- 3.1 Schooljaar 2024-2025 in cijfers
- 3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het basis- en secundair onderwijs
- 3.3 Het onderwijs op de klasvloer in het basis- en secundair onderwijs
- 3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke onderwijskansen (GOK)

3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Tussentijds bezoek na ongunstig doorlichtingsadvies

Bij een bezoek na een ongunstig doorlichtingsadvies gingen de onderwijsinspecteurs in gesprek met het beleidsteam over de conclusies van de vorige doorlichting en over het ontwikkeltraject dat wordt afgelegd. De centrale vraag is hierbij: zijn de succesfactoren voor een geslaagd ontwikkeltraject aanwezig?

- ▶ Analyseert de instelling de oorzaken van tekorten en werkpunten?
- ▶ Bevat het ontwikkeltraject doelgerichte interventies?
- ▶ Voorziet het de nodige ondersteuning daarbij?
- ▶ Plant de instelling evaluaties in de loop van het traject?
- ▶ Heeft ze bij dit alles oog voor samenwerking, communicatie en draagvlak?

Figuur 40: Visuele voorstelling succesfactoren ontwikkeltraject.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

- 3.1 Schooljaar 2024-2025
in cijfers
- 3.2 Kwaliteitsontwikkeling in het
basis- en secundair onderwijs
- 3.3 Het onderwijs op de klasvloer in
het basis- en secundair onderwijs
- 3.4 Leerlingenbegeleiding en gelijke
onderwijskansen (GOK)
- 3.5 Tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

4.1 BVH in cijfers

4.2 Vaststellingen voor bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

4

DOORLICHTINGEN BEWOONBAARHEID, VEILIGHEID EN HYGIËNE

In dit hoofdstuk brengen we eerst de adviezen voor de doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) en zoomen we vervolgens meer gedetailleerd in op het BVH-beleid dat scholen voeren, met speciale aandacht voor gebouwen en onderhoud, een proces dat tijdens de doorlichtingen vaak aan bod kwam.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

4.1 BVH in cijfers

4.2 Vaststellingen voor bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

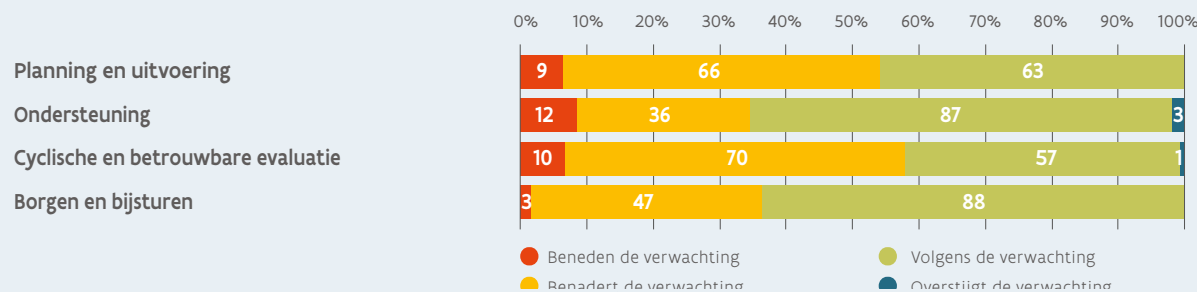
7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Conclusie

We controleerden in 138 onderwijsinstellingen het beleid inzake bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH). Van deze doorlichtingen resulteerde 28% in een gunstig advies zonder meer, 38% in een gunstig advies met werkpunten en 34% in een ongunstig advies.

Risicogebaseerde benadering werkt

Het relatief grote aandeel ongunstige adviezen hangt samen met de risicogebaseerde benadering die we sinds schooljaar 2023-2024 hanteren. We organiseren controles bij scholen wanneer we uit doorlichtingen of andere bronnen onrustwekkende signalen opvangen.

Figuur 41: Resultaten voor doorlichtingen BVH in alle onderwijsniveaus (2024-2025).

Zowel de ondersteuning van het BVH-beleid als het borgen en bijsturen van acties lopen in de meerderheid van de scholen goed. Veel scholen moeten nog werken aan twee aspecten van het BVH-beleid: de planning en uitvoering enerzijds en de cyclische en betrouwbare evaluatie anderzijds.

Versterken van een gedeelde veiligheidscultuur is noodzakelijk

De doorlichtingen tonen aan dat instellingen wel stappen zetten op het vlak van een kwaliteitsvol BVH-beleid, maar dat systematiek, opvolging en betrokkenheid nog belangrijke verbeterpunten zijn. Veel scholen voeren een ad-hoc beleid, waardoor acties en verbetermaatregelen niet altijd systematisch worden uitgevoerd of geëvalueerd. Ook blijkt dat de beschikbare financiële ondersteuning soms onvoldoende is, wat de kwaliteit en duurzaamheid van het BVH-beleid beperkt.

Een duurzame risicobeheersingscultuur vraagt dat verbeteracties schoolbreed worden geborgd en dat teamleden gezamenlijk verantwoordelijkheid opnemen voor planning, uitvoering en opvolging. Daarnaast is het versterken van een gedeelde veiligheidscultuur essentieel om het BVH-beleid effectief en duurzaam te verankeren. In veel scholen knelt hier het schoentje.

Het voornaamste werkpunt voor het proces gebouwen en onderhoud, dat in deze Onderwijsspiegel centraal staat, is het preventief en planmatig onderhouden van gebouwen, lokalen, sanitair en materialen.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

4.1 BVH in cijfers

4.2 Vaststellingen voor bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Voor de doorlichtingen BVH gaan we risicogericht te werk. De onderwijsinspectie selecteert op basis van verschillende gegevens welke instellingen een doorlichting BVH krijgen. Daarbij houdt ze rekening met vaststellingen over waarneembare aspecten tijdens een pedagogische doorlichting of een tussentijds bezoek.

Voorafgaand aan de doorlichting worden drie processen gekozen, eentje hiervan kiest de school zelf. Er zijn negen processen waaruit de doorlichtingsteams kunnen selecteren:

- 1 elektriciteit
- 2 gebouwen en onderhoud
- 3 noodplanning
- 4 ongevallen en hulpverlening
- 5 onthaal, aankoop en controle van arbeidsmiddelen
- 6 producten met gevaarlijke eigenschappen
- 7 valgevaar en toegankelijkheid
- 8 verwarming, ventilatie en verluchting
- 9 HACCP en voedselveiligheid

Aan de hand van vier ontwikkelingsschalen brengen de doorlichtingsteams de doeltreffendheid van het beleid in kaart voor de drie gekozen processen.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

4.1 BVH in cijfers

4.2 Vaststellingen voor bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

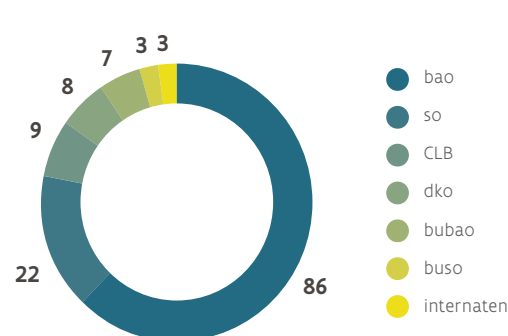
5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

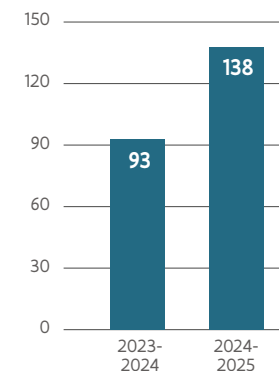
7 Richtingwijzers en aanbevelingen

4.1 BVH in cijfers

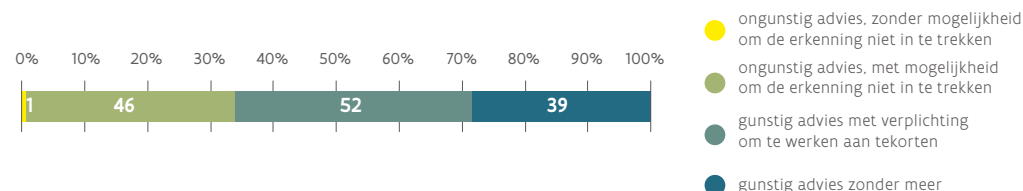
In het schooljaar 2024-2025 kregen 138 onderwijsinstellingen een doorlichting BVH. De grootste groep komt uit het gewoon basisonderwijs, gevolgd door onderwijsinstellingen uit het gewoon secundair onderwijs, samen goed voor meer dan driekwart van de controles.

Figuur 42: Aantal doorlichtingen BVH (2024-2025).

Figuur 43: Aantal doorlichtingen BVH (2023-2025).

Figuur 44: Adviezen BVH (2024-2025).

In het voorbije schooljaar kreeg 28% van de 138 gecontroleerde instellingen een gunstig advies zonder meer. 38% ontving een gunstig advies met werkpunten. Het voorbije schooljaar kreeg 33% van de instellingen een ongunstig advies met mogelijkheid om de erkenning niet in te trekken. Eén instelling kreeg die mogelijkheid niet.

Onderstaande figuur toont de adviezen BVH per onderwijsniveau, omwille van de kleine aantallen is voorzichtigheid geboden bij de interpretatie ervan. Dit geldt eveneens voor de andere figuren in dit hoofdstuk (zie 4.2).

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

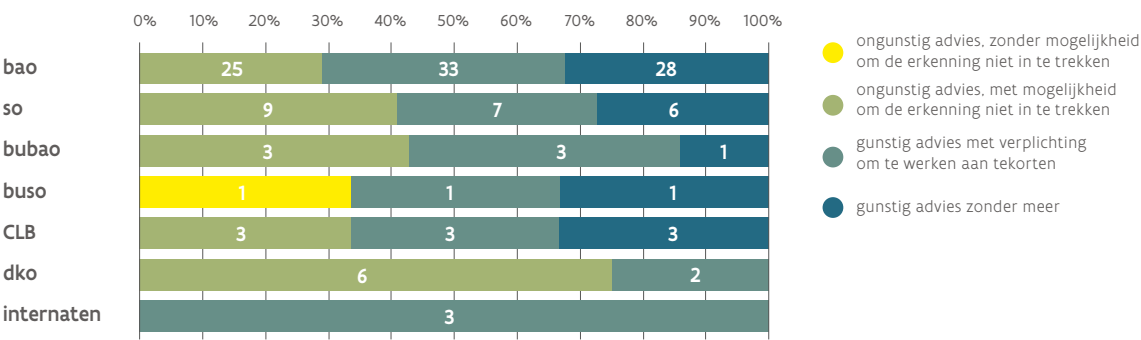
4.1 BVH in cijfers

4.2 Vaststellingen voor bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

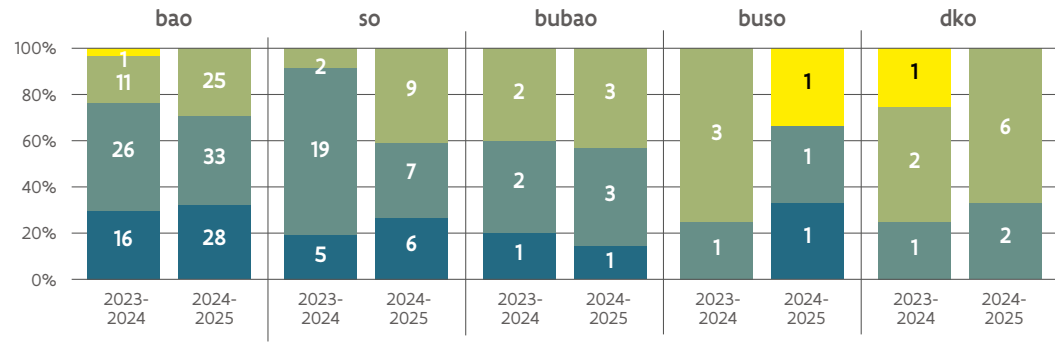
5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Figuur 45: Adviezen doorlichtingen BVH per onderwijsniveau (2024-2025).

Figuur 46: Adviezen doorlichtingen BVH per onderwijsniveau (2023-2024 en 2024-2025).

In het gewoon basisonderwijs stijgt het aandeel ongunstige adviezen ten opzichte van het voorgaande schooljaar van 22% naar 29%. In het gewoon secundair onderwijs is die stijging nog scherper, van 8% naar 41%. Tegelijkertijd neemt in beide onderwijsniveaus het aandeel gunstige adviezen zonder meer licht toe: van 30% naar 33% in het basisonderwijs en van 19% naar 27% in het secundair onderwijs.

Wat opvalt bij de vergelijking van de onderwijsniveaus, is het beeld in het deeltijds kunstonderwijs. Zes van de acht doorgelichte academies kregen negatief advies, terwijl dit percentage in de andere onderwijsniveaus lager ligt.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

4.1 BVH in cijfers

4.2 Vaststellingen voor bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

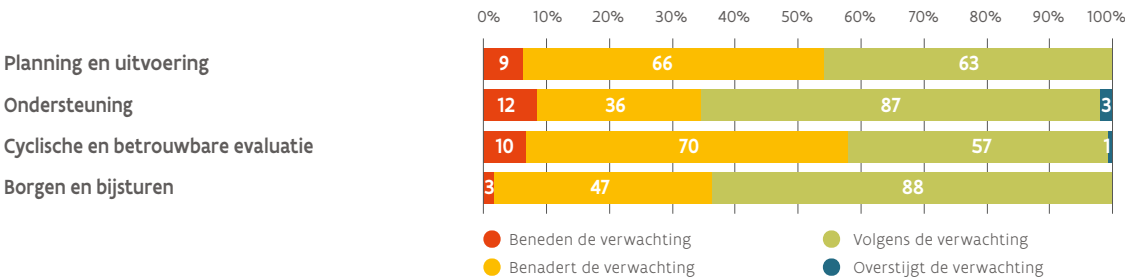
6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

4.2 Vaststellingen voor bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

In de resultaten van 2024–2025 zien we dat 65% van alle gecontroleerde onderwijsinstellingen een kwaliteitsvolle ondersteuning inzake BVH biedt. Ook borgen en bijsturen van processen scoort goed met 64%. Voor planning en uitvoering en cyclische en betrouwbare evaluatie behaalt minder dan de helft van de scholen een kwaliteitsvol resultaat, respectievelijk 46% en 42%.

Figuur 47: Resultaten voor bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (2024-2025).

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

4.1 BVH in cijfers

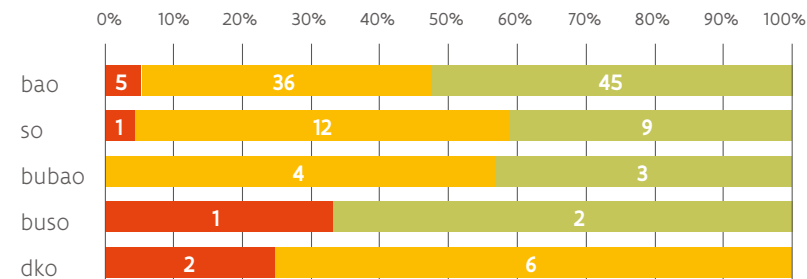
4.2 Vaststellingen voor bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

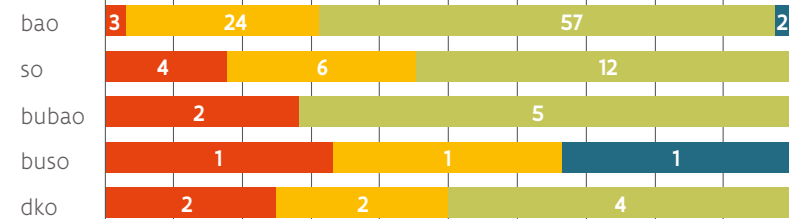
6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

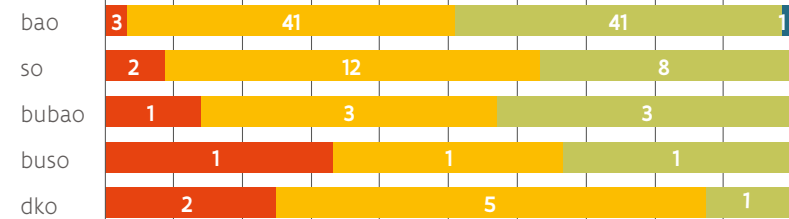
Planning en uitvoering

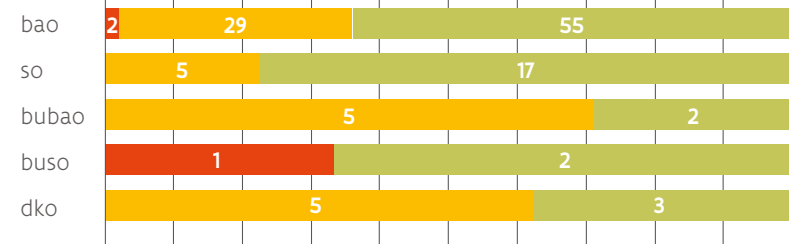
Ondersteuning

Cyclische en betrouwbare evaluatie

Borgen en bijsturen

● Beneden de verwachting
 ● Benadert de verwachting
 ● Volgens de verwachting
 ● Overstijgt de verwachting

Figuur 48: Resultaten voor BVH in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en het deeltijds kunstonderwijs (2024-2025).

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

4.1 BVH in cijfers

4.2 Vaststellingen voor bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Proces in de focus: gebouwen en onderhoud

Het proces gebouwen en onderhoud stond in het voorbije schooljaar 105 keer in de doorlichtingsfocus. Daarbij onderzoekt het doorlichtingsteam in welke mate de onderwijsinstelling voldoet aan de basiseisen voor lokalen en gebouwen, met aandacht voor oppervlakte, verlichting, geluid en temperatuur. Ook de beschikbaarheid en het onderhoud van sociale voorzieningen voor lerenden en teamleden, zoals refters, sanitaire installaties en rustlokalen, komen daarbij in beeld. Het beleid van de instelling moet ervoor zorgen dat domein, gebouwen en lokalen schoon en goed onderhouden worden, zodat elk risico op inbreuken tegen het welzijn van lerenden en teamleden wordt voorkomen.

Concreet gaat het doorlichtingsteam na of de school beschikt over een preventief onderhoudsprogramma voor infrastructuur en uitrusting, of er waar nodig risicoanalyses worden uitgevoerd rond oppervlakte, verlichting, geluid en temperatuur. Er wordt ook gecontroleerd of de verslagen van de rondgangen door de interne preventiedienst van de afgelopen twee jaar beschikbaar zijn, evenals de verslagen van de externe preventiedienst van het huidige en het voorgaande schooljaar. Inbreuken en bemerkingen uit deze verslagen moeten opgenomen zijn in het globaal preventieplan en het jaaractieplan. De instelling moet bovendien aantonen dat zij de nodige maatregelen neemt om tekorten weg te werken en daarbij kan rekenen op passende financiële, personele of materiële ondersteuning.

Tijdens de doorlichting BVH observeert het doorlichtingsteam ook op de verschillende vestigingen of de lokalen en voorzieningen ordelijk en netjes zijn, regelmatig worden schoongemaakt en voldoende ruim, verlicht en aangenaam van temperatuur zijn. Daarnaast wordt nagegaan of sanitaire installaties gescheiden en aangepast zijn aan de gebruikers zodat zowel leerlingen als teamleden over gepaste en voldoende voorzieningen beschikken.

Hieronder vind je de sterktes en werkpunten op vlak van de planning, uitvoering, evaluatie en bijsturing voor BVH, waarbij we specifiek aandacht besteden aan het proces gebouwen en onderhoud.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

4.1 BVH in cijfers

4.2 Vaststellingen voor bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Planning en uitvoering

De meeste instellingen beschikken over een globaal preventieplan (GPP) en een jaaractieplan (JAP) waarin acties op basis van risicoanalyses, rondgangen en keuringen worden opgenomen. In andere instellingen is de planning ad hoc of fragmentarisch en ontbreken volledige risicoanalyses (o.a. brand, elektriciteit, ventilatie, ergonomie, gevaarlijke producten, asbest).

Scholen die planmatig werken, voeren hun acties grotendeels uit en nemen tijdelijke compenserende maatregelen. Denk hierbij aan het afsluiten van risicovolle ruimtes, afplakken van gebarsten ramen, plaatsen van veiligheidshekken rond instabiele muren of bouwwerken, buiten dienst stellen van onveilige speel- of turntoestellen of tijdelijke ventilatie-oplossingen bij gebrekkige verluchting in klaslokalen. Toch blijven planning, budgettering en toewijzing van verantwoordelijkheden in het GPP en JAP aandachtspunten.

Ondersteuning

Scholen krijgen voldoende ondersteuning van schoolbesturen, scholengroepen en overkoepelende diensten. Het gaat hierbij om financiële, materiële en personele middelen zoals onderhoudsdiensten, klusploegen, preventieadviseurs en poetsteams.

De systematische toepassing en evaluatie van de professionaliseringsinitiatieven (bijvoorbeeld hulpverlening, basisopleiding elektriciteit en veiligheid voor niet-technici, brandbestrijding, ergonomie) is nog beperkt. Nochtans versterken die initiatieven zowel de deskundigheid van het schoolteam als de uitvoeringskwaliteit van het preventiebeleid.

Hoewel instellingen hun teamleden informeren via allerlei interne kanalen, blijft de actieve betrokkenheid vaak beperkt. Hierdoor blijven risico's aanwezig, zoals onbeheerd stapelen, versperde nooduitgangen, onveilig gebruik van installaties of gebrekkig onderhoud. Een systematische sensibilisering en gezamenlijke verantwoordelijkheid van teamleden zijn noodzakelijk om een duurzame risicobeheersingscultuur te ontwikkelen.

Cyclische en betrouwbare evaluatie

Een deel van de instellingen voert systematische en cyclische evaluaties uit via rondgangen, meldingssystemen, keuringen en externe partners. Dit ondersteunt een betrouwbare opsporing van risico's en maakt bijsturing mogelijk. De meeste scholen werken eerder ad hoc, benutten beschikbare informatie en expertise beperkt en volgen de verbeteracties onvoldoende op.

Sommige onderwijsinstellingen betrekken leerlingen, teamleden of andere interne stakeholders bij de evaluaties. Dit is een mooie bijdrage aan bewustwording en betrokkenheid. In andere gevallen blijft de participatie beperkt en ligt de focus vooral op externe informatie en verslagen.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

4.1 BVH in cijfers

4.2 Vaststellingen voor bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

We zien soms dat een evaluatie van de effectiviteit van uitgevoerde onderhoudswerken ontbreekt, waardoor het beleid niet altijd tijdig bijgestuurd wordt.

Borgen en bijsturen van het BVH-beleid

De borging en verspreiding van goede praktijken verlopen in veel van de gecontroleerde instellingen doelgericht, al gebeurt dit nog niet overal even systematisch. Hierdoor worden sommige waardevolle verbeteracties niet altijd volledig benut of consequent doorgetrokken. Vaststellingen uit rondgangen of externe controles vinden niet altijd hun weg naar het GPP of JAP.

Gegevens uit risicoanalyses en meldingen worden in de meeste gevallen ingezet voor structurele bijsturingen, maar bieden tegelijk bijkomende kansen om risico's nog meer proactief aan te pakken. Het betrekken van teamleden of leerlingen bij observaties rond onderhoud en gebouwen gebeurt vaak beperkt, waardoor sommige risico's pas bij een controle of na een incident aan het licht komen.

Aandachtspunten voor gebouwen en onderhoud

Infrastructuur	▶	verouderde of slecht onderhouden gebouwen, vochtproblemen, losse tegels, trap- en vloerveiligheid
Sanitaire voorzieningen	▶	verouderde installaties, onvoldoende gescheiden of ontoereikende toiletten, beperkte capaciteit voor kleuters
Comfort en hygiëne	▶	gebrekkig onderhoud van meubilair en lokalen, beperkt verzorgde binnen- en buitenruimtes, een weinig ergonomische inrichting van plaatsen voor kleuterverzorging
Preventief beheer van materiaal en apparatuur	▶	onvoldoende verankering van stapelrekken en kasten, onveilig gebruik van producten met gevaarlijke eigenschappen

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

5.1 Kwaliteitsontwikkeling

5.2 Onderwijs op de klasvloer

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

5

HET DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS: VAN ACADEMIEBELEID TOT LESKWALITEIT

In de Onderwijsspiegel 2024 belichtten we de stappen die de academies zetten richting een competentie-ontwikkend deeltijds kunstonderwijs, vijf jaar na de inwerkingtreding van het niveau decreet. Hoewel het decreet vele kansen biedt tot vernieuwing en kwaliteitsversterking, bleken de uitdagingen groot. In dit jaarverslag brengen we een cijfermatig overzicht van de resultaten en een kwalitatieve analyse van de doorlichtingsverslagen van het schooljaar 2024-2025. Zo houden we de vinger aan de pols en geven we een actueel beeld van het beleid dat de doorge-lichte academies voeren en van de kwaliteit van het onderwijs op de klas- en ateliervloer.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

5.1 Kwaliteitsontwikkeling

5.2 Onderwijs op de klasvloer

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Conclusie

Sinds februari 2018 beschikt het deeltijds kunstonderwijs over een eigen niveaudecreet. We zien dat academies stappen zetten, maar nog steeds worstelen met een aantal uitdagingen die we al in ons rapport *Niveaudecreet deeltijds kunstonderwijs: één jaar later* (Onderwijsinspectie, 2019) benoemden.

Goed opgebouwde en boeiende lessen, al kan de afstemming op de onderwijsdoelen beter

Leraren zorgen voor goed opgebouwde en boeiende lessen en spannen zich in om een passende begeleiding te bieden voor leerlingen die dat nodig hebben. Feedback is kort op de bal, helder en motiverend. Ze gebruiken gevarieerde evaluatievormen en betrekken de leerlingen. De zelfsturing van leerlingen kan vaak nog meer gestimuleerd worden.

Het aanbod van de lessen kan meer afgestemd worden op de onderwijsdoelen. Specifiek binnen het domein muziek ligt de focus vaak vooral op de vaktechnische vaardigheden. De horizontale en verticale samenhang van het aanbod blijft algemeen een belangrijk werkpunt. Ook de leerlingenevaluatie sluit niet altijd goed aan bij het doelenkader en duidelijke beoordelingscriteria ontbreken vaak nog.

Het academiebeleid speelt een cruciale rol bij de vertaalslag van visie naar praktijk

Academies slagen er nog steeds niet helemaal in om de onderwijsdoelen academiespecifiek te maken en te realiseren in de praktijk. De visie is doorgaans gedragen en sluit aan bij hun context, maar het lukt nog onvoldoende om deze visie via een strategisch beleid te vertalen naar de klas- en ateliervloer. Contextfactoren zoals beleidswissels of een gebrek aan continuïteit in het lerarenkorps hebben een impact op het beleidsvoerend vermogen van academies. Ook een veranderende instroom en toenemende diversiteit in de leerlingenpopulatie vraagt in sommige academies veel aandacht en ondersteuning.

Veel academies kenmerken zich door een open klimaat en een cultuur van samenwerking, maar ze gebruiken interne en externe expertisedeling nog niet genoeg als hefboom om het onderwijs te versterken. De talrijke samenwerkingsverbanden met externe partners bieden kansen, maar richten zich niet overal op de kwaliteit van het onderwijs op de klasvloer.

Het schoentje knelt bij het onderwijskundig beleid. In veel academies ontbreken afspraken over het onderwijs op de klasvloer, hangen afspraken onvoldoende samen of passen leraren afspraken niet eensgezind toe - ook al omdat ze daarbij meer ondersteuning nodig hebben. Academies kunnen hun eigen werking bovendien beter evalueren, met oog voor de resultaten die ze bereiken bij hun leerlingen. Heldere strategische doelen en duidelijke kwaliteitscriteria kunnen daarbij helpen.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

5.1 Kwaliteitsontwikkeling

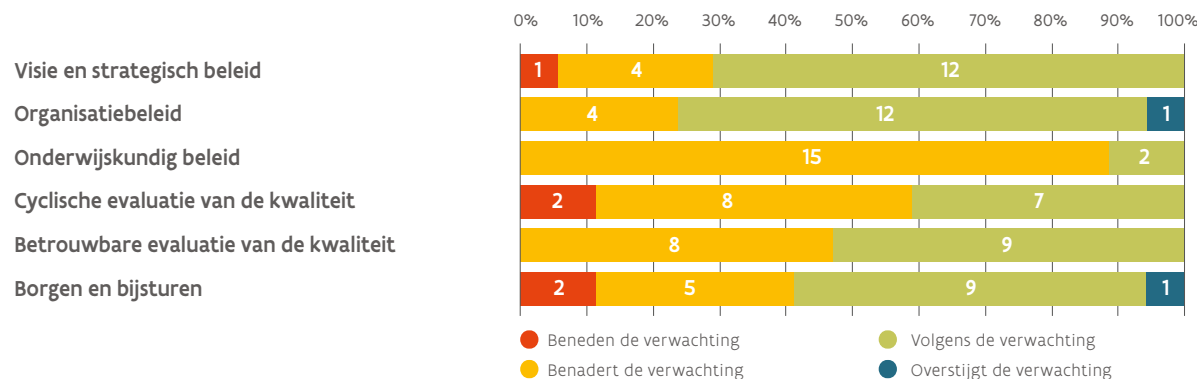
5.2 Onderwijs op de klasvloer

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

5.1 Kwaliteitsontwikkeling: onderwijskundig beleid vormt een aandachtspunt

In 2024-2025 is de visie en het strategisch beleid kwaliteitsvol in 71% van de academies, en het organisatiebeleid in 76%. Het onderwijskundig beleid blijft een aandachtspunt: slechts 12% van de academies heeft dit voldoende sterk uitgebouwd. De evaluatie van de kwaliteit krijgt in 41% van de academies cyclisch vorm en is in 53% van de academies betrouwbaar. Bij 59% is er voldoende borging en bijsturing.

Figuur 49: Kwaliteitsontwikkeling in het deeltijds kunstonderwijs (2024-2025).

Academies hebben doorgaans een duidelijke visie over wat ze met hun onderwijs willen bereiken en hoe ze de ontwikkeling van leerlingen willen stimuleren. Die visie is meestal goed afgestemd op hun leerlingenpubliek, context en regelgeving, en leeft ook bij de teamleden. Academies stimuleren de gezamenlijke verantwoordelijkheid om de visie te realiseren en sturen hun visie bij waar nodig. Het blijft vaak een uitdaging om die visie om te zetten in een helder strategisch beleid met duidelijke speerpunten en concrete doelen en acties. Daardoor mist de visie soms impact tot op de klasvloer.

De meeste academies voeren beleid met aandacht voor samenwerking, dialoog en efficiëntie. Ze voorzien in overlegstructuren en stimuleren een open klimaat tussen teamleden. Toch mag er tijdens overleg vaker ruimte zijn voor reflectie en het delen van onderwijskundige expertise.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

5.1 Kwaliteitsontwikkeling

5.2 Onderwijs op de klasvloer

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

“In een academie voor beeldende kunsten stellen we een organisatiebeleid met duidelijke aandacht voor participatie, dialoog en efficiëntie vast. Frequente formele én informele overlegmomenten binnen heldere kaders zorgen voor een hoge betrokkenheid van alle partners. Het delen van expertise wordt bewust gestimuleerd. Tijdens reflectiemomenten wisselen leraren in alle openheid ervaringen uit en scherpen ze hun professionele blik aan.

De academie werkt actief samen met externe partners om haar onderwijsleerpraktijk te verrijken. Zo krijgen jonge kunstenaars projectmatig een podium binnen de academie, waarbij leerlingen nauw betrokken worden. Daarnaast onderhoudt en versterkt ze samenwerkingen met amateur-kunsten en diverse organisaties die een meerwaarde bieden voor het kunstonderwijs.”

Een werkpunt in de academies is de transparante communicatie over doelen, resultaten en onderwijskundige ontwikkelingen. Veel academies werken samen met externe partners zoals kunstorganisaties, onderwijsinstellingen of kunstenaars. Die samenwerkingen zijn waardevol, maar kunnen nog doelbewuster ingezet worden om de lessen te versterken.

Academies werken aan hun onderwijskundig beleid maar dit blijft vaak fragmentair en niet academiebreed. Maatregelen en afspraken zijn niet altijd doelgericht of samenhangend, en worden niet overal toegepast op de klas- of ateliervloer. Directie- en personeelsswissels bemoeilijken soms de beleidsvoering. Er is te weinig focus op een volledig en evenwichtig doelenaanbod, en op kwaliteitsvolle leerlingenbegeleiding en -evaluatie. Horizontale en verticale samenhang en beheersingsniveaus verdienen meer aandacht. Academies stimuleren professionalisering, maar die sluit weinig aan op de onderwijskundige noden van het team. Professionalisering mag ook meer ingezet worden om leraren te ondersteunen bij de implementatie van vernieuwingen.

Sommige academies evalueren hun werking systematisch en cyclisch, maar vaak is dit nog een uitdaging. Bij het evalueren van de verschillende aspecten van hun academiewerking, kunnen academies meer aandacht besteden aan de resultaten en effecten die ze bij de leerlingen willen realiseren. Het blijft een werkpunt om met duidelijke kwaliteits-criteria te beoordelen of afspraken en acties echt helpen om de visie van de academie en de verwachtingen uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit (OK) waar te maken. Academies kunnen beleids- of jaaractieplannen meer als hefboom gebruiken om de evaluatie gestructureerd aan te pakken, met focus op de onderwijskwaliteit in de klas.

Academies evalueren hun kwaliteit op basis van diverse kwalitatieve en kwantitatieve bronnen, maar doen dit niet altijd vanuit heldere vooropgestelde doelen. Een aantal academies gaat actief op zoek naar de mening van leraren, leerlingen, ouders en lokale partners. Andere academies laten kansen liggen om de expertise van partners te benutten

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

5.1 Kwaliteitsontwikkeling

5.2 Onderwijs op de klasvloer

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

bij de evaluatie. De meeste academies kunnen de betrouwbaarheid van de evaluaties versterken door de resultaten en effecten bij de leerlingen meer systematisch in kaart te brengen. Sommige academies verzamelen hierover al gerichte informatie tijdens toonmomenten, klasbezoeken en bevragingen en analyseren de resultaten en doorstroom van leerlingen.

De meeste academies hebben zicht op hun sterke punten en werkpunten, maar dat beeld is niet altijd volledig. Ze bewaren en verspreiden nog niet systematisch wat goed is en kunnen hun werking nog meer planmatig bijsturen vanuit evaluaties. Andere academies slagen er wel al in om het onderwijs op de klasvloer en de begeleiding structureel te versterken. Een duidelijk strategisch plan, een doordacht personeelsbeleid, een vernieuwingsgezinde organisatiecultuur en een open communicatie vormen daarvoor belangrijke hefbomen.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

5.1 Kwaliteitsontwikkeling

5.2 Onderwijs op de klasvloer

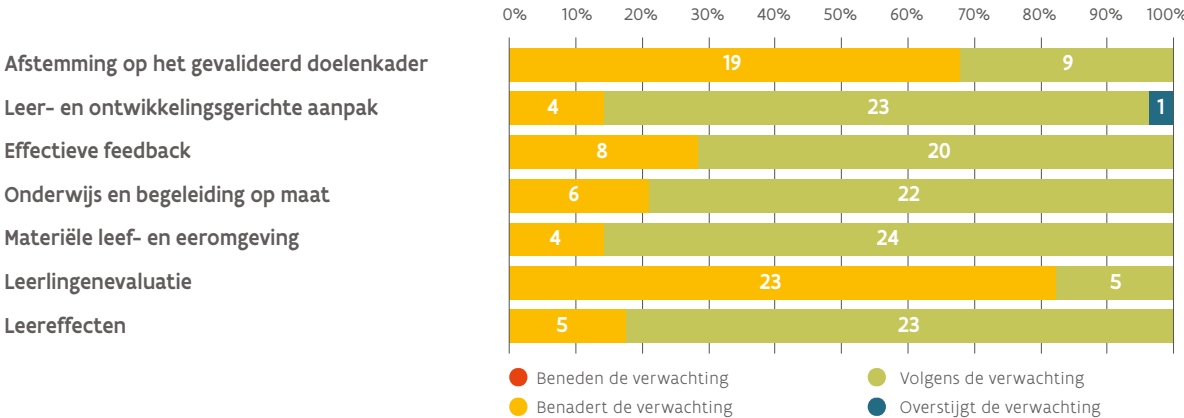
6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

5.2 Op de klasvloer: sterke instructie maar betere afstemming op doelen nodig

In het schooljaar 2024-2025 komt de leerlingenevaluatie in 82% van de 28 onderzoeken niet tegemoet aan de verwachting. Het aanbod moet beter afgestemd worden op het doelenkader in 68% van de onderzoeken. Daarentegen voldoen de leer- en ontwikkelingsgerichte instructie, de effectieve feedback, het onderwijs en de begeleiding op maat en de leereffecten in de grote meerderheid van de onderzoeken (86%, 71%, 79% en 82%). Ook de materiële leef- en leeromgeving is over het algemeen goed (86%).

Veertien van de onderzoeken vonden plaats binnen het domein Muziek, zeven binnen het domein Beeldende en audiovisuele kunsten, zes binnen het domein Woordkunst-drama en één binnen het domein Dans. Gezien de beperkte steekproeven bespreken we de resultaten over de domeinen heen en specificeren we waar mogelijk en relevant.

Figuur 50: Het onderwijs op de klasvloer in het deeltijds kunstonderwijs (2024-2025).

In veel opleidingen sluit het aanbod in de klas slechts gedeeltelijk aan bij het gevalideerd doelenkader. De volledigheid en het evenwicht van de doelen zijn werkpunten. Door de sterke focus op technisch vakmanschap komt de ontwikkeling van andere kerncompetenties zoals onderzoeken en creëren in sommige domeinen in het gedrang. De horizontale samenhang in het curriculum, met aandacht voor een goed evenwicht tussen kennis, vaardigheden en attitudes blijft een uitdaging in de meeste academies. Dat is nochtans essentieel om het competentiegericht curriculum en het artistiek leerproces kwaliteitsvol vorm te geven.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

5.1 Kwaliteitsontwikkeling

5.2 Onderwijs op de klasvloer

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Met name binnen het domein muziek is het voor veel academies een werkpunt om die horizontale samenhang in het curriculum vorm te geven vanuit een gedeelde visie op artistieke ontwikkeling. Verticale samenhang vraagt in bijna alle academies versterking. Dat kan door leerlijnen uit te bouwen, beheersingsniveaus te bepalen en het reële aanbod in de klas en het atelier daar op af te stemmen.

De instructie is meestal betekenisvol en activerend en er is aandacht voor vaktaal. Leerinhouden worden vaak logisch en stapsgewijs opgebouwd. Binnen het domein muziek geldt dat vooral voor de vaktechnische vaardigheden. Leraren maken gebruik van creatieve en leerlinggerichte werkvormen die het leren stimuleren. Ze kiezen voor relevante artistieke lesmaterialen en sluiten aan bij de leefwereld van leerlingen.

Samenwerkingen binnen de klas, mogelijkheden tot experiment en vakoverschrijdende projecten leiden doorgaans tot een levendig klasklimaat. Sommige leraren maken gericht ruimte om leerlingen op hun leerproces te laten reflecteren en hun probleemoplossende vaardigheden te versterken. Vaak kunnen er nog meer gericht strategieën worden aangeboden die de zelfsturing bevorderen. Het maximaliseren van de leertijd door een doordachte organisatie, is soms nog een groeikans.

“In een West-Vlaamse academie waar we het domein muziek onderzochten, bouwde het lerarenteam via hybride leerpraktijken een stapsgewijze en gedifferentieerde aanpak uit om leren op maat te ondersteunen. Zo remediëren de leraren via instructievideo's of differentiëren ze door gerichte individuele instructie, waarvan ze de opnames ter beschikking stellen.

De lestijd wordt gevarieerd ingevuld: leerlingen krijgen ruimte om nieuwe leerinhouden te oefenen, samen te werken en te experimenteren. Artistiek relevante projecten en domeinoverschrijdende samenwerkingen zorgen voor een levendig klasklimaat. Tijdens klassikale luistermomenten stimuleren de leraren zelfsturing en laten ze leerlingen reflecteren op hun leerproces. Dankzij co-teaching, peer-teaching en een geïntegreerde aanpak waarbij vakken soepel in elkaar overvloeien, wordt de leertijd maximaal benut.”

Leraren geven vaak kort op de bal duidelijke en motiverende feedback. Die is vaak niet alleen gericht op het product, maar ook op het proces. Toch kan feedback nog sterker door expliciete doelen en beoordelingscriteria te gebruiken en vooruit te kijken op volgende stappen. De feedback mag ook nog meer gericht zijn op het volledige doelenkader.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen woonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

5.1 Kwaliteitsontwikkeling

5.2 Onderwijs op de klasvloer

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

De meeste leraren hebben een goed zicht op de leer- en ontwikkelingsvorderingen van hun leerlingen. Ze gaan regelmatig in gesprek met leerlingen (en soms met de ouders) en gebruiken die informatie om haalbare én uitdagende doelen te stellen en passende begeleiding te bieden. Leraren leveren inspanningen om te differentiëren binnen de klas. Voor klassikale muziekvakken is dit vaak nog een uitdaging. Vertrekken vanuit het volledige doelenkader bij het kiezen van doelen en het uitwerken van begeleiding is een aandachtspunt. De meeste leraren volgen de effecten van hun aanpak op en sturen bij, vaak samen met de leerling. Af en toe zien we dat dit nog onvoldoende gebeurt.

Leermiddelen en infrastructuur zijn meestal aangepast en veilig, maar er zijn aandachtspunten zoals akoestiek, ruimte, ventilatie, licht, netheid en toegankelijkheid. Vaak zijn er verschillen van lesplaats tot lesplaats.

Evaluatievormen zijn vaak gevarieerd en ingebed in het leerproces. Sommige leraren betrekken leerlingen actief bij de evaluatie. De evaluatie sluit niet altijd goed aan bij het doelenkader. Het formuleren van heldere en afgebakende, evalueerbare doelen en beheersingsniveaus is een werkpunt. Duidelijke beoordelingscriteria, afgestemd op de verwachte beheersingsniveaus, kunnen zorgen voor een meer betrouwbare en transparante evaluatie.

Leerprestaties tonen aan dat leerlingen in veel academies de aangeboden doelen halen. Ze groeien in zelfstandigheid en artistieke ontwikkeling. Ook de doorstroom naar vervolgopleidingen en het socio-culturele veld is vaak positief.

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit:
Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en
tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid,
veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van
academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen
het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

6

IMPACTBEVRAGING: HOE ERVAREN SCHOLEN HET DOORLICHTEN OP MAAT?

Sinds januari 2024 voeren we een impactbevraging uit om te peilen hoe scholen het doorlichtingsproces, de communicatie, de feedback en het verslag ervaren. We willen weten welke invloed de doorlichting heeft op hun verdere ontwikkeling. De bevraging combineert tevredenheid en reflectie en wordt drie maanden na de doorlichting afgenomen.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Conclusie

De impactbevraging toont aan dat scholen doorlichtingen overwegend positief ervaren. Respondenten geven aan dat zij de feedback in grote mate accepteren en zich gemotiveerd voelen om ermee aan de slag te gaan. Een ruime meerderheid waardeert de transparantie en eerlijkheid van het doorlichtingsproces, evenals de deskundigheid van de onderwijsinspecteurs, en beschouwt de onderwijsinspectie als een partner met een positieve impact op het onderwijs. Zowel de mondelinge feedback als het doorlichtingsverslag bieden voor de meeste respondenten concrete handvatten voor kwaliteitsontwikkeling. Tegelijk blijven we inzetten op het nog bruikbaar maken van het doorlichtingsverslag.

Het systematisch borgen en bijsturen van het professionele handelen blijkt iets minder sterk dan de reflectie op de schoolbrede thema's. Gezien het tijdstip van de bevraging, drie maanden na de doorlichting, is het echter normaal dat dit effect op handelen nog niet volledig zichtbaar is.

In het algemeen bevestigen de resultaten dat doorlichtingen een positieve impact hebben op reflectie, schoolontwikkeling en het professionele handelen van schoolteams, terwijl de bevindingen ook concrete aanknopingspunten bieden om het doorlichtingsproces verder te versterken.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Aanpak

De impactbevraging bestaat uit 31 gesloten vragen gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek (Buvens et al., 2023; Quintelier et al., 2020). Ze combineert elementen van een tevredenheidsonderzoek met een bredere reflectie over de impact van onze doorlichtingen op scholen, zowel in hun bewustzijn als in hun handelen.

We brengen in kaart hoe scholen de doorlichting ervaren, met specifieke aandacht voor het verloop van het proces, de communicatie en feedback van de onderwijsinspecteurs, het doorlichtingsverslag en de invloed ervan op de schoolontwikkeling. Daarbij kijken we naar hoe scholen reflecteren op hun werking en in welke mate ze hun handelen bijsturen of versterken, zowel op individueel als op instellingsniveau.

Per doorlichting kunnen vier personeelsleden deelnemen aan de bevraging; de school kiest zelf wie dit invult. Met 839 respondenten uit 345 instellingen krijgen we een breed beeld over de onderwijsniveaus heen.

Onderwijsniveau	Instellingen	Respondenten
bao	228	538
so	64	164
bubao	21	48
buso	16	51
dko	11	25
vwo	5	13
Totaal	345	839

Figuur 51: Overzicht aantal deelnemende instellingen en respondenten (2024-2025).

De respondenten geven per stelling aan in welke mate ze akkoord gaan, waarbij 1 staat voor ‘helemaal oneens’ en 5 voor ‘helemaal eens’. We geven telkens aan hoeveel procent van de respondenten het (helemaal) eens waren met een stelling.

Bij de analyse wordt rekening gehouden met verschillende achtergrondkenmerken van personeelsleden en met kenmerken van de doorlichting zelf. Denk enerzijds aan functie, anciënniteit en ervaring met doorlichtingen en anderzijds aan het doorlichtingsadvies en de duurtijd van de doorlichting. Over het algemeen ligt de tevredenheid in scholen met een ongunstig advies iets lager dan in scholen met een gunstig advies. Voor de andere achtergrondkenmerken zijn de verschillen minder uitgesproken.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Resultaten

Het doorlichtingsproces

De meeste respondenten ervaren het doorlichtingsproces positief. Zo geeft 91% van de respondenten aan dat ze alle nodige informatie op tijd ontvingen. De overgrote meerderheid van de respondenten vindt dat het doorlichtingsproces transparant (86%) en eerlijk (81%) verliep. De dialoog met de onderwijsinspecteurs richtte zich vooral op de kwaliteitsontwikkeling van de instelling (91%) en in iets mindere mate op de professionele ontwikkeling van de respondenten (73%). Daarnaast geeft 79% van de respondenten aan dat de komst van de onderwijsinspectie geen buitengewone administratieve last met zich meebracht. Verder ervaart 78% van de respondenten dat de onderwijsinspecteurs begrip toonden voor de eigenheid van hun instelling, terwijl 73% ervaarde dat hun instelling tijdens de doorlichting voldoende ruimte kreeg om de werking toe te lichten.

De communicatie en de feedback van de onderwijsinspecteurs

De meeste respondenten ervaren de onderwijsinspecteurs als deskundig (90%) en respectvol in hun communicatie (88%). De gesprekken verliepen volgens velen in toegankelijke taal (84%), en de mondelinge feedback werd doorgaans als constructief (82%) en helder (84%) beoordeeld. Een ruime meerderheid geeft aan dat de feedback handvatten bood voor de kwaliteitsontwikkeling van hun instelling (80%).

Het doorlichtingsverslag

Ook het doorlichtingsverslag wordt overwegend positief beoordeeld. Zo ervaren de meeste respondenten het doorlichtingsverslag als constructief (80%) en helder (77%). Driekwart geeft bovendien aan dat het verslag handvatten biedt voor de kwaliteitsontwikkeling van hun instelling (75%).

Schoolontwikkeling

Uit de bevraging blijkt dat de respondenten grotendeels de feedback van de onderwijsinspecteurs aanvaarden (85%) en dat dankzij de doorlichting een ruime meerderheid zich gemotiveerd voelt om concrete zaken in de werking van de instelling te borgen of bij te sturen (84%).

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

De doorlichting leidde op instellingsniveau vooral tot reflectie over de kwaliteitsontwikkeling (91%), de onderwijsleerpraktijk (88%) en de leerlingenbegeleiding (88%). Minder respondenten (80%) geven aan dat de doorlichting ook aanzet tot reflectie over de individuele sterktes en zwaktes. Toch blijkt dat de doorlichting vooral aanleiding geeft tot het bijsturen of borgen van het eigen handelen (83%). Op de schoolbrede domeinen, waarbij het handelen van het hele schoolteam betrokken is, ligt dit drie maanden na de doorlichting iets lager: het borgen en bijsturen van de kwaliteitsontwikkeling (81%), de leerlingenbegeleiding (76%) en het onderwijs op de klasvloer (74%) bieden nog ruimte voor verdere versterking.

Naast deze effecten op reflectie en handelen peilt de bevraging ook naar de bredere impact van een doorlichting. Ongeveer de helft van de respondenten (48%) geeft aan dat een doorlichting hun kennis over leerlingen- of cursistengegevens heeft versterkt. Tegelijk ervaart een ruime meerderheid (73%) de impact van de onderwijsinspectie op het onderwijs als positief.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

- 1** Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat
- 2** Globale resultaten
- 3** Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken
- 4** Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne
- 5** Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit
- 6** Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?
- 7** Richtingwijzers en aanbevelingen

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit:
Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en
tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid,
veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van
academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen
het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

7

RICHTINGWIJZERS EN AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk brengen we de verschillende puzzelstukken samen. Wie de vorige Onderwijsspiegel gelezen heeft, herkent meteen deze richtingwijzers. Klopt helemaal: ze blijven relevant. De analyses van dit schooljaar laten toe om verder te bouwen op die richtingwijzers. We vullen ze aan met nieuwe inzichten uit de doorlichtingen en onderbouwen deze verder vanuit wetenschappelijke literatuur. Samen vormen ze een handig kompas voor kwaliteitsvol onderwijs en een sterke leerlingenbegeleiding.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

- 1** Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat
- 2** Globale resultaten
- 3** Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken
- 4** Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne
- 5** Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit
- 6** Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?
- 7** Richtingwijzers en aanbevelingen

Inleiding

Kwaliteitsvol onderwijs vertrekt vanuit hoge verwachtingen, niet alleen voor alle leerlingen, maar ook voor de scholen zelf. Sterke scholen slagen er in hun visie te vertalen naar een doelgerichte en samenhangende aanpak op klas- én schoolniveau. Dat vraagt om een strategisch en onderwijskundig beleid dat expliciet inzet op het versterken van het onderwijs op de klasvloer, met aandacht voor effecten op korte en lange termijn. Ook binnen leerlingenbegeleiding en het GOK-beleid is die doelgerichte aanpak belangrijk: acties worden niet louter uitgevoerd, maar bewust opgevolgd en bijgestuurd op basis van hun impact op leerlingen en de noden van de doelgroep.

Een duurzaam kwaliteitsbeleid vraagt bovendien om blijvende professionalisering en een lerende cultuur. Professionalisering krijgt meer betekenis wanneer ze vertrekt van de doelen en prioriteiten van de school en wanneer ze inspeelt op de noden van elke leraar en niet enkel van startende leraren. Door expertisedeling zowel intern als extern te stimuleren, groeit het collectieve vakmanschap en wordt de school een omgeving waar leren en ontwikkelen vanzelfsprekend is, ook voor de onderwijsprofessionals.

Samenwerking met partners, ouders en leerlingen is een belangrijke hefboom voor de schoolontwikkeling. Door elkaars perspectieven en expertise met elkaar te verbinden, kunnen scholen hun beleid versterken en beter inspelen op de diversiteit van hun leerlingenpopulatie. Zo ontstaat een gedeelde verantwoordelijkheid voor leren, groei en gelijke kansen.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Hoge verwachtingen

De verwachtingen die leraren hebben van hun leerlingen, beïnvloeden niet alleen hun didactisch en pedagogisch handelen, maar ook de ontwikkeling en leerprestaties van de leerlingen zelf (Counselend & Dejonckheere, 2024). Al decennialang toont onderzoek aan dat hoge verwachtingen het leren sterk kunnen bevorderen, terwijl lage verwachtingen het leerproces juist kunnen remmen. Het klassieke Pygmalion-effect (Rosenthal & Jacobsen, 1968) blijft relevant: leerlingen groeien wanneer ze merken dat hun leraar in hen gelooft. Het hebben van hoge verwachtingen gecombineerd met vertrouwen in leerlingen en hun ouders en het geloof dat je als leraar een positieve impact kan hebben - samen ook wel academisch optimisme genoemd - maakt het verschil (Lelieur, 2025).

Hoge verwachtingen worden zichtbaar in de didactische keuzes van leraren en hun interactie met leerlingen. Dit vertaalt zich in het hanteren van strategieën die het denken van leerlingen activeren en hen uitdagen om diepgaand met leerinhouden aan de slag te gaan. Kwalitatieve didactiek, gekenmerkt door duidelijke doelen, gerichte instructie en doordachte leeractiviteiten, draagt rechtstreeks bij aan betere leerresultaten, omdat ze vertrekt vanuit het vertrouwen dat elke leerling in staat is om complexere leeruitdagingen aan te gaan (Surma, 2019).

Taalontwikkelen onderwijs is daarbij een belangrijke hefboom. Leerlingen die op talig vlak drempels ervaren, worden niet ontzien, maar net ondersteund om volwaardig te participeren (Geudens et al., 2021; Klim in Taal, 2025). Hoge verwachtingen betekenen hier: geloven dat leerlingen vooruitgang kunnen boeken en daar doelgericht in investeren. Ook een duidelijke leerlijn voor metacognitieve vaardigheden helpt leerlingen om stapsgewijs te groeien naar meer zelfsturing en hun prestaties te verbeteren.

Een sterke feedbackpraktijk is onmisbaar binnen een context van hoge verwachtingen. Vaak sluit de feedback nog te weinig aan op de leerdoelen die de leerlingen moeten bereiken. Effectieve feedback maakt duidelijk waar een leerling staat ten opzichte van het doel, wat al goed gaat en wat nog nodig is om vooruit te komen (D'haese et al., 2023).

Ook het goed afstemmen van instructie op verschillen tussen leerlingen is essentieel. Te vaak worden leerlingen op basis van vroegere prestaties of voorafgaande inschattingen ingedeeld in vaste niveaugroepen voor een langere periode. Dergelijke praktijken beperken de flexibiliteit van het leerproces en vergroten het risico op stigmatisering of blijvende onderschatting. Kwaliteitsvolle differentiatie vertrekt vanuit hoge verwachtingen en de zone van naaste ontwikkeling: alle leerlingen worden uitgedaagd om de leerdoelen te bereiken, met variatie in ondersteuning, instructie en oefenkansen, afgestemd op hun noden (De Smet et al., 2024).

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit:
Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en
tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid,
veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van
academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen
het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Remediëring moet voldoende planmatig vorm krijgen vanuit de behoeften van leerlingen, zodat alle leerlingen zo veel mogelijk bij het gemeenschappelijk curriculum blijven aanhaken (Pameijer et al., 2019). Voor leerlingen met een individueel aangepast curriculum (IAC) is het tot slot belangrijk dat de gekozen doelen en het onderwijs op de klasvloer voldoende worden afgestemd op wat ze nodig hebben.

Stel hoge verwachtingen voor alle lerenden en geef alle aspecten van de didactische praktijk van daaruit vorm. Bied leerlingen ondersteuning om de doelen te bereiken en bouw die stapsgewijs af. Zo creëer je een krachtige leeromgeving waarin elke lerende zich optimaal kan ontwikkelen.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Doelgerichte aanpak met oog voor effecten

Een doelgerichte aanpak met oog voor effecten betekent dat scholen en leraren hun onderwijs en begeleiding systematisch afstemmen op de resultaten die ze willen bereiken en dat zij bijsturen wanneer dat nodig is.

Doorlichtingen tonen aan dat het onderwijskundig beleid vaak het minst sterk ontwikkeld is. Een coherent beleid, gedragen door het hele team en ondersteund door een lerende cultuur, vormt de basis voor een doelgerichte aanpak die daadwerkelijk impact heeft op het onderwijs en de leerlingenbegeleiding in de klas (Goffin et al., 2024; Van den Rym et al., 2025).

Het is belangrijk dat schoolteams doordacht naar het curriculum kijken. Zeker in het licht van de modernisering in het secundair onderwijs en de implementatie van de minimumdoelen in het basisonderwijs, moeten teams zich afvragen hoe ze het curriculum vertalen naar concrete leerlijnen: welke opbouw voorzien ze in de doelen, welke resultaten verwachten ze bij de leerlingen, welke onderwijsleerstrategieën en acties zijn daarvoor nodig en hoe dragen die vervolgens bij aan de brede ontwikkeling van de leerlingen? Dit vraagt om bewuste keuzes en een heldere vertaling naar de klaspraktijk.

Een doelgerichte aanpak op de klasvloer en in de leerlingenbegeleiding start bij het afstemmen van onderwijs en ondersteuning op de geldende doelenkaders, op wetenschappelijke inzichten en op de schoolcontext, en dat vanuit een duidelijke visie. Een krachtige leeromgeving vormt de basis, met een doelgerichte, planmatige verhoogde zorg voor leerlingen die dat nodig hebben. Met duidelijke afspraken over de leerlingenbegeleiding en de verantwoordelijkheden in het schoolteam, kunnen scholen systematisch nagaan wie welke ondersteuning nodig heeft, welke acties worden ondernomen en of deze het beoogde effect hebben. Een sobere en doelgerichte registratie van leerlingengegevens helpt om zicht te krijgen op wat goed loopt en waar bijsturing nodig is. Zo krijgt de leerlingenbegeleiding zo effectief mogelijk vorm en gebeurt een doorverwijzing naar externe hulp alleen wanneer noodzakelijk (Devos, 2020; Young et al., 2018).

Om de effecten van onderwijs en begeleiding zichtbaar te maken, is het belangrijk om gegevens systematisch te verzamelen en te analyseren. De veranderingsbereidheid bij leraren om de resultaten van de centrale toetsen te integreren in het onderwijs op de klasvloer kan nog groeien (Molenberghs et al., 2025). Door kwalitatieve en kwantitatieve bronnen - zoals Vlaamse toetsen, taalscreenings, observaties, gesprekken, leerlingvolgsystemen, doorstroomcijfers en pedagogische doorlichtingen - te combineren, ontstaat een samenhangend beeld van leerresultaten, welzijn en betrokkenheid. Op basis hiervan kunnen scholen hun beleid en praktijk gericht bijsturen.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit:
Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en
tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid,
veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van
academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen
het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Datageletterdheid is een essentiële voorwaarde hiervoor. Het betekent dat schoolbeleid én teamleden gegevens systematisch verzamelen, nauwgezet analyseren en strategisch inzetten om de onderwijskwaliteit te versterken. Schoolteams die samen data analyseren, hun handelen verbinden met de resultaten van leerlingen en succesvolle praktijkvoorbeelden delen, ontwikkelen het vertrouwen dat ze gezamenlijk het verschil kunnen maken (Schildkamp & Poortman, 2025).

Voer een samenhangend onderwijskundig beleid tot op de klasvloer met expliciete en doordachte afspraken over leerlijnen en de verschillende aspecten van het onderwijs in de klas. Geef het onderwijs op de klasvloer en de leerlingenbegeleiding doelgericht vorm, waarbij een functionele registratie van leerlingengegevens als opstap dient.

Gebruik data als een kompas voor keuzes, prioriteiten en bijsturing. Vertaal deze inzichten niet enkel op beleidsniveau naar acties en afspraken, maar ondersteun het hele schoolteam zodat leraren data effectief inzetten om hun klaspraktijk te versterken.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Professionalisering en lerende cultuur

Een krachtige lerende cultuur begint bij het delen van expertise in het team. Dit betekent dat collega's systematisch kennis, ervaringen en goede praktijken uitwisselen. Denk hierbij aan co-teaching, collegiale observaties, feedbackmomenten, teamoverleg, lesson study of gezamenlijke analyse van leerlingresultaten. Door dit structureel te doen, wordt interne expertise niet alleen zichtbaar, maar ook benut en versterkt, en zo wordt een cultuur van continue professionele groei en reflectie in de school bevorderd. Leren van elkaar is niet beperkt tot het schoolteam. Ook externe partners kunnen waardevolle expertise binnenbrengen: andere scholen, pedagogische begeleidingsdiensten, Leerpunt, netwerken, opleidingen, sectoren of bedrijven kunnen specifieke kennis en praktijkervaring aanreiken. Als professionaliseringsinitiatieven bovendien aansluiten bij de strategische doelen van de school én bij de ondersteuningsnaden van individuele leraren, zorgt dat ervoor dat iedereen, van startende tot ervaren collega's, gericht kan groeien. Dit effect wordt nog versterkt wanneer professionalisering vorm krijgt in samenhangende en doelgerichte trajecten en niet beperkt blijft tot losse initiatieven (Tuytens et al., 2020; Van Droogenbroeck et al., 2025).

Een krachtige lerende cultuur kan niet zonder de actieve betrokkenheid van de schoolleiding. Het is voor schoolleiders en het beleidsteam uitermate belangrijk dat ze inzicht krijgen in hoe leerlingen leren en hoe leraren lesgeven. Met andere woorden dat ze een actueel en genuanceerd beeld hebben van de kwaliteit van het onderwijs op de klasvloer en de leerlingenbegeleiding. Dit om hun coachende rol goed te kunnen opnemen en om het schoolbeleid en de professionalisering doelgericht af te stemmen op de dagelijkse praktijk.

Twee voorwaarden helpen om dit te realiseren. Allereerst helpt evidence-informed professionalisering het team inzichten over effectieve didactiek te vertalen naar de eigen context en pedagogische praktijk, bijvoorbeeld over activerend en taalontwikkellend onderwijs, feedback en de versterking van metacognitieve vaardigheden. Ten tweede is het belangrijk dat gekozen initiatieven systematisch worden opgevolgd en geëvalueerd. Zo kan het team beoordelen of professionalisering daadwerkelijk bijdraagt aan de vooropgestelde doelen en de gewenste verbeteringen in het onderwijs en leerlingenbegeleiding. En natuurlijk bijsturen wanneer het nodig is. Als je dit koppelt aan interne kwaliteitszorg ontstaat er een systematische aanpak waarin het team continu reflecteert, bijstuurt en gezamenlijk werkt aan verbetering van onderwijs en begeleiding (Van den Rym et al., 2025).

Zet in op doelgerichte professionalisering, expertisedeling en samenhangende trajecten. Werk evidence-informed en vertaal wetenschappelijke inzichten naar de eigen praktijk en context. Volg de effecten van initiatieven op tot op de klasvloer.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Samenwerking met partners

Samenwerking met externe partners kan van grote waarde zijn voor het versterken van het onderwijs en de leerlingenbegeleiding. Ouders zijn essentiële partners om leerlingen te laten groeien en leren. Scholen kunnen nog meer inzetten op een sterke, constructieve en verbindende relatie met ouders die bijdraagt tot het ontwikkelen en leren van leerlingen. Hun ervaringen kunnen bovendien waardevolle inzichten bieden die het beleid en de klaspraktijk helpen verbeteren (Boonk et al., 2018).

Maar ook andere partners van de school, zoals andere scholen, pedagogische begeleidingsdiensten, netwerken, CLB, welzijnspartners, leersteuncentra en bedrijven kunnen bijdragen aan leeractiviteiten en begeleiding, én het onderwijskundig beleid van de school mee versterken. Door partners actief te betrekken bij de afstemming van doelen, prioriteiten en acties, krijgt het schoolbeleid nieuwe inzichten en concrete praktijkervaringen, die op hun beurt helpen bij het ontwikkelen van evidence-informed en doelgerichte initiatieven. Zo kunnen sectoren en bedrijven bijvoorbeeld mee nadenken over de aansluiting van het curriculum bij de vereisten van de arbeidsmarkt, kunnen CLB's - en leersteuncentra adviseren bij het bepalen van effectieve ondersteuningsmaatregelen en kunnen de pedagogische begeleidingsdiensten o.a. de datageletterdheid van scholen versterken. Een effectieve samenwerking vraagt om duidelijke afspraken over rollen, verantwoordelijkheden en overlegmomenten.

Door de samenwerking te koppelen aan interne kwaliteitszorg en de professionaliseringsagenda van het schoolteam, wordt de gezamenlijke expertise benut om onderwijs en begeleiding op de klasvloer structureel te verbeteren en beleidskeuzes effectiever te maken.

Werk doelgericht samen met partners om de kwaliteit van het onderwijs te versterken, maak daarover duidelijke afspraken en volg de effecten van de samenwerking op.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit:
Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en
tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid,
veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van
academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen
het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

De richtingwijzers, ook een kompas voor de onderwijsinspectie

Ook wij stellen hoge verwachtingen, zowel aan onszelf als aan scholen. Om nog beter de vinger aan de pols te kunnen houden bij de kwaliteit van het Vlaamse onderwijs, willen we zo dicht mogelijk bij scholen, centra, academies en internaten staan. Dat doen we door zowel vanuit onze toezichthoudende als onze stimulerende rol het aantal contacten te verhogen, beter maatwerk te bieden onderbouwd door data en bewust te kiezen voor een meer risicogerichte benadering:

- De keuze om enkele jaren geleden te starten met tussentijdse bezoeken werd positief onthaald door het werkveld. Het opzet daarvan met meer frequente contacten versterkt het partnerschap tussen onderwijsinstellingen en de onderwijsinspectie, en benadrukt het ondersteunende en stimulerende karakter van extern kwaliteitstoezicht. Ook in de toekomst willen we verder inzetten op het samenspel tussen doorlichtingen en andere interacties zoals de tussentijdse bezoeken om scholen maximaal te versterken in de uitbouw van een kwaliteitsvolle werking.
- Onze gedifferentieerde aanpak met Inspectie 2.0 bouwen we geleidelijk aan verder uit, onder meer door een sterkere koppeling na te streven tussen de inhoudelijke focus van doorlichtingen en schoolkenmerken. Gerichte samenwerking met andere entiteiten binnen het beleidsdomein Onderwijs en Vorming en externe partners stelt ons in staat om instrumenten als de DataWijzer verder te verrijken met relevante data en databronnen.
- Daarnaast willen we in de toekomst ook risicogerichter gaan werken. Dat betekent dat onze aandacht prioritair uitgaat naar de grootste noden of pijnpunten. We volgen onderwijsinstellingen met een ongunstig advies nauwer en van meer nabij op. We baseren de inhoudelijke keuzes in ons maatwerk op mogelijke risico's: welke data vallen op en vragen meer aandacht in ons verder onderzoek tijdens de doorlichting?
- Met de mogelijkheid van onaangekondigde doorlichtingen kunnen onderwijsinspecteurs nog dichter bij de dagelijkse praktijk komen en een nog authentieker beeld van het onderwijs op de klasvloer krijgen.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Door systematisch gegevens te analyseren en onze werking te evalueren, krijgen we zicht op wat goed loopt en waar nog aandacht nodig is. Ook de feedback van scholen en betrokkenen over onze eigen werking wordt meegenomen in deze evaluatie, zodat we continu leren en onze impact kunnen vergroten.

Ook biedt de aflopende gedoogperiode in het secundair onderwijs kansen tot reflectie over onze omgang met een nieuw doelenkader. De nieuwe minimumdoelen basisonderwijs zijn ambitieus en vragen inspanningen van scholen op pedagogisch en onderwijskundig vlak. Om hen de nodige ruimte te geven om de doelen stapsgewijs in te voeren én te bereiken, werd er opnieuw in een gedoogperiode voorzien. We zullen die vanzelfsprekend respecteren en ons toezicht daarop aanpassen. We zullen het thema gedurende die periode echter niet uit de weg gaan en erover in gesprek gaan met de scholen. Zo kunnen we onze stimulerende rol maximaal opnemen en de vinger aan de pols houden wat betreft de implementatie op het terrein.

Tot slot blijven we ook waakzaam voor planlast en zullen we in de Onderwijsspiegel 2027 hierover opnieuw rapporteren.

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Literatuurlijst

Boonk, L., Gijselaers, H., Ritzen, H., & Brand-Gruwel, S. (2018). *A review of the relationship between parental involvement indicators and academic achievement.* *Educational Research Review*, 24,10–30.
<https://doi.org/10.1016/j.edurev.2018.02.001>

Coussement, S. & Dejonckheere, P. (2024). *Leidraad Onderwijs vanuit hoge verwachtingen.* Stichting Leerpunt. Hertaling van Van den Bergh, L., Van Amerongen, M., Gunsch, R., Timmermans, M. & Timmermans, A. (2021). *Leidraad Onderwijs vanuit hoge verwachtingen.* Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek.

De Smet, M., Bultheel, M., & Verachtert, P. (2024). *Leidraad differentiatie: Samen naar de meet.* Stichting Leerpunt. Vlaamse hertaling van Bosker, R., Durgut, F., Edzes, H., Jol, M., van Tuijl, C., & Van der Vegt, A. L. (2021). *Leidraad differentiatie als sleutel voor gelijke kansen.* Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek.

Devos, G. (2020). *Dertig jaar TORB, dertig jaar onderwijsbeleid en onderwijs: een terugblik en een blik vooruit.* Tijdschrift voor Onderwijsrecht en Onderwijsbeleid, 1, 13-19.

D'haese, D., Van Gasse, R., Vanhoof, J., & Montero Perez, M. (2023). *Conceptualiseren, ontwikkelen en valideren van een professionaliseringstool evaluatie.* Wetenschappelijk rapport.

Geudens, A., Schraeyen, K., Taelman, H., Trioen, M., Casteleyn, J., Simons, M., & Smits, T.F.H. (2021). *Bouwstenen voor effectieve taaltrajecten. Praktijkgids voor taalondersteuning in het kleuter-, lager en secundair onderwijs.* Antwerpen: Universiteit Antwerpen.

Goffin, E., Buvens, R., Van Gasse, R., & Vanhoof, J. (2024). *Wat is jouw punt? Betekenis geven aan prestatiegegevens van leerlingen. Een inspiratiegids.* Acco Learn, Leuven.

Lelieur, R. (2025). *The prism of academic optimism: measuring, understanding and fostering its role in school improvement* (Doctoral dissertation, University of Antwerp).

Molenberghs, G., Van Gasse, R., De Maeyer, S., & Vanhoof, J. (2025). *Aan de slag met formele prestatiegegevens uit centrale toetsen: veranderingsbereidheid van Vlaamse leerkrachten en de impact van schoolbeleid en leiderschap.* In Pedagogische studiën: tijdschrift voor onderwijskunde en opvoedkunde/Dr. D. Bos-Fonds; Vlaams Forum voor Onderwijsresearch. Groningen, 1970, currens (Vol. 102, No. 1, pp. 59-88).

Onderwijsspiegel 2026

Voorwoord

1 Toezicht op de onderwijskwaliteit: Inspectie 2.0 op maat

2 Globale resultaten

3 Pedagogische doorlichtingen en tussentijdse bezoeken

4 Doorlichtingen bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

5 Het deeltijds kunstonderwijs: van academiebeleid tot leskwaliteit

6 Impactbevraging: hoe ervaren scholen het doorlichten op maat?

7 Richtingwijzers en aanbevelingen

Onderwijsinspectie (2019). *Niveaudecreet deeltijds kunstonderwijs: één jaar later*. Brussel: Vlaamse onderwijsinspectie.

Pameijer, N., Denys, A., Timbremont, B., Veire, H. van de, & Van De Veire, H. (2018). *Handelingsgericht werken: samenwerken aan schoolsucces: Vlaamse editie: handreiking voor onderwijsprofessionals*. Acco: Leuven.

Rosenthal, R., & Jacobson, L (1986). *Pygmalion in the classroom: Teacher expectation and pupils' intellectual development*. New York, NY, US: Holt, Rinehart & Winston.

Tuytens, M., Vekeman, E. & Devos, G. (2020). *De rol van culturele schoolkenmerken en schoolleiderschap voor strategisch personeelsbeleid*. Steunpunt Onderwijsonderzoek, Gent.

Schildkamp, K., & Poortman, C. (2025). *Met data je onderwijs verbeteren (1e update)*. Onderwijskennis.nl (NRO). Geraadpleegd op 4 december 2025, van www.onderwijskennis.nl/node/2158

Van den Rym, K., Faddar, J., Willegems, V., & Consuegra, E. (2025). *Onderzoeksrapport. Evidence-informed praktijken in het basis- en secundair onderwijs*. Uitgevoerd door de Vrije Universiteit Brussel in opdracht van Leerpunt.

Van Droogenbroeck, F., Simon, R., Almey, K., Faddar, J., Kavadias, D., Siongers, J., Spruyt, B., Te Braak, P., & Thomas, V. (2025). *TALIS 2024 Vlaanderen*. Vrije Universiteit Brussel.

Young, C., McNamara, G., Brown, M. M., & O'Hara, J. (2018). *Adopting and adapting school leaders in the age of data-informed decision making. Educational Assessment, Evaluation and Accountability, 30(2)*, 133–158. <https://doi.org/10.1007/s11092-018-9278-4>

Onderwijsinspectie
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL